የሰብዓዊ መብቶች ጉባዔ

ሰመጉ

143ኛ ልዩ መግለጫ

በኢትዮጵያ ለብሔረሰብ ተኮር ጥቃቶችና ግጭቶች የማያዳግም የፖሊሲና የአፈጻጸም መፍትሄ ይሰጥ!

በደቡብ ብሔር ብሔረሰቦችና ሕዝቦች ክልላዊ መንግስት በጌዴኦ ዞን በተለያዩ ወረዳዎች እና በሐረሪ ክልላዊ መንግስት በሐረር ከተማ ውስጥ እየተፈፀሙ ያሉ የተለያዩ የመብት ጥሰቶች በአስቸኳይ ይቁሙ!

ጥቅምት 24 ቀን 2010 ዓ.ም
አዲስ አበባ
ኢትዮጵያ

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ Human Rights Council

የምዝገባ ቁጥር 1146

ሰመጉ

ዋናው ጽ/ቤት፡ አዲስ አበባ
አ.አ ስታዲየም አጠገብ፣ ላሊበላ ሬስቶራንት ጎን፣ ሣኅለ ሥላሴ ሕንፃ 8ኛ ፎቅ፣ ቢ.ሮ ቁጥር 19
ስልክ: (+251) 011 551-7704
ፋክስ: (+251) 011 551-7704
ኢሜይል: info1hrco@gmail.com info@ehrco.org
ድረ ገጽ: www.ehrco.org
ፌስቡክ: https://www.facebook.com/humanrights.council.5?ref=bookmarks
የፖስታ ሳጥን ቁጥር 2432
አዲስ አበባ፣ ኢትዮጵያ

የሰብዓዊ መብቶች ክትትል እና ምርመራ መምሪያ
ስልክ: (+251) 011 558-2387
ኢሜይል: info1hrco@gmail.com /monitoringcomplaints@ehrco.org

ቀጠና / ቅርንጫፍ ጽ/ቤቶች

ደቡብ ኢትዮጵያ ቀጠና፡	ሐዋሳ - ስ.ቁ (+251) 046 220-4500፣ ፖ.ሳ.ቁ 360
ሰሜን ኢትዮጵያ ቀጠና፡	ባሕርዳር- ስ.ቁ (+251) 058 220-0240፣ ፖ.ሳ.ቁ 1115
ምዕራብ ኢትዮጵያ ቀጠና፡	ነቀምቴ - ስ.ቁ (+251) 057 660-2664፣ ፖ.ሳ.ቁ 463
ምሥራቅ ኢትዮጵያ ቀጠና፡	ድሬደዋ - ስ.ቁ (+251) 025 411 6845፣ ፖ.ሳ.ቁ 2596
ማዕከላዊ ኢትዮጵያ ቀጠና፡	አዲስ አበባ ስ.ቁ (+251)011 551-7704፣ ፖ.ሳ.ቁ 2432

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ * Human Rights Council

ማውጫ

ተ.ቁ	ይዘቶች	ገጽ
1	የኢትዮጵያ አስተዳደር ክልል እና ዞን ካርታ	1
2	የሰብዓዊ መብቶች ጉባዔ	2
3	ብሔረሰቦች ላይ ያነጣጠሩ ጥቃቶችና ግጭቶች በኢትዮጵያ - አጭር ዳሰሳ	3
4	የዚህ ልዩ መግለጫ አስፈላጊነት፣ የምርመራ ሂደትና ዘዴዎች	8
4.1	የልዩ መግለጫው ዋና ዓላማ	8
4.2	ምርመራውና ልዩ መግለጫው የተመሠረተበት የህግ ማዕቀፍ	8
4.3	በምርመራው የተሸፈኑ አካባቢዎችና ምርመራው የተካሄደበት ጊዜ	8
4.4	የመረጃ ምንጮችና የማስረጃ አሰባሰብ ዘዴዎች	8
4.5	የምርመራ ስራው ውስንነትና ያጋጠሙ ተግዳሮቶች	9
5	ክፍል አንድ፡ በደቡብ ብሔርብሔረሰቦችና ህዝቦች ክልላዊ መንግስት በጌድኦ ዞን በተለያዩ ወረዳዎች ውስጥ የተፈፀሙ የተለያዩ የመብት ጥሰቶች	9
	መግቢያ	9
5.1	በሕይወት የመኖር መብት ጥሰት (ሕገ ወጥ ግድያ)	11
5.2	የአካል ጉዳት	14
5.3	ንብረት ማውደም	16
5.4	ስለተፈጠረው ችግርና በመንግሥት በኩል ስለተወሰዱት እርምጃዎች ከመንግሥት አካላት የተገኙ መረጃዎች	41
	ማጠቃለያ	42
6	ክፍል ሁለት፡ በሐረሪ ህዝብ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ውስጥ የተፈጸሙ የሰብዓዊ መብቶች ጥሰቶች	44
	መግቢያ	44
6.1	የደረሱ የሰብዓዊ መብቶች ጥሰቶች	44
6.2	ማጠቃለያ	47
7	ማሳሰቢያ	48
	አድራሻዎች	49

የሰንጠረዦች ማውጫ

ሰንጠረዥ 1፡ አ/ስመት መግለጫ ያወጣባቸው ከብሔር ጥቃትና ግጭቶች ጋር በተያያዘ የተፈጸሙ የሰብዓዊ መብት ጥሰቶች ---------- 4

ሰንጠረዥ 2፡ በዚህ ምርመራ የተሸፈኑ ዞኖችና ወረዳዎች ---------- 8

ሰንጠረዥ 3፡ በደቡብ ክልል በጌዴኦ ዞን ተከስቶ በነበረው ጥቃት ህይወታቸውን ያጡ ዜጎች ስም ዝርዝር ---------- 13

ሰንጠረዥ 4፡ ከመስከረም 27-28 ቀን 2009 ዓ.ም በጌዴኦ ዞን በዲላ ከተማና በተለያዩ አካባቢዎች በተፈጠረው ግጭት የቆሰሉ ሰዎች ዝርዝር ---------- 14

ሰንጠረዥ 5፡ በጌዴኦ ዞን በጨለለቅቱ ከተማ የተወሰኑ የጌድኦ ብሔረሰብ ተወላጆች፣ የብሔረሰቡ ተወላጅ ባልሆኑ ዜጎች ላይ የፈፀሙት የንግድና የመኖሪያ ቤት ቃጠሎና ዝርፊያ ዝርዝር ---------- 17

ሰንጠረዥ 6፡ በጌዴኦ ዞን በይርጋጨፌ ከተማ በጌዴኦ ብሔረሰብ ተወላጆች፣ ከጌዴኦ ማኅበረሰብ ውጭ ባሉ ነዋሪዎች ላይ የተፈጸመ የድርጅትና የመኖሪያ ቤት ቃጠሎ ዝርዝር ---------- 21

ሰንጠረዥ 7፡ በጌዴኦ ዞን በይርጋጨፌ ወረዳ በሐሩ ከተማ የጌዴኦ ብሔረሰብ ተወላጆች "ዞናችንን ልቀቁልን" በማለት ከጌዴኦ ማኅበረሰብ ውጭ ባሉ ነዋሪዎች በፈጸሙት ጥቃትና የእሳት ቃጠሎ ሳቢያ የወደሙና የተዘረፉ ንብረቶች ዝርዝርና የዋጋ ግምት ---------- 30

ሰንጠረዥ 8፡ በጌዴኦ ዞን በፍስኃ ገነት ከተማ የጌዴኦ ብሔረሰብ ተወላጅ በሆኑ ሰዎች ከጌዴኦ ማህበረሰብ ውጪ ባሉ ነዋሪዎች ላይ የተፈፀመ የድርጅትና የመኖሪያ ቤቶች ቃጠሎ ዝርዝር ---------- 33

ሰንጠረዥ 9፡ በጌዴኦ ዞን ዲላ ዙሪያ ወረዳ ጪጩ ቀበሌና አካባቢው የጌዴኦ ብሔረሰብ ተወላጅ የሆኑ ሰዎች ባደረሱት ጥቃት ከጌዴኦ ማህበረሰብ ውጪ ባሉ ነዋሪዎች ላይ የተፈፀመ የድርጅትና የመኖሪያ ቤቶች ቃጠሎ ዝርዝር ---------- 38

ሰንጠረዥ 10፡ በጌዴኦ ዞን ዲላ ዙሪያ ወረዳ አንዲዳ ቀበሌና አካባቢው የጌድኦ ብሔረሰብ ተወላጆች "ዞናችንን ልቀቁልን" በማለት በፈጸሙት ጥቃት በቤት እንስሳትና ንብረት ቃጠሎ፣ በዝርፊያ፣ ድብደባ፣ ክብረ ነክ ድርጊትና ድንጋይ ውርወራ ተጎጂ የሆኑ ግለሰቦች ስም ዝርዝርና የጉዳት መጠን---------- 38

ሰንጠረዥ 11፡ በሐረሪ ክልል የአፍረንቀሎ የኦሮሞ ባህልና ታሪክ ማዕከል ለመገንባት የመሰረት ደንጋይ መጣልን ተከትሎ የሰብዓዊ መብቶች ጥሰቶች የተፈጸመባቸው ሰዎች ዝርዝር ---------- 46

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

1. ኢትዮጵያ አስተዳደር ክልል እና ዞን ካርታ[1]

የመብት ጥሰቱ የተፈጸመባቸው አካባቢዎች

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

[1] ኢትዮጵያ [ካርታ]. <http://www.h2empower.org/aboutus/factsethiopia.html>. (August 11, 2015)

2. የሰብዓዊ መብቶች ጉባዔ

የሰብዓዊ መብቶች ጉባዔ (ሰመጉ)፣ የቀድሞው የኢትዮጵያ ሰብዓዊ መብቶች ጉባዔ (ኢሰመጉ) በበጎ አድራጎትና ማኅበራት አዋጅ ቁጥር 621/2001 መሠረት "ኢትዮጵያዊ የበጎ አድራጎት ማኅበር" ሆኖ በምዝገባ ቁጥር 1146 በሕጋዊነት በመንቀሳቀስ ላይ የሚገኝ መንግሥታዊ ያልሆነ የሰብዓዊ መብቶች ተሟጋች ድርጅት ነው፡፡ ሰመጉ ለትርፍ ያልተቋቋመ፣ ነጻና ገለልተኛ የሆነ የሰብአዊ መብቶች ተከላካይ ተቋም ሲሆን፣ ዓላማውም በኢትዮጵያ ለዴሞክራሲያዊ ሥርዓት መጎልበት፣ ለሕግ የበላይነት መስፈንና ለሰብዓዊ መብቶች መከበር የበኩሉን አስተዋጽዖ ለማድረግ ነው፡፡

ዓበይት ዓላማዎቹንና ተልዕኮውን ለማሳካት፣ ሰመጉ ላለፉት 26 ዓመታት ፈርጀ ብዙ የሆኑ የመርሐ ግብር ተግባራትን ሲያከናውን ቆይቷል፤ በማከናወንም ላይ ይገኛል፡፡ የመንግሥት አካላት በዋነኛነት የግዴታዎች ተሸካሚ፣ ሕዝብም በዋነኛነት የመብቶች ባለቤት እንደመሆናቸው መጠን፣ የመንግሥት አካላትም መብት የማክበር፣ የማስከበርና የማሟላት ግዴታቸውን በዕውቀት፣ በችሎታና በጽኑ እምነት ላይ ተመርኩዘው እንዲወጡ፣ ሕዝብም እንዲሁ በዕውቀት፣ በችሎታና በጽኑ እምነት ላይ ተመርኩዞ መብቱን እንዲያስከብር ሰመጉ የሰብዓዊ መብቶች ትምህርትና ሥልጠና ይሰጣል፡፡ በተጨማሪም ሰመጉ በሰብዓዊ መብቶች ዙሪያ የጥናትና ምርምር ሥራዎችን ይሠራል፤ ውጤቶቹን በስብሰባዎችና በልዩ ልዩ የመገናኛ መንገዶች ያሠራጫል፤ የአድቮኬሲ ሥራዎችንም ያከናውናል፤ በነዚህም በፖሊሲዎችና በአፈጻጸማቸው ላይ በጎ ተጽዕኖ ለማሳደር ይጥራል፡፡

የሰመጉ መለያውና ግንባር ቀደም ተግባሩ በኢትዮጵያ የሰብዓዊ መብቶችን አያያዝና ሁኔታ መከታተል፣ የሚፈጸሙ የሰብዓዊ መብቶች ጥሰቶችን ማጣራትና በማስረጃ የተደገፉ መግለጫዎችን ማውጣት ነው፡፡ ሰመጉ በሚያወጣቸው መግለጫዎች ሁሉ የሰብዓዊ መብት ጥሰት ተጎጂዎች ፍትሕና ካሣ እንዲያገኙ፣ የጥሰት ፈጻሚዎች በሕግ እንዲጠየቁና ወንጀል ሠርቶ በነጻ መሄድ እንዲያበቃ፣ ከእያንዳንዱ ክስተት ትምህርት ተወስዶ ለወደፊቱ ጥንቃቄና ተገቢው የፖሊሲና የአፈጻጸም እርማት እንዲደረግ ሲጮህና ሲጠይቅ ቆይቷል፣ አሁንም በመጠየቅ ላይ ነው፤ ለወደፊትም በዚሁ ይቀጥላል፡፡ ከሰመጉ የሰብዓዊ መብቶች ክትትል ተግባራት መካከል፣ ማረሚያ ቤቶችንና የሕግ ታራሚዎችን መጎብኘትና ሰብዓዊ መብቶቻቸው መጠበቃቸውን መከታተል፣ የፍርድ ቤቶችን ሂደት በመከታተል ፍትሐዊነታቸውንና በአጠቃላይም የዳኝነት ነጻነት መኖሩን መከታተል እንዲሁም በመንግሥት የወጡና የሚወጡ ሕጎችን ይዘትና አፈጻጸማቸውን ከሰብዓዊ መብቶች አንጻር መመርመር ይገኙበታል፡፡ ከነዚህ በተጓዳኝ ሰመጉ በተለይ የሰብዓዊ መብቶች ጥሰት ሰለባ ለሆኑ ዜጎች የተለያየ ደረጃና መልክ ያለው የሕግ ድጋፍ አገልግሎት ይሰጣል፡፡

ሰመጉ አሁን በሚገኝበት አስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ ሆኖም ቢሆን፣ ሁኔታና አቅም በፈቀደለት መጠን የሰብዓዊ መብቶች መከበር፣ የሕግ የበላይነትና የዴሞክራሲያዊ ሥርዓት ግንባታ በኢትዮጵያ እውን እንዲሆን ካለው የጸና ዓላማ አኳያ ተግቶ በመሥራት ላይ ይገኛል፡፡

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

3. ብሔረሰቦች ላይ ያነጣጠሩ ጥቃቶችና ግጭቶች በኢትዮጵያ - አጭር ዳሰሳ

ባለፉት 26 ዓመታት በኢትዮጵያ አስከፊ የሰብዓዊ መብቶች ጥሰቶችን ያስከተሉ በርካታ ብሔር - ተኮር ጥቃቶችና ግጭቶች ተካሂደዋል፡፡ እነዚህ ብሔር - ተኮር ጥቃቶችና ግጭቶች መንስዔዎች እንዲሁም ያደረሱትን ሰብዓዊ፣ ቁሳዊ፣ ስነልቡናዊና ሞራላዊ ጉዳት በትክክል ለማወቅና ለመግለጽ በጣም ሰፊ፣ ጥልቅና ተከታታይ ጥናቶችና ትንተና እንደሚጠይቅ ግልጽ ነው፡፡

የቀድሞው የኢትዮጵያ ሰብዓዊ መብቶች ጉባዔ (ኢሰመጉ) ያሁኑ ሰብዓዊ መብቶች ጉባዔ (ሰመጉ) በነዚህ በርካታ ዓመታት ውስጥ ቁጥራቸው የበዛ የሰብዓዊ መብቶች ጥሰቶች የመስክ ምርመራዎችና ጥናቶች 2 ይታወቃል፡፡ እነዚህንም ምርመራዎች ተከትሎ ኢ/ሰመጉ 36 መደበኛ መግለጫዎች፣ 143 ልዩ መግለጫዎች እንዲሁም ቁጥራቸው የበዛ አስቸኳይ ጋዜጣዊ መግለጫዎች አውጥቷል፡፡ መግለጫዎቹም እንደየቅደም ተከተላቸው "የሰብዓዊ መብቶች ሁኔታ በኢትዮጵያ"፣"በተወሰነ ቦታና ጊዜ የደረሱ ልዩ የሰብዓዊ መብቶች ጥሰት ጉዳዮችን" እንዲሁም "አጣዳፊ ትኩረትና መፍትሔ የሚሹ አስጊ የመብት ጥሰቶችን" የሚሸፍኑ ናቸው፡፡ ከነዚህም መግለጫዎች መካከል፣ የብሔር ጥቃቶችና ግጭቶችን ተከትለው በዜጎች ላይ የደረሱ ልዩ ልዩ ዓይነት የሰብዓዊ መብቶች ጥሰቶች የሚያሳዩ ከአርባ የሚበልጡ መግለጫዎች ይገኛሉ ፡፡

እነዚህን መግለጫዎች በገለልተኛነትና መፍትሔ በሚሻ አእምሮ ለሚመረምር ዕውነት ፈላጊ ተመልካች፣ የጥቃቶቹን ጊዜና ቦታ፣ ምክንያትና ሽፋኖች፣ የጥቃት ፈጻሚዎችንና የሰለባዎችን ማንነትና ምንነት፣ የሚጠቀሙባቸውን ስልቶችና ዘዴዎች ወዘተ በሚመለከት የነበረውንና ያለውን ተመሣሣይነትና ተደጋጋሚነት ምናልባትም ችግሩ ተባብሶ የታየበትን ሁኔታ፣ የነበሩትን መልኮችና እንዲሁም አሁን የደረሰበትን ደረጃና እያመራ የሚገኝበትን አቅጣጫ ለመረዳት አዳጋች አይሆንበትም፡፡

የዚህ 143ኛ ልዩ መግለጫ ዋና ትኩረት ይህን መሰሉን ትንተና ማድረግ አይደለም፡፡ ይህ ራሱን ችሉ ወደፊት በአፋጣኝ ሊሠራ የሚገባው አንገብጋቢ ሥራ ነው፡፡ ይልቁንም የዚህ አጭር ዳሰሳ ዋና ዓላማ፣ ባላለፉት 26 ዓመታት የከፋ ችግር በማስከተላቸው የተነሳ ኢ/ሰመጉ ተደጋጋሚ ጥያቄ ሲያቀርብባቸው፣ ቅድመ ማስጠንቀቂያና ማሳሰቢያ ሲሰጥባቸው እንዲሁም ያላሰለሰ ጉትጎታ ሲያደርግባቸው የቆዩ የሰብዓዊ መብቶች ጥሰቶች በመንግሥት በኩል ተገቢው ትኩረት እንዳልተሰጣቸውና በቂ ትምህርትም እንዳልተወሰደባቸው በተጨባጭ ለማመልከት ነው፡፡ ከብሔር ጥቃትና ግጭቶች ጋር በተያያዘ የተፈጸሙ የሰብዓዊ መብት ጥሰቶች ተገቢ ትኩረት ባለማግኘታቸው ዛሬ የደረሱበትን አስከፊ ደረጃና እያስከተሉት ያለውን እጅግ አሳሳቢ ቀውስና መዘዝ ወደኋላ መለስ ብሎ ባጭሩ በማስታወስ፣ እስካሁንም ከሆነው በላይ እጅግ ሳይዘገይና ከዚህም በላይ ውድ ዋጋ ሳያስከፍሉ መፍትሔ እንዲፈለግላቸው እንደተለመደው ለመጎትጎት ነው፡፡ ከዚህ በታች የሚገኘው ሠንጠረዥ በአጭሩ የሚያሳየው ይህንኑ ነው፡፡

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ Human Rights Council

ሠንጠረዥ 1፡ ኢ/ሰመጉ መግለጫ ያወጣባቸው ከብሔር ጥቃትና ግጭቶች ጋር በተያያዘ የተፈጸሙ የሰብዓዊ መብት ጥሰቶች

ተ.ቁ	የመግለጫው ቁጥር	የመግለጫው ርዕስ	መግለጫው የወጣበት ቀንና ዓ.ም	የመግለጫው አጭር ማብራሪያ
1	1ኛ መደበኛ መግለጫ	የሰብዓዊ መብቶች ሁኔታ በኢትዮጵያ 1ኛ መግለጫ	1984 ዓ.ም	• ሃይማኖትንና ጎሳን መሰረት ባደረጉ ጥቃቶች ምክንያት በምዕራብ ሐረርጌ በሚገኙ የተለያዩ አውራጃዎች በርካታ ሰዎች ተገድለዋል፡፡
2	2ኛ መደበኛ መግለጫ	የሰብዓዊ መብቶች ሁኔታ በኢትዮጵያ 2ኛ መግለጫ	የካቲት 5 1984 ዓ.ም	• በተለያዩ ብሔር ተኮር የሆኑ የፖለቲካ ፓርቲዎች መካከል በሚደረገው ፉክክርና ጠብ አጫሪነት ምክንያት በገጠሩ ማህበረሰብ ሕይወት ላይ አደጋ እንዲደርስና የገበሬዎች ንብረትም እንዲወድም ሆኗል፡፡
3	3ኛ መደበኛ መግለጫ	የሰብዓዊ መብቶች ሁኔታ በኢትዮጵያ 3ኛ መግለጫ	ሐምሌ 9 1984 ዓ.ም	• በብሔር ንቅናቄ ድርጅቶች ሽኩቻ ሰበብ በአርሲ አስተዳደር በአርባ ጉጉ፣ በመርቲ ደጁ፣ በጎለልቻ ወረዳዎች በርካታ ሰዎች ተገድለዋል፡፡ • በአርሲ ነገሌ ወረዳ ቁጥራቸው በርካታ በሆነ የአማራና የከምባታ ብሔረሰቦች ተወላጆች ላይ ግድያ ተፈጽሟል፣ ንብረት ወድሟል፡፡ • በመተከል አስተዳደር ከግንቦት ወር 1983 ዓ.ም ጀምሮ በበርካታ የአማርኛ ቋንቋ ተናጋሪ ዜጎች ላይ አሰቃቂ ግድያ ተፈጽሟል፡፡ • በበደኖ ከተማ በሰላማዊ ሰዎች ላይ አሰቃቂ ግድያ ተፈጽሟል፡፡ • በከፋና በኢሉአባቦር አስተዳደር አካባቢዎች በጉራጌ ማሕበረሰብ አባላት ላይ ከመኖሪያ የማፈናቀል ኢ-ሰብዓዊና ህገ-ወጥ ድርጊት ተፈጽሟል፡፤
4	13ኛ መደበኛ መግለጫ	የሰብዓዊ መብቶች ሁኔታ በኢትዮጵያ	ሕዳር 19 1991	•የጎጂ ኦሮሞዎች ጌዴኦዎች ከሐምሌ 15 ቀን 1990 ዓ.ም ጀምሮ በኦሮሚያ ክልል በቦረና ዞን በሁገረማርያም ወረዳ የጌዴኦና የጎጂ ጎሳዎች አባላት ተሰባጥረው በሚኖሩበት በርካታ የቀበሌ ገበሬ ማህበራት በተከሰተ ግጭት በርካታ የሑለቱም ጎሳዎች አባላት ሞተዋል፣ ተፈናቅለዋል፣ ብዙ ንብረትም ወድሟል፡፡
5	27ኛ ልዩ መግለጫ	በሰሜን ኦሞ ሕዝብ ላይ የተፈጸሙ የመብት ረገጣዎች	ታህሳስ 4 1992 ዓ.ም	• የአሪ፣ የማሊና የወላይታ ህዝቦች የማንነት ጥያቄ በማንሳታቸው ምክንያት፣ በደቡብ ብሄር፣ ብሄረሰቦችና ህዝቦች ክልላዊ መንግስት ባለስልጣናት አማካኝነት ግድያ፣ በጥይት ማቁሰል፣ እስራትና ድብደባ ተፈጽሞባቸዋል፡፡
6	29ኛ ልዩ መግለጫ	በሰሜን ኦሞ ሕዝብ ላይ እየቀጠለ ያለው የሰብዓዊ መብቶች ረገጣ	ጥር 25 ቀን 1992 ዓ.ም	• ከህዝቡ ፍቃድ ውጭ ‹‹ወጋጎዳ›› የተባለ አዲስ ቋንቋ በስራ ላይ እንዲውል መደረጉን ተቃውመው አቤቱታ ባቀረቡ ዜጎች ላይ የመንግስት ታጣቂዎች ግድያና የአካል መጉደል አድርሰዋል፡፡
7	32ኛ ልዩ መግለጫ	አስቸኳይ ትኩረት የሚያሻው የመሬት ይዞታ ጥያቄ	1992 ዓ.ም	• በሰሜን ሸዋ ዞን በምንጃር ሸንኮራ ወረዳ ልዩ ስሙ ሳማ ቀበሌ ገበሬ ማህበር ውስጥ በሚገኙ ነዋሪዎችና አጎራባች በሆነው በኦሮሚያ ክልል በምስራቅ ሸዋ ዞን ቦስት ወረዳ ነዋሪዎች በሆኑ ገበሬዎች መካከል የተፈጠረው የመሬት ይዞታ ይገባናል ጥያቄ ሳቢያ በብዙ አርሶ አደሮች ላይ ብዙ ችግር ፈጥሯል፡፡
8	34ኛ ልዩ መግለጫ	የጎሰኝነት አመራር እያስከተለ ያለው አስከፊ ጥቃት	መስከረም 8 1993 ዓ.ም	• በምስራቅ ወለጋ የተለያዩ ወረዳዎች ውስጥ የሚገኙ የምክር ቤት አባላት በየአካባቢያቸው የሚኖረውን ህዝብ በማነሳሳት ከአማራ ክልል በመምጣት በአካባቢው እየኖሩ ባሉ አርሶ አደሮች ላይ ከፍተኛ በደል አድርሰዋል፣ በነዚሁ ጠባብ ብሔረተኛ አመራሮች ምክንያት የሰዎች ህይወት ጠፍቷል፣ ሴቶች ተደፍረዋል፣ በርካታ ሰዎች በጥይት ቆስለዋል፣ መኖሪያ ቤቶች ተቃጥለዋል፣ በሺህዎች የሚቆጠሩ ተሰድደዋል፡፡
9	35ኛ ልዩ መግለጫ	እጅግ አሳሳቢና አደገኛ የሆነ የጎሳዎች ግጭት	ጥቅምት 23 1993 ዓ.ም	• በቦረና ዞን በአሬሮ ወረዳ በገሪና በቦረና ጎሳዎች መካከል በተከሰተ የጎሳ ግጭት በርካታ ሰዎች ተገድለዋል፣ የአካል ጉዳት ደርሶባቸዋል፣ በንብረት ላይም ውድመት ደርሷል፡፡
10	38ኛ ልዩ መግለጫ	የጎሳና የሀይማኖት ግጭት ያስከተለው ጉዳት	የካቲት 16 1993 ዓ.ም	• በምስራቅ ወለጋ፣ በሐረርና በወለንጪቲ በተከሰቱ የብሔርና የሃይማኖት ግጭቶች ሳቢያ እጅግ በርካታ ሰዎች ተገድለዋል፣ የአካል ጉዳት ደርሶባቸዋል፣ ንብረታቸው ወድሟል እንዲሁም ከመኖሪያቸው ተፈናቅለዋል፡፡
11	49ኛ ልዩ መግለጫ	በሸክቾ ዞን በቴፒ ከተማ ከፍተኛ እልቂት ያስከተለ ግጭት	ሚያዚያ 24 1994 ዓ.ም	• በቴፒ ከተማ በሸኮ መዠንገር ህዝቦች የክልል ጥያቄ ምክንያት ከጸጥታ ሀይሎች ጋር በተደረገ ግጭት በርካታ ሰዎች ተገድለዋል፣ ሌሎች በርካቶችም የአካል ጉዳት ደርሶባቸዋል፡፡
12	51ኛ ልዩ መግለጫ	በአዋሳና አካባቢው በሚገኙ ነዋሪዎች ላይ የደረሰ አስከፊ የመብት ረገጣ	ግንቦት 21 1994 ዓ.ም	• የሲዳማ ዞን መስተዳድር ከአዋሳ ከተማ ወደ አለታ ወንዶ እንዲዛወር ተወስኗል በሚል የሲዳማ ብሔረሰብ አባላት የሆኑ ዜጎች ቅሬታቸውን ለመንግስት በሰላማዊ ሰልፍ ለመግለጽ በመሞከራቸው በመንግስት ታጣቂ ኃይሎች በተወሰደ እርምጃ በርካታ ሰዎች ተገድለዋል፡፡
13	13ኛ መደበኛ መግለጫ	የሰብዓዊ መብቶች ሁኔታ በኢትዮጵያ	ህዳር 1991 ዓ.ም	• በኦሮሚያ ክልል በቦረና ዞን በሀገረ ማርያም ወረዳ በጌዴኦና በጉጂ ኦሮሞ ብሔረሰቦች መካከል በተከሰተ ግጭት በርካታ ሰዎች ተገድለዋል፣ ተፈናቅለዋል፣ ብዙ ንብረትም ወድሟል፡፡
14	18ኛ መደበኛ መግለጫ	የሰብዓዊ መብቶች ሁኔታ በኢትዮጵያ	ነሐሴ 1994 ዓ.ም	• በሰሜን ኦሞ ዞን በጋሞ ጎፋና በደራሼ ልዩ ወረዳ በሚኖሩ የዛይሴና የደራሼ ጎሳዎች መካከል በእርሻ መሬት ይገባኛል ጥያቄ ምክንያት ግጭት ተቀስቅሶ ሰዎች ተገድለዋል፣ የአካ ጉዳት ደርሶባቸዋል፣ በንብረት ላይም ውድመት ደርሷል፡

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ Human Rights Council

ተ.ቁ	የመግለጫው ቁጥር	የመግለጫው ርዕስ	መግለጫው የወጣበት ቀንና ዓ.ም	የመግለጫው አጭር ማብራሪያ
15	55ኛ ልዩ መግለጫ	በአኝዋክና በኑዌር ጎሳዎች መካከል በተነሳ ግጭት የደረሰ ከፍተኛ እልቂት	ጳጉሜ 1 ቀን 1994 ዓ.ም	• የኑዌር ተወላጅ የነበሩት የጋምቤላ ክልል ም/ፕሬዝዳንት ከሞቱ በኋላ በምትካቸው ሌላ የኑዌር ተወላጅ ሳይሾም በመቅረቱ በጎሳው ተወላጆች ዘንድ የተፈጠረው ‹‹ቦታውን የከለከሉን አኝዋኮች ናቸው›› የሚል ቅሬታ ሲብላላ ቆይቶ በተከሰተ ግጭት በርካቶች ተገድለዋል፣ ከፍተኛ የንብረት ውድመትም ደርሷል፡፡
16	59ኛ ልዩ መግለጫ	አስቸኳይ መፍትሄ የሚያሻው የዲዚና የሱርማ ብሄረሰቦች ግጭት	የካቲት 5 1995 ዓ.ም	• ከብሔር ፖለቲካ ጋር በተያያዘ በቤንች ማጂ ዞን በማጂ፣ በጀባና በሱርማ ወረዳዎች ውስጥ በሚኖሩ የሁለቱ ብሔረሰቦች ተወላጆች መካከል መናናቅ በመፈጠሩ ምክንያት ግጭት ተቀስቅሶ የሰው ህይወት አልፏል፣ ብዙ ሰዎች የአካል ጉዳት ደርሶባቸዋል፣ ግምቱ ከፍተኛ የሆነ ንብረት ወድሟል፡፡
17	66ኛ ልዩ መግለጫ	በቤንች ማጂ ዞን በድጋሜ የተከሰተ የጎሳ ግጭት	ጥቅምት 4 1996 ዓ.ም	• ከሱዳን ድንበር ወደ ጃባና ቱም የተሰደዱ አባላት በዲዚና በሜኒት ጎሳዎች ላይ ጥቃት በማድረሳቸው የሰው ህይወት ጠፍቷል፣ ንብረት ወድሟል፡፡ • በሱርማና በአኝዋክ ጎሳዎች መካከል በተቀሰቀሰ የጎሳ ግጭት ምክንያት በርካታ ሰዎች ተገድለዋል፡፡
18	71ኛ ልዩ መግለጫ	በምዕራብ ሐረርጌ ዞን የተከሰተ የጎሳዎች ግጭት	ታህሳስ 20 1996 ዓ.ም	• በምዕራብ ሐረርጌ ዞን የሚገኘው ሚኤሶ ወረዳ ከ1984 ዓ.ም ጀምሮ በኦሮሚያና በኢትዮጵያ ሶማሌ ክልሎች እንዲተዳደር በመደረጉ በሁለቱ ክልሎች ተወላጆች መካከል የተፈጠረው የይገባኛል ጥያቄ ባስከተለው ግጭት ምክንያት በሰው ህይወት፣ አካልና ንብረት ላይ ከፍተኛ ጉዳት ደርሷል፡፡
19	72ኛ ልዩ መግለጫ	በጋምቤላ ክልል የተፈጸመ ከፍተኛ እልቂት ያስከተለ ጥቃት	ታህሳስ 26 1996 ዓ.ም	• ጎሳን መሰረት አድርጎ የተዘረጋው የአስተዳደር መዋቅር የፈጠረው ቅራኔ፣ ስልጣን የያዘው ጎሳ አባላት የፈጸሙት ግድያ የቀሰቀሰው ቂጣ ለበርካቶች ህይወት ማለፍ ምክንያት ሆኗል፡፡
20	73ኛ ልዩ መግለጫ	በምዕራብ ሐረርጌ ዞን በድጋሜ የተከሰተ የጎሳዎች ግጭት		• ሚኤሶ ወረዳ ውስጥ ነዋሪ የሆኑ የሶማሌ ጎሳ ተወላጆች ቦርደዴ ቀበሌ ውስጥ የሚሰበስበው የጫት ቀረጥ ለእኛም ይገባናል በሚል ያነሱትን ጥያቄ ተከትሎ በኦሮሞና በሶማሌ ጎሳዎች መካከል ግጭት ተቀስቅሶ በርካታ ሰዎች ተገድለዋል፣ ቆስለዋል፡፡
21	82ኛ ልዩ መግለጫ	በምስራቅና በምዕራብ ሐረርጌ ዞኖች ውስጥ የተከሰቱ የጎሳ ግጭቶች	መጋቢት 9 1997 ዓ.ም	• በኦሮሚያና በኢትዮጵያ ሶማሌ ክልሎች አጎራባች አካባቢዎች ላይ በድንበር ይገባኛል ጥያቄ በተቀሰቀሰ ግጭት በርካታ ሰዎች ተገድለዋል፣ ቆስለዋል፡፡
22	87ኛ ልዩ መግለጫ	አደገኛና አሳሳቢ እየሆነ የመጣው የጎሳዎች ግጭት	ነሓሴ 16 1997 ዓ.ም	• በምስራቅና ምዕራብ ሐረርጌ ዞኖች ውስጥ የኦሮሞና የሶማሌ ብሔሮች በሚያነሱት የድንበር ይገባኛል ጥያቄ ምክንያት በተቀሰቀሰ የብሔር ግጭት በርካቶች ሞተዋል፣ ቆስለዋል፣ ንብረት ወድሟል፡፡ • የጉጂና ጎብራ ጎሳዎች ባነሱት የቀበሌ ይገባናል ጥያቄ ምክንያት በተከሰተ ግጭት በርካታ ሰዎች ተገድለዋል፣ ቆስለዋል፡፡
23	91ኛ ልዩ መግለጫ	ዘረኛ ቅስቀሳ ይቁም	ታህሳስ 24 1998 ዓ.ም	• በኦሮሚያ ክል በአርሲ ዞን ኮፈሌ ወረዳ በቆሬ ከተማና አካባቢዋ በዘርና በሃይማት ስም በተከሰተው ግጭት የሰው ህይወት ጠፍቷል፣ ንብረ ት ወድሟል፡፡
24	100ኛ ልዩ መግለጫ	አጥፊዎች ለፍርድ መቅረባቸው በጎ ድርጊት ነው	ሚያዚያ 22 1999 ዓ.ም	• በጌዴኦ ዞን በጎሳ ግጭት ምክንያት ለተፈናቀሉ ዜጎች የመልሶ ማቋቋም ተደርጓል፣ ለአራት ከተሞች የመልሶ ማቋቋም እንዲደረግ ጥሪ ቢቀርብም የመልሶ ማቋቋሙ ስራ ግን አልተሰራም፡፡
25	106ኛ ልዩ መግለጫ	ለጎሳ ግጭቶች ዘላቂ መፍትሄ ይሰጥ	ጥር 22 2000 ዓ.ም	• ነሓሴ 8 ቀን 2008 ዓ.ም በጂማ ዩኒቨርሲቲ ቅጥር ግቢ ውስጥ ከብሔር ጋር በተያያዘ በተፈጠረው የተማሪዎች የእርስበእርስ ግጭት በተማሪዎችና በንብረት ላይ ከባድና ቀላል ጉዳት ደርሷል፡፡
26	107ኛ ልዩ መግለጫ	የብሔረሰቦች ራስን የማስተዳደር ጥያቄ ዘላቂ መፍትሄ ያሻዋል	የካቲት 2 200 ዓ.ም	• በደ/ብ/ብ/ህ/ክልል በሚኖሩ የኮይራ ብሄረሰብ አባላትና በአዋሳኙ በኦሮሚያ ክልል በሚኖሩ የጉጂ ብሄረሰብ አባላት መካከል በተከሰተ ግጭት የሰው ህይወት ጠፍቷል፣ የንብረት ውድመት ደርሷል፡፡
27	109ኛ ልዩ መግለጫ	እየተባባሰ የመጣው የጎሳ ግጭት ዘላቂ መፍትሄ ያስፈልገዋል	ሚያዚያ 29 2000 ዓ.ም	• በደ/ብ/ብ/ህ/ክልል ነዋሪ የሆኑ የገዋዳ (አሌ) ብሄረሰብ አባላት ‹‹ልዩ ወረዳ ይሰጠን›› የሚል ጥያቄ በማንሳታቸው ምክንያት ከፌደራል ፖሊስ ጋር በተፈጠረ ግጭት የበርካታ ሰዎች ሕይወት አልፏል፡፡
28	110ኛ ልዩ መግለጫ	እየተባባሰ የመጣው የጎሳ ግጭት ተገቢ ትኩረት ይሰጠው	ሰኔ 3 2000 ዓ.ም	• በኦሮሚያና በቤኒሻንጉል ጉሙዝ ብሄራዊ ክልሎች መሀል ባሉ አዋሳኝ ቀበሌዎች ነዋሪዎች በሆኑ የኦሮሞና የጉሙዝ ብሔሮች ተወላጆች መካከል በተቀሰቀሰ ግጭት በርካታ ሰዎች ተገድለዋል፡፡
29	111ኛ ልዩ መግለጫ	ተገቢ ትኩረትና ዘላቂ መፍትሄ ለጎሳ ግጭቶች	መስከረም 29 2001 ዓ.ም	• በጉጂና በቦርጂ ብሄረሰቦች መካከል በድንበርና በውሃ ምንጭ ይገባኛል ጥያቄ ምክንያት የተነሱ ተደጋጋሚ ግጭቶች ለበርካታ ሰዎች ሕይወት ማለፍ ምክንያት ሆነዋል፡፡
30	25ኛ መደበኛ መግለጫ	የሰብዓዊ መብቶች ሁኔታ በኢትዮጵያ	ነሓሴ 1998	• በኦሮሚያ ዞን ጉጂ ዞን አዶላ ወረዳ አዶ ሸኪሶና በቦሬ ወረዳዎች እና በደቡብ ክል በጌዴኦ የተፈጸመ የጎሳ ግጭት፡፡

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ • Human Rights Council

ተ.ቁ	የመግለጫው ቁጥር	የመግለጫው ርዕስ	መግለጫው የወጣበት ቀንና ዓ.ም	የመግለጫው አጭር ማብራሪያ
31	27ኛ መደበኛ መግለጫ	የሰብዓዊ መብቶች ሁኔታ በኢትዮጵያ	ግንቦት 14 ቀን 1999 ዓ.ም	• በኦሮሚያ ክልል በጂማ ዞን ሰኮሩ ወረዳ የየም ብሔረሰብ ተወላጆች ወደ ደቡብ ክልል እንዲካተቱ ጥያቄ በማንሳታቸው ከኦሮሚያ ክልል ታጣቂዎች ጋር ግጭት ተከስቶ የብዙ ዜጎች ሕይወት ጠፍቷል፣ በብዙዎች ላይም የአካል ጉዳት ደርሷል። • በጌዴኦ ዞን ዲላ ዙሪያ በቱምቲቻ ቀበሌ ሀዴሞና ጎርሳ በተባሉ ጎሳዎች መካከል በተከሰተ ግጭት የሰው ሕይወት ጠፍቷል፣ ንብረት ወድሟል።
32	29ኛ መደበኛ መግለጫ	የሰብዓዊ መብቶች ሁኔታ በኢትዮጵያ	ጥር 15 ቀን 2000 ዓ.ም	• በደቡብ ክልል በሲዳማ ዞን ወንዶ ገነት ወረዳ ነዋሪዎች የሆኑ የጉጂ ብሔረሰብ አባላት ራስን በራስ የማስተዳደር ጥያቄ በማንሳታቸው ምክንያት ከሲዳማ ብሔረሰብ አባላት ጋር በመጋጨታቸው የሰው ሕይወት ጠፍቷል፣ የአካል ጉዳት ደርሷል፣ ንብረት ወድሟል።
33	30ኛ መደበኛ መግለጫ	የሰብዓዊ መብቶች ሁኔታ በኢትዮጵያ	ሚያዚያ 15 2000 ዓ.ም	• በኦሮሚያ ክልል በተልተሌ ወረዳ በቦረና ኦሮሞዎችና በኮንሶ ብሔረሰብ አባላት መካከል በተፈጠረ ግጭት በርካታ ሰዎች ተገድለዋል።
34	32ኛ መደበኛ መግለጫ	የሰብዓዊ መብቶች ሁኔታ በኢትዮጵያ	ታህሳስ 13 2001 ዓ.ም	• በምዕራብ ሐረርጌ ዞን መኢሶ ወረዳ ‹‹የመንግስት የኃላፊነት ቦታዎች በሐውያ ጎሳ አባላት ብቻ ተይዘዋል›› የሚል ቅሬታ የተፈጠረባቸው የኢሳ ጎሳ አባላት ከሐውያ ጎሳና ከኦሮሞ ብሄረሰብ አባላት ጋር ተጋጭተው የሰው ህይወት ጠፍቷል፣ በርካቶች ቆስለዋል። • በምዕራብ አርሲ ዞን በሻላ ወረዳ በላጆ ቀርጣፋ ቀበሌ ነዋሪዎች የሆኑ የአላባ ብሄረሰብ አባላት በኦሮሚያ ክልል አስተዳደር ስር መካለላቸው ቅሬታ ፈጥሮባቸው በደቡብ ክልል ወደሚገኘው የአላባ ልዩ ወረዳ እንዲካለሉ ጥያቄ በማንሳታቸው በቀበሌና ወረዳ ባለስልጣናት አነሳሽነት ጥቃት ተፈጽሞባቸው የሰው ሕይወት ጠፍቷል።
35	144ኛ ልዩ መግለጫ	በደቡብ ክልል ራስን በራስ የማስተዳደር ጥያቄ በመነሳቱ ምክንያት የደረሰ የመብት ጥሰት	የካቲት 2003 ዓ.ም	• በጉራጌ ዞን ማረቆ ወረዳ የሚኖሩ የኮንቶማ ማህበረሰብ አባላት ራስን በራስ የማስተዳደር ጥያቄ በማንሳታቸው ድብደባ፣ እስራትና ግድያ ተፈጽሞባቸዋል።
36	128ኛ ልዩ መግለጫ	መንግስት ለህዝቦች ጥያቄ በሕግ አግባብ ምላሽ ይስጥ!	2005 ዓ.ም	• ቢጋሞ ጎፋ ዞን ቁጫ ወረዳ የሚኖሩ የቁጫ ህዝብ ተወካዮች ራስን በራስ የማስተዳደር ጥያቄ በማቅረባቸው የመንግስት አካላት ዛቻ፣ ድብደባ፣ ሕገ-ወጥ እስራትና የተለያዩ የመብት ጥሰቶች ፈጽመውባቸዋል።
37	132ኛ ልዩ መግለጫ	የዜጎች የህይወት፣ የአካል ደህንነት፣ የነጻነትና የመዘዋወር መብት ይከበር!	ጥቅምት 2007 ዓ.ም	• ቢጋምቤላ ክልል በመዠንገር ዞን በተከሰተው የጎሳ ግጭት የብዙ ዜጎች ሕይወት አልፏል።
38	117ኛ ልዩ መግለጫ	በተደጋጋሚ እየተከሰቱ ለብዙ ሰዎች ህይወትና ንብረት መጥፋት ምክንያት ለሚሆኑ ግጭቶች ዘላቂ መፍትሄ ይሰጣቸው!	ግንቦት 8 2003 ዓ.ም	• ቢጋሞ ጎፋ ዞን በከንባ ወረዳ በሶርባና በበልታ ቀበሌዎች መካከል ከየካቲት 3 እስከ 7 ቀን 2003 ዓ.ም በተከሰተ ግጭት ከበልታ ቀበሌ 7 ሰዎች፣ ከኮሌ ቀበሌበ 3 ሰዎች እና ከሶርባ ቀበሌ 1 ሰው ተገድሏል፣ ንብረትም ወድሟል።
39	118ኛ ልዩ መግለጫ	ዜጎች በሁሉም መብቶች እኩል ተጠቃሚ ይሁኑ!	ታህሳስ 2004 ዓ.ም	• በከፋ ዞን በገዋታ ወረዳ ነዋሪዎች የሆኑ የኦሮሞ ብሔር ተወላጆች ልጆቻቸውን በቋንቋቸው ለማስተማር የመብት ጥያቄ በማንሳታቸው በዞኑ ባለስልጣናት እስራት፣ እንግልት፣ ድብደባና የንብረት ውድመት ተፈጽሞባቸዋል።
40	139ኛ ልዩ መግለጫ	በዜጎች ላይ የሚፈጸም ሕገ-ወጥ ግድያ በአስቸኳይ ይቁም!	ጥቅምት 23 2008 ዓ.ም	• በሶማሌ ክልል የሚኖሩ የሬርባራና የዱቤ ጎሳዎች የማንነት ጥያቄ በማንሳታቸው የሶማሌ ክልል ልዩ ፖሊስ ኃይል ታህሳስ 1 እና 2 2006 ዓ.ም በፈጸመው አሰቃቂ የጅምላ ግድያ ከ65 በላይ ሰዎች የተገደሉ ሲሆን ከ153 በላይ ቆስለዋል።
41	141ኛ ልዩ መግለጫ	የማንነት ጥያቄ በሚያነሱ ዜጎች ላይ የሚፈጸም ጥቃት በአስቸኳይ ይቁም	ግንቦት 24 2008ዓ.ም	• የወልቃይት፣ ቅማንት፣ኮንቶማ እና ቁጫ ብሄረሰቦች የማንነት ጥያቄ በመጠየቃቸው ምክንያትየተፈጸሙ የሰብዓዊ መብቶች ጥሰቶች።

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ • Human Rights Council

ከላይ በሚገኘው ሠንጠረዥ ውስጥ በዝርዝር እንደተመለከተው፣ የብሔር ጥቃትና ግጭቶች እንዲሁም አድሏዊ አሰራሮችና በደሎች፣ በጊዜያዊና ለዘለቄታው እንዲቆሙና እንዲቀሩ በፖሊሲም ሆነ በአፈጻጸም ደረጃ ተገቢ ሥራ አልተሠራም።

ለብሔር ጥቃቶችና ግጭቶች በቂ ትኩረት ባለመሰጠቱ፣ ይህንኑ ለመከላከልም አስፈላጊው የህግና ተቋማዊ ስራ ባለመሠራቱ ዛሬ ምን ያህል አስከፊና አስፈሪ ደረጃ ላይ እንንደደረሱና እነርሱን ተከትሎም እየተፈጸመ ያለውን የሰብዓዊ መብቶች ጥሰት ለመረዳት የሚያስችሉ በርካታ ማሳያ ማስረጃዎችን ማቅረብ ይቻላል። ለምሳሌ ሰመጉ በጳጉሜ 4 ቀን 2009 ዓ.ም. ባወጣው አስቸኳይ ጋዜጣዊ መግለጫ ክፍል ሁለት ላይ፡ "በድንበር ይገባኛል ጥያቄዎች ሰበብ የከፉ ግጭቶች ከመቀስቀሳቸው በፊት መንግስት ከሕብረተሰቡ ጋር በመመካከር አስቸኳይ መፍትሄ ይስጥ" በሚል ርዕስ ውስጥ እንደተመለከተው፣ በአሁኑ ጊዜ በሐገራችን በርካታ ክልሎች፣ ዞኖችና ወረዳዎች በርካታ የብሔር ጥቃቶችና ግጭቶች እየተካሄዱ ነው፣ ብሔር ተኮር የሰብዓዊ መብት ረገጣዎችም ከጊዜ ወደጊዜ እየጨመሩ መጥተዋል። በጳጉሜ 4ቱ የሰመጉ ጋዜጣዊ መግለጫ ከተጠቀሱት መካከል የሚከተሉት ይገኙበታል።

- በኦሮሚያና በኢትዮጵያ ሶማሌ ክልሎች መካከል እስካሁን ገና ሙሉ በሙሉ ያልቆመውና አሻራው አሁንም ትኩስ የሆነው ጥቃትና ግጭት፣
- በቤኒሻንጉል ጉሙዝና በኦሮሚያ ክልሎች መካከል (ሰርቦ፣ አባያና ደንቢ)፣ እየደረሰ ያለው ጥቃትና ግጭት፣
- በኦሮሚያ ክልል የጉጂ ኦሮሞ ብሄረሰብ በሚኖርበት ገላና፣ አባያና የቡሌ ሆራ ወረዳዎች አዋሳኝ አካባቢዎች፣
- በደቡብ ብሔር ብሔረሰቦችና ሕዝቦች ክልል የኮሬና የቡርጂ ብሄረሰብ በሚኖርበት በአማሮ ወረዳና በቡርጂ ወረዳ፣
- በደቡብ ብሔር ብሐረሰቦችና ሕዝቦች ክልል በሲዳማ ዞን በቦረቻ ወረዳ በሚገኙ የሲዳማ ብሔረሰብ አባላትና በወላይታ ዞን በምዕራብ አባያ ሁንቦ ወረዳ በሚገኙ የወላይታ ብሔረሰብ አባላት መካከል ያለ ፍጥጫ፣
- ከነዚህም በተጨማሪ እስከ ጥቅምት ወር 2010 ዓ.ም ድረስ በኦሮሚያ ክልል በቦረና ዞን በሐገረ ማርያም ከተማ በሚኖሩ ኦሮሞ ያልሆኑ ዜጎች ላይ የደረሰው ማሸማቀቅና እንግልት፣
- በቅርቡ በነቀምት፣ ቡኖ በደሌ፣ቤኒሻንጉል ጉሙዝ የተፈጸሙ ጥቃቶች፣
- በአፋርና በሶማሌ ብሄረሰቦች መካከል የተፈጠረ ግጭት

እነዚህም ጥቃቶችና ግጭቶች "በጊዜ ካልተፈቱ ስፋቱንና መዳረሻውን ለመተንበይ የሚያስቸግር የከፋ የሰብዓዊ መብቶች ጥሰት እንዲሁም የሰላም፣ መረጋጋትና የባሱ የአንድነት ቀውሶችን ሊያስከትሉ እንደሚችሉ" ሰመጉ ስጋቱን መግለጹ ይታወሳል። ሰመጉ እነዚህን የብሔር ጥቃቶች፣ ግጭቶችና የሰብዓዊ መብት ጥሰቶች፣ በተለይም በኦሮሚያና በኢትዮጵያ ሶማሌ ክልሎች ውስጥ የደረሰውንና እየደረሰ ያለውን የሰብዓዊ መብቶች ጥሰት በዝርዝርና በጥልቀት ለማጣራት የአቅም ውሱንነት ገጥሞት የቆየ ቢሆንም፣ ችግሩ በመፈታቱ በቅርብ ጊዜ የመስክ ምርመራና ጥናት ሥራውን በተሟላ ሁኔታ እንደሚሠራ ለመግለጽ ይወዳል።

ከነዚህ በተጨማሪም የዚህ የ143ኛ ልዩ መግለጫ ዋና ትኩረት የሆኑትና ከአንድ ዓመት በፊት (መስከረም 2009) በደቡብ ክልል በጌዴኦ ዞንና ከጥቂት ወራት በፊት (በሰኔ 2009) በሐረሪ ክልል የደረሱትን የሰብዓዊ መብቶች ጥሰቶች፣ እየከፋና በአደገኛ አቅጣጫ በመጓዝ ላይ ለሚገኘው ብሔር ተኮር ጥቃቶችና ግጭቶች እንደማሳያ ሊወሰዱ ይችላሉ።

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

4. የልዩ መግለጫው ዓላማ፣ የምርመራ ሂደትና ዘዴዎች

4.1 የልዩ መግለጫው ዋና ዓላማ

ቀደም ብሎ ከላይ እንደተመለከተው ሰመጉ በደ/ብ/ብ/ክልል በጌዴኦ ዞን የተለያዩ ወረዳዎች እና ቀበሌዎች ውስጥ እንዲሁም በሐረሪ ክልል እና በድሬደዋ ከተማ ውስጥ በመገኘት የሰብዓዊ መብቶች ጥሰቶችን በተመለከተ የመስክ ምርመራ አካሄዷል። የዚህ ልዩ መግለጫ አቢይ አላማ ከላይ በተጠቀሱት አካባቢዎች የተፈጸሙ የሰብዓዊ መብቶች ጥሰቶችን በበቂ ማስረጃ አስደግፎ በማቅረብ መፍትሄ እንዲሰጣቸው፣ ጥሰቶች እንዲቆሙና ሌሎች የሰብዓዊ መብቶች ጥሰቶች እንዳይፈጸሙ የመከላከል እርምጃ እንዲወስድ ለማሳሰብ፣ ጉዳት የደረሰባቸው ሰዎች ካሳ እንዲሰጣቸውና ድርጊቱን የፈጸሙና ያስፈጸሙ አካላት በህግ እንዲጠየቁ፣ ጥሰት ፈጽሞ ሳይጠየቁ መቅረት እንዲቆምና ተመሳሳይ የመብት ጥሰቶች በድጋሚ የማይፈጸሙበት የፖሊሲና የአሰራር ማስተካከያዎችና እርማቶች ከወዲሁ በተጨባጭ እንዲደረጉ መጠየቅና መጎትጎት ነው።

4.2 ምርመራውና ልዩ መግለጫው የተመሠረተበት የህግ ማዕቀፍ

በዚህ ልዩ መግለጫ ውስጥ ይፋ የተደረጉ የሰብዓዊ መብቶች ጥሰቶችን ዓይነትና ዘርፍ ለመረዳትና ለማሳየት በዋና መሠረትነት የሚያገለግሉት፣ የኢፌዴሪ ህገ መንግስት፣ የአፍሪካ የሰዎችና የህዝቦች መብቶች ቻርተር እና ኢትዮጵያ የተቀበለቻቸውና ግዴታም የገባችባቸው የተለያዩ የዓለም ዓቀፍ የሰብዓዊ መብቶች ስምምነቶችና የዓለም አቀፍ የሰብዓዊ መብቶች መግለጫ ናቸው። የሰብዓዊ መብቶች ጥሰቶች በየዘርፋቸው በተገለጹበት ቦታ ሁሉ እነዚህ የሕግ ማዕቀፎች በመነሻነትና በማመሳከሪያነት ተጠቅሰዋል።

4.3 በምርመራው የተሸፈኑ አካባቢዎችና ምርመራው የተካሄደበት ጊዜ

ይህ 143ኛ ልዩ መግለጫ የሚመለከተው በደ/ብ/ብ/ህ/ክልል በጌዴኦ ዞን እና በሐረሪ ክልላዊ መንግስት ውስጥ የተፈጸሙትን የሰብዓዊ መብቶች ጥሰቶችን ነው። በጌዴኦ ዞን የመብት ጥሰቱ የተፈጸመው ከመስከረም 27-28 ቀን 2009 ዓ.ም ሲሆን ይህንንም የማጣራት ስራ የተሰራው በሁለት ዙሮች ማለትም በህዳርና ነሐሴ 2009 ዓ.ም ነው። እንዲሁም በሐረሪ ክልል ውስጥ የመብት ጥሰቱ የተፈጸመው ሰኔ 30 ቀን 2009 ዓ.ም ሲሆን ሰመጉ ባለሙያዎቹን መስክ ልኮ የማጣራት ሥራውን የሰራው ነሐሴ ወር 2009 ዓ.ም. የመጀመሪያው ሳምንት ላይ ነው። ሰመጉ ለዚህ መግለጫ የበቁ የሰብዓዊ መብቶች ጥሰቶችን ምርመራ ያካሄደባቸው ክልሎች፣ ዞኖችና ወረዳዎች ከዚህ በታች ባለው ሠንጠረዥ ውስጥ በዝርዝር ተመልክተዋል።

ሠንጠረዥ 2፡ በዚህ ምርመራ የተሸፈኑ ዞኖችና ወረዳዎች

ተ.ቁ	የክልሉ ስም	ወረዳ/ ከተማ
1	ደቡብ ክልል (ጌዴኦ ዞን)	ይርጋጨፌ፣ ኮቸሬ፣ ዲላ፣ ወናጎ፣ ፍስሀገነት፣ ጨለለቅቱ እና ዙሪያ ቀበሌዎች
2	ሐረሪ ክልል	ሐረር
3	ድሬደዋ ከተማ አስተዳደር	ድሬደዋ

4.4 የመረጃ ምንጮችና የማስረጃ አሰባሰብ ዘዴዎች

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ (ሰመጉ) ይህንን ምርመራ በሚያካሂድበት ወቅት ግኝቶቹን ለማረጋገጥና ለማጠናከር በቀጥታ ከተጎጂዎችና ከተጎጂ ቤተሰቦች አቤቱታና ማስረጃ፣ ከምስክሮች የምስክርነት ቃል፣ ድርጊቱ በተፈፀመባቸው አካባቢዎች በአካል በመገኘት ሁኔታውን በዓይን በማየትና በማጥናት፣ ከአካባቢው ነዋሪዎችም በመረዳት በተጨማሪም የሠነድ፣ የፎቶግራፍና የቪዲዮ ማስረጃዎችን ለመውሰድና ለመሰብሰብ ተችሏል። እንዲሁም በተቻለበት ጊዜ ሁሉ ከመንግስት አካላት መረጃና ማስረጃ ተሰባስቧል።

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

4.5 የምርመራ ስራው ውሱንነትና ያጋጠሙ ተግዳሮቶች

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ (ሰመጉ) አሁን የሚገኝበት በጣም ውሱን የሆነ የሰው ኃይል፣ የገንዘብና የምርመራ ቁሳቁስ አቅም፣ ቀውሶቹ በሚጠይቁት ፍጥነት፣ መጠን፣ ስፋትና ድግግሞሽ ለመስራት አላስቻለውም። በሌሎችም አካባቢዎችና ሁኔታዎች ላይ እንደሚታየው ሁሉ እዚህም ተጎጂዎችና ቤተሰቦች እንዲሁም ምስክሮች በከፍተኛ ፍርሀት ውስጥ መሆንና በሚፈለገው መጠን ትብብር አለማድረጋቸው በዚህ የምርመራ ስራ ሂደት ወቅት ትልቅ ተግዳሮት ፈጥሯል። በመሆኑም ወደፊትም የቀሩ ነገሮች ሊኖሩ ስለሚችሉ ሰፊና ዝርዝር ጥናት ለማድረግ እንዲችል ሰመጉ ተጎጂዎችና ዜጎችን ጨምሮ ጉዳዩ የሚመለከታቸው አካላት ሁሉ ትብብር እንዲያደርጉለት በዚህ አጋጣሚ በድጋሚ ይጠይቃል።

በደ/ብ/ብ/ህ/ክልል በጌዴኦ ዞን ከመስከረም 27-28 ቀን 2009 ዓ.ም የተፈጸመውን የሰብዓዊ መብቶች ጥሰቶችን በተመለከተ በበኩላቸው ያለውን መረጃና ምላሽ እንዲሰጡን በደ/ብ/ብ/ሕ/ክ/መ ለአስቸኳይ ጊዜ አዋጅ ኮማንድ ፖስት ጽ/ቤት፣ በደ/ብ/ብ/ሕ/ክ/መ ርዕሰ መስተዳድር ጽ/ቤት፣ በደ/ብ/ብ/ሕ/ክ/መ ምክር ቤት፣ በደ/ብ/ብ/ሕ/ክ/መ ብሔረሰቦች ም/ቤት፣ በደ/ብ/ብ/ሕ/ክ/መ ፖሊስ ኮሚሽን፣ በደ/ብ/ብ/ሕ/ክ/መ ጸጥታና አስተዳደር ቢሮ ጥር 29 ቀን 2009 ዓ.ም በቁጥር አዋ/ሰ/3362/09 በጻፈው ደብዳቤ ሰመጉ ቢጠይቅም ምንም አይነት ምላሽ አላገኘም። በተጨማሪም በጌዴኦ ዞን ለሚገኙ መንግሥታዊ ተቋማት ማለትም የጌዴኦ ዞን አስተዳደር፣ የጌዴኦ ዞን ፖሊስ መምሪያ፣ የዲላ ዩኒቨርሲቲ ሪፈራል ሆስፒታል ከመስከረም 27-28 ቀን 2009 ዓ.ም ስለተፈጸመው የሰብዓዊ መብቶች ጥሰት ያላቸውን መረጃ እንዲያካፍሉን ነሐሴ 29 ቀን 2009 ዓ.ም በቁጥር ER3/M41/06/17 በተጻፈ ደብዳቤ ጥያቄ አቅርቧል። ከነዚህ አካላት መካከልም የጌዴኦ ዞን አስተዳደር ጽ/ቤትና የዲላ ዩኒቨርሲቲ ሪፈራል ሆስፒታል አዎንታዊ ምላሽ በደብዳቤ መስጠታቸውን በዚህ አጋጣሚ መግለጽ ተገቢ ይሆናል። እነዚህ የመንግሥት አካላት ሰመጉ በሕግ ለተፈቀደለት ሥራ ዕውቅና ሰጥተውና ሕጉን አክብረው ላሳዩት አበረታች ትብብር ሰመጉ ምሥጋናውን ያቀርባል።

ክፍል አንድ

5. በደቡብ ብሔር፣ ብሔረሰቦችና ህዝቦች ክልላዊ መንግስት በጌዴኦ ዞን በተለያዩ ወረዳዎች ውስጥ የተፈፀሙ የተለያዩ የመብት ጥሰቶች

መግቢያ

የደቡብ ብሔር ብሔረሰቦችና ህዝቦች ክልል ከ56 በላይ የሚሆኑ ብሔር ብሔረሰቦችና የነዚህ ብሔረሰቦች ተወላጅ ያልሆኑ በርካታ ሌሎች ኢትዮጵያውያን የሚኖሩበት ክልል ነው። የጌዴኦ ብሔረሰብ በደቡብ ክልል ከሚገኙ ብሔረሰቦች አንዱ ነው። በጌዴኦ ዞን ውስጥ ከተለያዩ ብሄር ብሄረሰቦች ማለትም ከጌዴኦ፣ አማራ፣ ኦሮሞ፣ ጉራጌ...ወዘተ የተወጣጡ ህዝቦች በጋራ ተስማምተውና ተዋደው ለበርካታ አመታት በአንድነትና በሰላም ኖረዋል። ይሁንና ጌደኦ በጌዴኦ ዞን መስተዳድር በተለያየ እርከንና አመራር ላይ ባሉ አንዳንድ ኃላፊዎች፣ ካድሬዎች፣ በጥቂት ባለሀብቶችና አክራሪ በሆኑ የብሔረሰቡ ተወላጆች አነሳሽነትና ተባባሪነት፣ የጌዴኦ ብሔረሰብ አባል ባልሆኑ የአካባቢው ኗሪ ዜጎች ላይ ግድያ፣ ማቁሰል፣ ንብረት ማውደምና ማፈናቀል በተደጋጋሚ ሲከሰት ቆይቷል።

እ.ኤ.አ በ2007 ዓ.ም በተደረገው የሕዝብና ቤት ቆጠራ መሠረት የጌዴኦ ዞን ሕዝብ ብዛት 879,749 ነው። ከዚህ ውስጥ የጌዴኦ ብሔረሰብ አባላት ብዛት 740,720 ሲሆን የሌሎች ብሄር ብሄረሰቦች አባላት 139,209 እንደሚጠጋ እ.ኤ.አ በ2007 ዓ.ም. የተደረገው የህዝብና ቤት ቆጠራ መረጃ ያረጋግጣል።

የጌዴኦ ዞን ከአዲስ አበባ ከተማ በ410 ኪ.ሜ. ርቀት ላይ የሚገኝ ሲሆን ኢትዮጵያ በአለምአቀፍ የቡና ገበያ ካስመዘገበቻቸው የቡና አይነቶች መካከል ዋነኞቹ የሚመረቱበት ዞን ነው። ግጭቱ ወደ ውጪ ገበያ በሚላከው የቡና ምርት ላይ ተጽዕኖ ፈጥሯል።

ከዚህ በፊትም በነዚሁ አካላት አነሳሽነት በጌዴኦ ዞን በፍስህ ገነት፣ በይርጋጨፌ፣ በዲላ፣ በቡሌና በጨለለቅቱ ከተሞች ውስጥ የሚኖሩ ጥቂት የጌዴኦ ብሔረሰብ ተወላጆች በሌሎች ብሔረሰብ ተወላጆች ላይ መጋቢት 28 1998 ዓ.ም. ባደረሱት ጥቃትና በተከተለው ሁከት፣ በሰው ህይወትና ንብረት ላይ የደረሰውን ጉዳት ዝርዝር ኢሰመጉ በ25ኛ መደበኛ መግለጫው አውጥቷል። ኢ/ሰመጉ በዚህ መግለጫው ለግጭቱ መቀስቀስና መባባስ፣ ለደረሰውም ጥፋት ተጠያቂ የሆኑት የመንግሥት ኃላፊዎችና ተባባሪዎች ለህግ እንዲቀርቡ፣ ጉዳት የደረሰባቸው ዜጎች ካሳ እንዲያገኙ፣ አካባቢያቸውን ለቀው የተሰደዱትም ወደ ቀዬአቸው እንዲመለሱ እና ለችግሩም አስቸኳይና የማያዳግም መፍትሄ እንዲፈለግ አሳስቦ ነበር። ይሁን እንጂ መንግስት በድርጊቱ ፈጻሚዎች ላይ፣ የተሟላና የማያዳግም እርምጃ በወቅቱ አልወሰደም ነበር።

ስለሆነም ሰመጉ በዞኑ "ብሔረሰብ ተኮር ጥቃት ከተፈጸመ ከአንድ ዓመት በኋላ በድጋሚ ሚያዝያ 22 ቀን 1999 ዓም ባወጣው 100ኛ ልዩ መግለጫው፣ የክልሉ መንግስት ከፍተኛ የሰብዓዊ መብት ጥሰት የፈፀሙትን ባለሥልጣናትና ሌሎች ሰዎች ለህግ በማቅረብ በሕገ መንግስቱ የተጣለበትን ግዴታ እንዲወጣ በድጋሚ መጠየቁም ይታወሳል። በዚሁ 100ኛ ልዩ መግለጫውም፣ የጉዳቱ ሰለባ ከሆኑት የአምስቱ ከተሞች ነዋሪ ዜጎች መካከል ለቡሌ ከተማ የጉዳት ሰለባዎች የደቡብ ክልል መንግስት የመልሶ ማቋቋም ስራ መስራቱ በበጎ ተግባርነቱ የሚታይና የሚበረታታም እርምጃ መሆኑን ኢ/ሰመጉ በወቅቱ ገልጾ ነበር። በተመሣሣይም በቀሪዎቹ አራት ከተሞችም የጥቃቱ ሰለባ ለሆኑ ተጎጂዎች፣ የክልሉ መንግሥት በቂ የመልሶ ማቋቋም ትኩረት እንዲሰጥ ሰመጉ ጥሪውን በድጋሚ አስተላልፎ ነበር። ነገር ግን ከፍተኛ ሰብዓዊና ቁሳዊ፣ የስነልቦናና የሞራል ጥፋትም ያደረሱት ሰዎችም ለህግ አለመቅረባቸው፣ ተጎጂዎችም ፍትሕ አለማግኘታቸው መሰረታዊ የፍትህ መጓደል ከመሆኑም በተጨማሪ የጥቃቱ ሰለባ የሆኑ በርካታ ዜጎች የወደፊት ህይወታቸውን በሰላም ለመምራት እንዳልቻሉ፣ ዋስትና እንዳጡና በከፍተኛ ስጋት ውስጥ እንደሚገኙ ለሰመጉ በወቅቱ ማመልከታቸው በ100ኛ ልዩ መግለጫው ላይ ተገልጿል።

የደቡብ ክልል መስተዳድርም ሆነ የፌዴራል መንግስት በነዚህ የሰብዓዊ መብቶች ጥሰት ፈጻሚዎች ላይ ከአድልዎ የጸዳ፣ ፈጣን፣ የማያዳግምና ሁሉን አቀፍ የሕግና የአስተዳደር እርምጃ ባለመውሰዳቸውና ተገቢ ማስተካከያም ባለማድረጋቸው ብሔረሰብ-ተኮር ጥቃቱ በመባባስና በዜጎች ህይወትና ንብረትና የኑሮ ዋስትና ላይ አሁንም ከፍተኛ ጥፋትና ጉዳት በማድረስ ላይ ይገኛል። ይህም በሚያሳዝን መልኩ የሚያሳየው ከ10 ዓመት በኋላም ትምህርት አለመወሰዱንና ተመሳሳይና ተደጋጋሚ ጥፋቶችን መከላከልና ማስቆም አለመቻሉን ነው።

በየጊዜው በተለያየ መልክ የቀጠሉት አነስተኛና ጥቃቶችና ማሸማቀቆች ሳይቆጠሩ፣ አሁን ከ10 ዓመት በኋላም በጌዴኦ ዞን በመስከረም 27 እና 28 2009 ዓ.ም በሁለት ቀናት ውስጥ "የተደራጁ ጥቂት የጌዴኦ ብሔረሰብ አባላት ከ (ጌዴኦ) ዞን አመራር እስከ ቀበሌ ህዋስ ያሉትን የመንግስት መዋቅሮች በመጠቀምና የጌዴኦ ብሔረሰብ አባላት በሆኑ የፖሊስ አባላት ተባባሪነት፤ ከጌዴኦ ብሔረሰብ አባላት ውጭ በሆኑ ዜጎች ላይ ከላይ በተጠቀሱት ቀናት ባደረሱት ጥቃት የበርካታ ዜጎች ህይወት ጠፍቷል፣ የአካል ጉዳት ደርሷል፣ በብዙ መቶ ሚሊዮን ገንዘብ የሚገመት ንብረት ተዘርፏል፣ የመኖሪያና የንግድ ድርጅቶች እንዲሁም ተሽከርካሪዎች እና የቡና መፈልፈያ ኢንዱስትሪዎችን በእሳት አውድመዋል" ሲሉ የጥቃቱ ሰለባዎች ለሰመጉ አመልክተዋል።

ከላይ በተጠቀሱት ቀናት ውስጥ በርካታ ሰዎች መሞታቸውንና መቁሰላቸውን፣ ከ90 በላይ ቀላልና ከባድ ተሽከርካሪዎች፣ ከ4 በላይ ወፍጮዎችና የቡና መፈልፈያ ማሽኖች፣ በርካታ የመኖሪያ እና የንግድ ቤቶች መቃጠላቸውን፣ 2540 ሰዎች መታሰራቸውን የጌዴኦ ብሔረሰብ ተወላጅ የሆኑ የሀገር ሽማግሌዎች ገልፀው በደረሰው ጥፋት ማዘናቸውን ጉዳዩን ለማጣራት በአካባቢው ለተገኙት የሰመጉ ባለሙያዎች አስረድተዋል። የኢትዮጵያ ብሮድካስቲንግ ኮርፖሬሽንም (ኢቢሲ) በግጭቱ በርካታ ሰዎች መሞታቸውንና በርካታ ንብረት መውደሙን በጊዜው መዘገቡም ይታወሳል።

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

5.1 በሕይወት የመኖር መብት ጥሰት (ሕገ ወጥ ግድያ)

ዓለም አቀፍ የሰብዓዊ መብቶች መግለጫ አንቀጽ 3 "እያንዳንዱ ሰው በሕይወት የመኖር፣ የአካል ደህንነቱ የመጠበቅ መብት" እንዳለው ያረጋግጣል። ኢትዮጵያ ፊርማ የተቀበለችው ***የሲቪልና የፖለቲካ መብቶች ዓለም አቀፍ ቃልኪዳንም*** በአንቀጽ 6 (1) እና 9 (1) ላይ ይህንኑ መብት በማረጋገጥ፣ መንግሥታት በቃል ኪዳኑ የተረጋገጡትን መብቶች በግዛታቸው የማክበር፣ የማስከበርና የማሟላት ግዴታ እንዳለባቸውም በአንቀጽ 2(1) እና 2(2) ይደነግጋል። ***የአፍሪካ የሰዎችና የሕዝቦች መብቶች ቻርተር*** አንቀጽ 4 "ማንኛውም ግለሰብ በሕይወት የመኖር መብቱና የአካሉ ደህንነት ሊከበርለትና ሊጠበቅለት ይገባል። ማንም እነዚህን መብቶቹን በዘፈቀደ ሊነፍገው አይገባም" ይላል። ***የኢፌዴሪ ሕገ መንግሥት*** አንቀጽ 14 "ማንኛውም ሰው ሰብዓዊ በመሆኑ የማይደፈርና የማይገሰስ በሕይወት የመኖር፣ የአካል ደህንነትና የነጻነት መብት አለው" ሲል ይደነግጋል። ኢትዮጵያም እነዚህን አለም ዓቀፍ እና አህጉራዊ የሰብዓዊ መብቶች ሰነዶች የተቀበለች ሀገር እንደመሆኗ ሰብዓዊ መብቶችን የማክበር፣ የማስከበርና የማሟላት ግዴታ ተጥሎባታል።

ይሁን እንጂ እነዚህን ሕገ መንግሥታዊ፣ አህጉራዊና ዓለም አቀፋዊ ድንጋጌዎች በመተላለፍ በደቡብ ብሔር ብሔረሰቦችና ህዝቦች ክልላዊ መንግሥት በጌድኦ ዞን በሚገኙ ከተሞች ነዋሪ ለነበሩ ዜጎች መንግስት በቂ ጥበቃ ባለማድረጉ በሚከተሉት ዜጎች ላይ ግድያ ተፈጽሟል።

1. **ወጣት ፋኑኤል ባዩ** እድሜው 30 ሲሆን በጌድኦ ዞን በዲላ ዙሪያ ወረዳ ጎላ ቀበሌ ነዋሪ ነበር። ወጣት ፋኑኤል ታሞ በመኖሪያ ቤቱ ተኝቶ እንዳለ መስከረም 28 ቀን 2009 ዓ.ም በጌድኦ ማህበረሰብ አባላት እንደተገደለና ቤቱም እንደተቃጠለ ምስክሮች ለሰመጉ ገልጸዋል። የቀብር ስነ ስርዓቱም መስከረም 29 ቀን 2009 ዓም በዳማ ጊዮርጊስ ቤተክርስቲያን ተፈፅሟል።

2. **አቶ አህመድ በላይነህ** እድሜያቸው 65 ሲሆን ዲላ ከተማ ሀራ ወላቦ ክፍለ ከተማ ሀሴዴላ ቀበሌ መንደር ክልል ውስጥ ነዋሪ ነበሩ። መስከረም 28 ቀን 2009 ዓም ከጠዋቱ 3 ሰዓት በጥቂት የጌድኦ ብሔረሰብ ተወላጆች በገጀራና በዱላ ተደብድበው እንደገደተገደሉ የአይን እማኞች ለሰመጉ ገልጸዋል። የቀብር ስነስርዓቱም መስከረም 29 ቀን 2009 ዓ.ም ዲላ ከተማ በሚገኘው የሙስሊሞች መቃብር ተፈፅሟል።

3. **አቶ ከድር ጉራቾ** እድሜያቸው 60 ሲሆን በመካኒክነት ሙያ የሚተዳደሩና የአካል ጉዳተኛ ነበሩ። መስከረም 28 ቀን 2009 ዓ.ም ከጠዋቱ 4 ሰዓት ቁጥራቸው ከ200 በላይ የሚሆኑ የጌድኦ ብሔረሰብ ዓባላት ዲላ ከተማ አስዴላ ቀበሌ በመኖሪያ ግቢያቸው ውስጥ እንዳሉ በፌሮ ብረት ጭንቅላታቸውንና እግራቸውን ተመተው ህይወታቸው አልፏል። የቀብር ስነ ስርዓታቸውም መስከረም 30 ቀን 2009 ዓ.ም ዲላ ከተማ በሚገኘው የሙስሊሞች መቃብር ተፈፅሟል።

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

4. **አቶ ቶሎሳ ዘለቀ** ዕድሜው 53 በንግድ ስራ የሚተዳደሩ የነበረ ሲሆን መስከረም 27 ቀን 2009 ዓ.ም ከምሽቱ 12 ሰዓት ፍስሀ ገነት 01 ቀበሌ በመኖሪያ ቤታቸው ውስጥ እንዳሉ 50 የሚሆኑ የጌድኦ ተወላጆች የግቢያቸውን በር ሰብረው ገብተው በገጀራ ደጋግመው ከመቷቸው በኋላ አንገታቸውን በስለት በመውጋት እንደተገደሉ የሟች ቤተሰቦችና ምስክሮቻቸው ለሰመጉ አረጋግጠዋል፡፡ የቀብር ስነ ስርዓታቸውም መስከረም 29 ቀን 2009 ዓ.ም በፍስሀ ገነት ቅዱስ ሚካኤል ቤተ ክርስትያን ተፈፅሟል፡፡

5. **ወጣት አቡሽ ተስፋዬ** ዕድሜው 25 ሲሆን በጎሚስታ ስራ የሚተዳደር ወጣት ነበር፡፡ መስከረም 28 ቀን 2009 ዓ.ም ከረፋዱ 5 ሰዓት አካባቢ ይርጋጨፌ ከተማ ውስጥ በፖሊሶች በጥይት አንገቱንና ሆዱ ላይ ተመትቶ ሕይወቱ አልፏል፡፡ የቀብር ስነ ስርዓቱም መስከረም 29 ቀን 2009 ዓ.ም ይርጋጨፌ ኪዳነ ምህረት ቤተክርስቲያን መፈጸሙን ምስክሮች ለሰመጉ ገልጸዋል፡፡

6. **ወጣት ብርሀኔ ሰለሞን** እድሜ 20 የነበረ ሲሆን መስከረም 28 ቀን 2009 ዓ.ም. ከረፋዱ 5 ሰዓት አካባቢ ይርጋጨፌ ከተማ ከፌደራል ፖሊስ በተተኮሰ ጥይት ተገድሏል፡፡ የቀብር ስነ ስርዓቱም መስከረም 29 ቀን 2009 ዓ.ም ይርጋጨፌ ኪዳነ ምህረት ቤተክርስቲያን መፈጸሙን ምስክሮች ለሰመጉ ገልጸዋል፡፡

7. **ወጣት መቻል እንዳለ** ዕድሜው 16 ሲሆን ይርጋጨፌ ከተማ መስከረም 27 ቀን 2009 ዓ.ም ከምሽቱ 12 ሰዓት ከ200 በላይ የሚሆኑ የጌድኦ ተወላጆች መጤ ይውጣ በማለት እየተኮሱ ባሉበት ወቅት በጥይት ሆዱን ተመትቶ ሕይወቱ ማለፉን የአይን እማኞች ለሰመጉ ገልጸል፡፡ የቀብር ስነ ስርዓቱም መስከረም 28 ቀን 2009 ዓ.ም ይርጋጨፌ ኪዳነ ምህረት ቤተክርስቲያን ተፈፅሟል፡፡
8. **ወጣት ቴዎድሮስ ሀጎስ** ዕድሜው 21 ሲሆን መስከረም 28 ቀን 2009 ዓ.ም ከረፋዱ አምስት ሰዓት አካባቢ ይርጋጨፌ ከተማ በጌድኦ ማህበረሰብ አባላት መገደሉን ምስክሮች ለሰመጉ ገልጸዋል፡፡ የቀብር ስነ ስርዓቱም መስከረም 29 ቀን 2009 ዓ.ም በይርጋጨፌ ኪዳነ ምህረት ቤተክርስቲያን ተፈፅሟል፡፡

ከላይ ከተዘረዘሩት ሰመጉ በመስክ ምርመራ ካረጋገጠው የሟቾች ስም ዝርዝር በተጨማሪ የዲላ ዩኒቨርሲቲ የጤናና የህክምና ሳይንስ ኮሌጅና ሪፈራል ሆስፒታልን ከመስከረም 27-28 ቀን 2009 ዓ.ም በጌዴኦ ዞን በዲላ ከተማና በተለያዩ አካባቢዎች በተፈጠረው ጥቃትና ግጭት ህይወታቸውን ያጡ ሰዎች ዝርዝር እንዲገለጽለትና

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ Human Rights Council

እንዲሰጠው በደብዳቤ ጠይቋል።በዚህም መሠረት ሆስፒታሉ 4 ገጽ አባሪ የተደረገበትን ዝርዝር ጳጉሜ 1 ቀን 2009 ዓ.ም በቁ/4/218/1149/1 በተጻፈ ደብዳቤ ለሰመጉ በመስጠት ሃላፊነቱን ተወጥቷል።

ሰንጠረዥ 3፡ በደቡብ ክልል በጌዴኦ ዞን ተከስቶ በነበረው ጥቃትና ግጭት ህይወታቸውን ያጡ ዜጎች ስም ዝርዝር (ከዲላ ሪፈራል ሆስፒታል የተገኘ ማስረጃ)

ተ.ቁ	የሟች ስም	የካርድ ቁጥር	እድሜ	ጾታ	ወረዳ	የጉዳቱ አይነት	ሆ/ል የገባበት ቀን	የሞተበት ቀን	የሞት ምክንያት
1	ህይወት ታደሰ	002297/09	15	ሴ	ዲላ	በጥይት ተመታ	28/1/09	29/1/09	የጭንቅላት ጉዳት
2	ኑሩ ከድር	002321/09	25	ወ	››	በስለት ተወግቶ		28/1/09	››
3[2]	ፋኑኤል ባዩ	002340/09	30	ወ	ዲላ ዙሪያ	››		››	››
4	ዱሎ ሳንኪ	002236/09	45	ወ	››	በጥይት ተመቶ		››	ከፍተኛ የደም መፍሰስ
5	ጌታቸው ተሰማ	002305/09	15	ወ	››	በስለት ተወግቶ		››	የጭንቅላት ጉዳት
6	ደረጀ ተፈራ	002338/09	15	ወ	››	በብረት ተመቶ		››	››
7	አቡሽ ፈይሳ	002314/09	14	ወ	››	በብረት ተመቶ		››	››
8	ከበደ ሳሊ	002233/09	20	ወ		በጥይት ተመቶ	28/1/09	30/1/09	ከፍተኛ የደም መፍሰስ
9	እንደገና ፊሳ	002254/09	20	ወ	ዲላ	››	››	28/1/09	››
10[3]	ከድር ጉራቻ	002304/09	60	ወ	››	በስለት ተወግቶ		››	››
11	ገነነ ሺፈራው	002226/09	15	ወ	ወናጎ	በጥይት ተመቶ	28/1/09	6/02/09	ከፍተኛ የደም መፍሰስ፣ ኢንፌክሽን
12	ሀብታሙ ደጉ	002193/09	50	ወ	ዲላ	››		28/1/09	ከፍተኛ የደም መፍሰስ
13	ቦጋለ መንገሻ	002180/09	30	ወ	ዲላ ዙሪያ	››	27/1/09	04/2/09	
14	ጋሹ ጂቦ	002230/09	25	ወ	››	››	28/1/09	29/1/09	
15	ደመቀ ዋለልኝ	002161/09	28	ወ	ዲላ	››	››	28/1/09	ከፍተኛ የደም መፍሰስ
16	ነብዩ ተሰማ	002306/09	32	ወ	ዳራ	››		››	››
17	ጴጥሮስ ሽጉጤ		30	ወ		በእሳት ተቃጥሎ		››	የመተንፈሻ አካላት ጉዳት
18	ገሰሰ ተሸመ		30	ወ	ዲላ ዙሪያ	በስለት ተወግቶ		››	ከፍተኛ የደም መፍሰስ
19	ማንነታቸው [4] ያልታወቀ			ወ		››		28/1/09	
20	ማንነታቸው [5] ያልታወቀ			ወ		በብረት ተመቶ		28/1/09	
21	ጲጋዬ መንገሻ		25	ወ	ዲላ	በጥይት ተመቶ	28/1/09	01/2/09	ከፍተኛ የደም መፍሰስ
22	ዘመድኩን ደመቀ		18	ወ	››	››		28/1/09	
23	ወርቅነህ አለማየሁ			ወ		››		››	

5.2 የአካል ጉዳት

ዓለም አቀፍ የሰብዓዊ መብቶች መግለጫ አንቀጽ 3 "እያንዳንዱ ሰው በሕይወት የመኖር፣ የአካል ደህንነቱ የመጠበቅ መብት" እንዳለው ያረጋግጣል። ኢትዮጵያ ፈርማ የተቀበለችው የሲቪልና የፖለቲካ መብቶች ዓለም አቀፍ ቃልኪዳንም በአንቀጽ 6 (1) እና 9 (1) ላይ ይህንኑ መብት በማረጋገጥ፣ መንግሥታት በቃል ኪዳኑ የተረጋገጡትን መብቶች በግዛታቸዉ የማክበር፣ የማስከበርና የማሟላት ግዴታ እንዳለባቸውም አንቀጽ 2(1) እና (2) ይደነግጋል። የአፍሪካ የሰዎችና የሕዝቦች መብቶች ቻርተር አንቀጽ 4 "ማንኛውም ግለሰብ በሕይወት የመኖር መብቱና የአካሉ ደህንነት ሊከበርለትና ሊጠበቅለት ይገባል። ማንም እነዚህን መብቶቹን በዘፈቀደ

[2] በተራ ቁጥር 3 የተጠቀሰው በሰመጉ የምርመራ ወቅት የተገኘ ነው።

[3] በተራ ቁጥር 10 የተጠቀሰው በሰመጉ የምርመራ ወቅት የተገኘ ነው።

[4] በተራ ቁጥር 19 ላይ የተገለጸው ግለሰብ ማንነቱ የማይታወቅ ቢሆንም በግጭቱ ምክንያት መሞቱን ከዲላ ሪፈራል ሆስፒታል የተገኘው ማስረጃ ያመለክታል።

[5] በተራ ቁጥር 20 ላይ የተገለጸው ግለሰብ ማንነቱ የማይታወቅ ቢሆንም በግጭቱ ምክንያት መሞቱን ከዲላ ሪፈራል ሆስፒታል የተገኘው ማስረጃ ያመለክታል።

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ Human Rights Council

ሊነፍገው አይገባም" ይላል። የኢፌዴሪ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 14 "ማንኛውም ሰው ሰብዓዊ በመሆኑ የማይደፈርና የማይገሰስ በሕይወት የመኖር፣ የአካል ደህንነትና የነጻነት መብት አለው" ሲል ይደነግጋል። እነዚህን ስምምነቶችና በህግ የተደነገገውን በመጣስ ከዚህ በታች ስማቸው በተጠቀሱት ዜጎች ላይ ድብደባና ማሠቃየት ተፈጽሟል።

ሰንጠረዥ 4: ከመስከረም 27-28 ቀን 2009 ዓ.ም በጌዴኦ ዞን በዲላ ከተማና በተለያዩ አካባቢዎች በተፈጸመው ጥቃትና ግጭት የቆሰሉ ሰዎች ዝርዝር (ከዲላ ዩኒቨርሲቲ ጤናና ህ/ክምና ሳይንስ ኮሌጅና ሪፈራል ሆስፒታል የተገኘ ማስረጃ):

ተ.ቁ	የተጎጂው ስም	የካርድ ቁጥር	እድሜ	ጾታ	ወረዳ	ቀበሌ	የጉዳቱ አይነት	ከሆ/ል የወጣበት ቀን	የጉዳቱ መጠን
1	አዲሱ ተሰማ	002211/09	18	ወ	ዲላ	-	በብረት ተመትቶ	28/1/09	ቀላል
2	ውቡ ንብረት	002383/09	42	››	››	02	››	01/2/09	››
3	መልካሙ በቀለ	002202/09	18	››	››	-	››	28/1/09	››
4	አያሌው ሙስጠፋ	002183/09	21	››	››	02	በድንጋይ ተመትቶ	27/1/09	››
5	ሀብታሙ ተሰማ	002172/09	19	››	››	08	››	››	››
6	ፍቅረም አለሙ	002121/09	26	››	››	02	››	››	››
7	ትንሳኤ ሀይሉ	002142/09	20	ሴ	››	ሀርሱ	በብረት ተመትቶ	››	››
8	አዱኛ ጠበቆ	002164/09	22	ወ	ዲላ ዙሪያ	ቱምቲቻ	››	››	››
9	እስራኤል ሽፈራው	002347/09	20	ወ	ገደብ	-	››	29/1/09	››
10	ታሪካየሁ ሀይሉ	002170/09	13	ወ	ዲላ	ሀርሱ	››	27/1/09	››
11	ሳራ ሳሙኤል	002486/09	13	ሴ	››	08	››	03/2/09	››
12	ዘርአየሁ ሽብሩ	002469/09	38	ወ	››	04	››	02/2/09	››
13	ውባለም መሳይ	002417/09	19	ሴ	››	01	››	01/2/09	››
14	ደሳለኝ ይመር	002156/09	35	ወ	››	-	››	27/1/09	››
15	ወርቅነሽ ገዳ	002372/09	40	ሴ	ዲላ ዙሪያ	ማችሳስስታ		30/1/09	››
16	አስቴር ታደሰ	002237/09	40	››	ሲዳማ	ቀባዳ		28/1/09	››
17	አብዩት ዮሃንስ	002209/09	24	ወ	ዲላ	-	በብረት ተመትቶ	››	››
18[6]	ማንነቱ ያልታወቀ	002248/09	22	››	››	-	››	››	››
19	ግርማ አበበ	002337/09	23	››	››	ሀሴዲላ	››	29/1/09	››
20	ሙሉጌታ በቀለ	002148/09	24	››	››	06	››	28/1/09	››
21	ዳዊት ሙሉጌታ	002217/09	25	››	››	-	››	››	››
22	ፀጋዬ ወራሳ	002470/09	46	››	››	04	››	02/2/09	››
23	ተስፋዬ ሌጌ	002240/09	50	››	››	-	››	28/1/09	››
24	ሙላቱ ሽፈራው	002280/09	16	››	››	-	››	››	››
25	በፍቃዱ ገ/ህወት	002227/09	10	›.	››	-	››	››	››
26	መስፍን ምጽላል	002193/09	65	››	››	-	››	››	››
27	ደሳለኝ እንደሻው	002194/09	26	››	ዲላ ዙሪያ	-	››	››	››
28	ሐረግ ተመስገን	002238/09	30	ሴ	ወናጎ	01	››	››	››
29	አብረሀም አለቶ	002366/09	21	ወ	ዲላ	ሀርሱ	››	30/1/09	››
30	አብረሀም አለሙ	002369/09	25	››	››	››	››	››	››
31	ታምሩ ያብ	002354/09	25	››	››	-	››	››	››
32	ሳሙኤል በየኔ	002165/09	23	››	››	06	››	27/1/09	››
33	ተስፋዬ ጎቻ	002463/09	36	››	››	06	››	02/2/09	››
34	ፊይሳ ጎሹ	002319/09	35	››	››	08	››	29/1/09	››
35	አማኑኤል አራርሶ	002154/09	26	››	››	-	››	27/1/09	››
36	አብነት ታደሰ	002177/09	18	››	ዲላ ዙሪያ	አትቾ	››	››	››
37	ደሳለኝ ብርሀኑ	002171/09	25	››	ዲላ	-	››	››	››

[6] በተራ ቁጥር 18 የተገለጸው ግለሰብ ማንነቱ የማይታወቅ ቢሆንም በግጭቱ ምክንያት መሞቱን ከዲላ ሪፈራል ሆስፒታል የተገኘው ማስረጃ ያመለክታል።

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

ተ.ቁ	የተጎጂው ስም	የካርድ ቁጥር	እድሜ	ጾታ	ወረዳ	ቀበሌ	የጉዳቱ አይነት	ከሆ/ል የወጣበት ቀን	የጉዳቱ መጠን
38	ምትኩ በዴሳ	002244/09	18	ወ	ዲላ ዙሪያ	ጨ.ጩ	››	28/1/09	››
39	አድዋ ያቴን	002357/09	18	››	ዲላ	-	››	01/2/09	››
40	አማኑኤል ዳዊቲ	002149/09	16	››	ዲላ ዙሪያ	ጉላ	የአካል መቆረጥ	27/1/09	››
41	ክፍያለው ዘነበ	002346/09	25	››	ወናጎ	ዶዶሮ	››	29/1/09	››
42	ክብሩ ቦጋለ	002201/09	24	››	ዲላ	08	በብረት ተመቶ	28/1/09	››
43	አቦዬ አጋ	002148/09	25	››	ሀገረሰላም	ጎንፎቻ	በብረት ተመቶ	››	››
44	ገመቹ ከድር	002128/09	22	››	ዲላ	ዲላ	በድንጋይተመቶ	27/1/09	››
45	ኤፍሬም ዮሃንስ	002364/09	19	››	ወናጎ	ገለቾ	በስለት ተወግቶ	30/1/09	››
46	ጌታቸው ጉንትራ	002423/09	24	››	ዲላ	02	በብረት ተመቶ	01/2/09	››
47	ያሬድ ግርማ	029733/08	25	››	ወናጎ	ወናጎ	››	28/1/09	››
48	ብርሀኑ ቱጋ	002426/09	27	››	ዲላ	02	በድንጋይ ተመቶ	››	››
49	አምት መዴ	023971/09	22	››	››	05	በብረት ተመቶ	02/1/09	››
50	ተስፋለም ዘውዴ	002425/09	20	››	››	ዲላ ዩኒቨር	››	01/2/09	››
51	ማንደፍሮ ገመዳ	002232/09	15	››	››	ዲላ	በስለት ተወግቶ	28/1/09	››
52	ናስር ሁሴን	002196/09	35	››	››	06	በብረት ተመቶ	››	››
53	አዳነ አርፋስ	002249/09	20	››	››	ዲላ	››	››	››
54	ዳንኤል ሽብሩ	002281/09	28	››	››	››	በድንጋይ ተመቶ	››	››
55	አብረሀም ባሊ	002232/09	20	››	››	››	በብረት ተመቶ	››	››
56	ምህረቱ ዘውዴ	002203/09	16	››	››	››	በስለት ተወግቶ	››	››
57	መክብብ ሳሙኤል	002212/09	21	››	››	››	››	››	››
58	ትግሌ በኮ	002200/09	26	››	ይርጋጨፌ	02	ብረት ተመቶ	››	››
59	ፍቃዱ በቀለ	002274/09	22	››	ዲላ	ዲላ	››	››	››
60	ግዛው ቦንቱ	002207/09	21	››	››	››	››	››	››
61	ታዬ ዳቡ	002242/09	24	››	››	››	በስለት ተወግቶ	››	››
62	ተስፋዬ ሽፈራው	002351/09	22	››	ገደብ	ጊደቾ	በድንጋይ ተመቶ	02/2/09	››
63	ሙሉነህ ታደሰ	002353/09	17	››	ዲላ	06	››	30/1/09	››
64	ኤፍሬም ተሸመ	002365/09	20	››	ይርጋጨፌ	ኪንጋ	በብረት ተመቶ	28/1/09	››
65	ደስታ ባንተ	002352/09	45	››	ዲላ	ዲላ	››	30/1/09	››
66	አያቤ	002274/09	26	››	››	06	በድንጋይ ተመቶ	28/1/09	››
67	ትዕግስት	002474/09	20	ሴ	››	08	በብረት ተመቶ	02/2/09	››
68	ታሪኩ	002199/09	30	ወ	››	08	››	28/1/09	››
69	ወንድወሰን አበበ	002158/09	26	››	››	04	በድንጋይ ተመቶ	27/1/09	››
70	በቀለ ብርሀኑ	002510/09	42	››	››	ዲላ	በብረት ተመቶ	03/2/09	››
71	ዝናሽ ወ/ጊዮርጊስ	002310/09	42	ሴ	››	07	››	29/1/09	››
72	ሰኢድ ቃሲም	002298/09	26	ወ	››	ሀሮሳ	በድንጋይ ተመቶ	››	››
73	አብዮት ታደሰ	002323/09	35	››	ዲላ ዙሪያ	ሶሰፋ	በብረት ተመቶ	››	››
74	ደሳለኝ ታደሰ	002159/09	18	››	ዲላ ዙሪያ	አሞባ	››	››	››
75	በዴቻ ሀመሶ	002144/09	38	››	ዲላ	08	››	27/1/09	››
76	አቤ ንጉስ	002157/09	23	››	››	-	››	››	››
77	ባዬ ያዴቻ	002330/09	95	››	ዲላ ዙሪያ	ዲላ	››	29/1/09	››
78	ማሙሽ ንጉስ	002151/09	20	››	››	-	››	27/1/09	››
79	በረከት ዲጆ	002267/09	32	››	ወናጎ	01	››	28/1/09	››
80	ሚልኪያስ አዱኛ	002160/09	17	››	ዲላ	-	››	27/1//09	››
81	ዘሪሁን በራሶ	002405/09	30	››	ዲላ ዙሪያ	ጨ.ጩ	››	01/2/09	››
82	ውዱ ጂአ	002527/09	35	››	ይርጋጨፌ	01	››	03/2/09	››
83	ዘሪሁን ዮሐንስ	026187/09	18	››	ዲላ ዙሪያ	-	››	02/2/09	››
84	አለማየሁ ሽብሩ	002504/09	25	››	ይርጋጨፌ	ይርጋጨፌ	በድንጋይና በብረት ተመትቶ	28/1/09	››
85	ሙሉጌታ ማሩ	002592/09	18	››	››	››	በስለት ተወግቶ	04/2/09	››
86	ዘውዴ አሸናፊ	002595/09	18	››	››	››	በድንጋይና በብረት ተመትቶ	28/1/09	››
87	ኤልያስ አየለ	002286/09	30	››	ዲላ ዙሪያ	አቲልቾ	በስለት ተወግቶ	27/1/09	››

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

ተ.ቁ	የተጎጂው ስም	የካርድ ቁጥር	እድሜ	ጾታ	ወረዳ	ቀበሌ	የጉዳቱ አይነት	ከሆ/ል የወጣበት ቀን	የጉዳቱ መጠን
88	ጥላሁን ጃሶ	002152/09	38	››	ዲላ	ዲላ	በብረት ተመትቶ	››	››
89	ተፈራ ተስፋዬ	002223/09	32	››	››	››	››	››	››
90	መስፍን መለሰ	002241/09	18	››	››	-	››	28/1/09	››
91	በድሉ አብረሀም	002713/09	21	››	››	04	በድንጋይ ተመትቶ	27/1/09	››
92	ይውሉስ ባዴ	002168/09	30	››	››	08	በብረት ተመትቶ	››	››
93	ኤፍሬም በቀለ	002520/09	12	››	ይርጋጨፌ	ይርጋጨፌ	››	04/2/09	››
94	አብነት በየነ	002581/099	20	››	››	››	››	››	››
95	ሀብታሙ ተሰማ	002473/09	19	››	ዲላ	08	በድንጋይ ተመትቶ	27/1/09	››
96	ከፍያለው	002346/09	25	››	ወናጎ	ደደሮ	በስለት ተወግቶ	29/1/09	››
97	አያሌው ሙስጠፋ	002183/09	21	››	ዲላ	02	በብረት ተመትቶ	27/1/09	››
98	ተስፋዬ ወርቁ	002583/09	22	››	ዲላ ዙሪያ	ጉላ	በድንጋይ ተመትቶ	04/2/09	››
99	ማሙሽ ሽብሩ	002593/09	22	››	ይርጋጨፌ	ይርጋጨፌ	በብረት ተመትቶ	››	››
100	ዘሪሁን በቀለ	002585/09	15	››	ዲላ ዙሪያ	ጉላ	››	››	››
101	አብረሀም ከፍያለው	002280/09	18	››	ዲላ	ዲላ	በስለት ተወግቶ	28/1/09	››

5.3. ንብረት ማውደም

የኢፌዲሪ ህገመንግስት አንቀጽ 40 እያንዳንዱ ኢትዮጵያዊ ንብረት የማፍራትና በንብረቱም በነጻነት የመጠቀም፣ እንዲሁም ለሚጠፋበት ንብረትና ማፈናቀል በቂና ተመጣጣኝ ካሳ የማግኘት መብት እንዳለው በግልፅ ደንግጓል። በተጨማሪም ኢትዮጵያ ፈርማ የተቀበለችው የኢኮኖሚ፣ የማህበራዊና የባህል መብቶች አለም አቀፍ ቃል ኪዳን አንቀጽ 11(1) እያንዳንዱ ሰው በቂ ምግብ፣ ልብስና መጠለያን ጨምሮ ለራሱና ለቤተሰቡ በቂ ኑሮ የማግኘት መብት እንዳለውና መንግስት ደግሞ የዚህ መብት የማሟላት ግዴታ እንዳለበት ይህ ቃል ኪዳን ይደነግጋል። ይሁንና ከዚህ ድንጋጌ ተቃራኒ በሆነ መልኩ ከዚህ በታች የተዘረዘሩት የመብት ጥሰቶች በዜጎች ላይ ተፈጽመዋል።

በደ/ብ/ብ/ህ/ክ በጌዴኦ ዞን በኮቸሬና ወናጎ ወረዳዎች የፍስሃገነት፣ የጨለለቅቱ እና የወናጎ ከተማዎች ነዋሪዎቻ የሆኑ አመልካቾች ነሓሴ 9 ቀን 2009 ዓ.ም. ለኢ.ፌ.ድ.ሪ ጠቅላይ ሚኒስቴር ጽ/ቤት እና ለኢትዮጵያ ሰብዓዊ መብቶች ኮሚሽን በጻፉት ማመልከቻ እንደገለጹት "ከመስከረም 27-28 ቀን 2009 ዓ.ም. ከላይ በተጠቀሱት ከተማዎች ላይ በጥቂት የአካባቢው ተወላጆችና ጸረ ሰላም ሀይሎች ምክንያት በተከሰተው የጸጥታ ችግር ለበርካታ አመታት በላባቸው ያፈሩትን ንብረት ማለትም የመኖሪያና የንግድ ቤቶች ከነ ሙሉ ቁሳቁሶች፣ ድርጅቶች ከነሙሉ እቃዎች፣ተሽከርካሪዎች፣ የቡና መፈልፈያ ማሽኖች ወ.ዘ.ተ በእሳት ጋይተው ሙሉ በሙሉ ወድመዋል፣ በበርካታ ሰዎችም ላይ የአካል ጉዳትና የህይወት ህልፈትም አስከትሏል"።

በተጨማሪም አመልካቾች ለሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ ጽፈው ባቀርቡት አቤቱታ ላይ መስከረም 27 ቀን 2009 ዓ.ም. የጌዴኦ ብሔርን በማይወክሉ አንዳንድ የጌዴኦ ብሄረሰብ ተወላጆች፣ ጥቂት የመንግስት ሀይሎች እና የታጠቁ የፖሊስ ሰራዊት አባላት በተደራጀና በተቀነባበረ ሁኔታ ለበርካታ አመታት ሰርተው ያፈሩትን የተለያዩ ንብረቶች በእሳት ማቃጠላቸውን፣ መዝረፋቸውንና ማውደማቸውን እና የደረሰውን ጉዳት የክልሉና የፌደራል ባለስልጣናት ጭምር ቦታው ድረስ በመገኘት መመልከታቸውን ገልጸዋል።

አክለውም በአሁን ወቅት ከዚህ አደጋ ጋር ተያይዞ በተስፋ መቁረጥና እንግልት ብዛት የተነሳ ከአስር የማያንሱ አባውራና እማውራዎች ለህልፈተ ህይወት መዳረጋቸውን፣ ሌሎች ደግሞ በተለያዩ የሃገሪቷ ከተሞች ጭምር ለስደት ከተዳረጉ ከ11 ወር በላይ እንዳለፋቸው ገልጸዋል። ‹‹ምንም እንኳን መንግስት በመልሶ ማልማት ለተቃጠሉብን መኪናዎችና ኢንዱስትሪዎች ካሳ ቢከፍለንም፣ የተቃጠሉ ቤቶች እንዲሰሩ በጀት ቢመድብም እርዳታው ግን ለተጎጂዎቹ በአግባቡ እየደረሰ አለመሆኑን፣ በቤት ውስጥ ለወደሙ ስፍር ቁጥር ለሌላቸው ቁሳቁሶችና የተለያዩ ሽቀጣ ሽቀጦች ካሳ እንዲከፈለን በየእርከኑ ላሉ የመንግስት አካላት አቤቱታ ብናቀርብም

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

ለወደመው ንብረታችሁ ህጋዊ ደረሰኝ ካላቀረባችሁ ከንብረት ግምት 70% መንግስት ሊከፍል የወሰነውን ክፍያ አይፈጸምላችሁም በማለት ምላሽ ተሰጥቶናል፣ በተጨማሪም ለችግሮቻችን መፍትሄ እንዲሰጠን ለከተማችን አመራሮች አቤቱታችንን በማቅረብ ለ11 ወራት ያህል ብንመላለስም ምንም አይነት ፈጣን ምላሽ አላገኘንም፣ በዚህም ምክንያት ለባሰ ችግርና ጉዳት ተዳርገናል በማለት›› ነሐሴ 9 ቀን 2009 ዓ.ም በጻፉት ማመልከቻ ለሰመጉ አመልክተዋል ። የደረሰውንም የንብረት ውድመት መጠን በዝርዝር ከዚህ በታች እንደሚከተለው ቀርቧል።

ሰንጠረዥ 5፡ በደ/ብ/ብ/ሕ/ክ/ መንግስት በጌዴኦ ዞን በጨለለቅቱ ከተማ ከመስከረም 27- 28 ቀን 2009 ዓ.ም በተወሰኑ የጌድኦ ብሔረሰብ ተወላጆች፣ የብሔረሰቡ ተወላጅ ባልሆኑ ዜጎች ላይ የተፈፀመ የንግድና የመኖሪያ ቤት ቃጠሎና ዝርፊያ ዝርዝር (በተወካዮቻቸው አማካኝነት የቀረበ) ፡

ተ.ቁ	የተጎጂው ስም	የወደመና የተዘረፈ ንብረት ዝርዝር	የወደመ ንብረት ግምት በብር
1	አቶ ያሬድ መቻል በርታ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ እቃና የቡና መፈልፈያ ሳይት	4,050,000.00
2	አቶ ፍስሀ ተረፈ ደስታ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ እቃው	2,500,000.00
3	አቶ ብርሀኑ ጎሹ ነጊያ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ እቃው	2,223,000.00
4	አቶ በሀይሉ ተረፈ ደስታ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ እቃው መጠጥ ጅምላ ግዥ ከነሙሉ ድርጅቱ	5,000,000.00
5	ወ/ሮ ማስረሻ ጉሉማ ኮቶ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ እቃው	6,69,400.00
6	አቶ ተክሉ ደንበል ኢዶ	ሰርቪሶች ከነሙሉ እቃ እና ሆቴል ከነሙሉ እቃው	7,327,235.00
7	አቶ ታገል ዮሀንስ ገላው	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ እቃው	1,615,000.00
9	አቶ ሙሉቀን ማሞ ወ/መስቀል	ሞባይል ቤት ከነሙሉ እቃው	664,415.00
10	ወ/ሪት ዘርፌ ገዛሀኝ ተጫኔ	ግሮሰሪ ከነሙሉ እቃው	170,000.00
11	አቶ ይርጋለም አለማየሁ አርዓያ	ቨዲዮ ካሴት መሸጫ ከነሙሉ እቃው	99,370.00
12	አቶ ስዩም ብዙነህ በለጠ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ እቃው፣2 ሱቅ፣ 3 ሰርቪስ ከነሙሉ ዕቃው	3,563,000.00
13	አቶ ብዙነህ በለጠ እሸኔ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ እቃው፣ ከነ ሰርቪስ ከነሙሉ እቃው	2,560,000.00
14	አቶ ታሪኩ ሀይሉ ጉርሙ	የቤት ቃጠሎ	500,000.00
15	አቶ ምናለ መላኩ ዘሳኬኝ	ንብረት ውድመት	700,000.00
16	አቶ አበበ ዘብድዮስ ዋበሎ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ እቃው	2,450,000.00
17	ወ/ሮ መድሀኒት አበሩ ደስያለው	መኖሪያ ቤትና ጠጅ ቤት ከነሙሉ እቃው	600,000.00
18	አቶ ለገሰ ባንጃ ማሞ	የገበያ ማዕከል 9 ሱቅ	3,000,000.00
19	አቶ ብስራት ታደሰ ሀብቴ	ግሮሰሪ ከነሙሉ እቃው	131,158.00
20	አቶ አይቸው በቀለ	2 ክፍል የመኖሪያ ቤት እና የማርና ለስላሳ ማከፋፈያ	2,006,400.00
21	አቶ አብይ ዳርሰማ	የመጠጥ ማከፋፈያ	2,500,000.00
22	ወ/ሮ ካሰች ተሾመ አዳነ	ምግብ ቤት ግሮሰሪ እቃ	300,000.00
23	አቶ አህመድ ኡመር መሀመድ	የቤት እቃ	1,450,000
24	አቶ ኑረዲን ሞርኮታ ቢቂላ	የፀጉር ቤት እቃ	121,900.00
25	አቶ አዳነ ደንበል ኢዶ	የሰርቪስ እቃ	300,000.00
26	አቶ ሰፋ ረዲ አብዲ	ወርቅ ቤትና ሞባይል መሸጫ ከነሙሉ እቃው	1,328,000.00
27	አቶ ወንድሜነህ ክፍሌ ደበላ	ሙዚቃቤትና ሞባይልቤት ከነሙሉቃው	615,615.00
28	ወ/ሮ የሺሀረግ ይመር አረጋ	መኖሪያ ቤትና ሱቅ ከነሙሉ እቃው	335,000.00
29	አቶ ገነነ ጫላ ገረሱ	ፍራሽ ቤትና ልብስ ቤት ከነሙሉ እቃው	738,964.00
30	አቶ ጫላ ገረሱ ቡርቃ	የመኖሪያ ቤት ቁሳቁስ	116,300.00
31	ወ/ሮ አዳነች እሸቱ ተጫኔ	የመኖሪያ ቤትና ሆቴል ከነሙሉ እቃው	494,000.00
32	ወ/ሮ እምዮ ካሳ ወልዴ	የገበያ ማዕከል በርና መስኮት ውድመት	100,000.00
33	አቶ ሙስጠፋ ሰይድ ኡመር	ሱቅና መጋዘን ከነሙሉ እቃው	4,856,668.00
34	ዲያቆን መክብብ ማሞ ወ/መስቀል	ካፍቴርያ ከነሙሉ እቃው	427,200.00
35	አቶ ያሲን ጀማል አብደላ	የገበያ ማዕከል ከነሙሉ እቃው	2,257,090.00
36	አቶ ትዕግስቱ አማኑ ደበላ	የገበያ ማዕከል ከነሙሉ እቃው	2,500,000.00
37	አቶ መንግስቱ ስንታየሁ በቀለ	ጨርቃ ጨርቅ	620,150.00
38	አቶ ሙዓጅር ሰይፈዲን ናስር	ሸቀጣ ሸቀጥ	425,660.00

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

ተ.ቁ	የተጎጂው ስም	የወደመና የተዘረፈ ንብረት ዝርዝር	የወደመ ንብረት ግምት በብር
39	አቶ ቶፊቅ ደሊል መሀመድ	ጫማ ቤት	119,600.00
40	አቶ ያሲን መሀመድ ማህሙድ	ጫማ ቤት	920,500.00
41	አቶ በድሉ ክፍለ ሲማ	ቡቲክ	349,275.00
42	አቶ አብርሀም አማኑ ደበላ	ጫማ ቤት	270,000.00
43	አቶ አስፋው ድሪባ ቦረና	ቡቲክ	345,860.00
44	አቶ ጌታነህ ተክሌ ደምሴ	ቡቲክ	373,460.00
45	አቶ አብርሀም ደንበል ኢቶ	መጠጥ ማከፋፈያ	1,456,477.00
46	አቶ ታሪኩ በራሶ አሼ	2 ሱቅና መጋዘን	650,000.00
47	አቶ መልስ ደሴ ዘርጋ	ጨርቃ ጨርቅ	410,000.00
48	አቶ ማስረሻ ሐይሌ በዳሶ	ቡቲክ	357,420.00
49	ወ/ሮ ሱሙማ መንግስቱ መንገሻ	ቡቲክ	324,550.00
50	አቶ በለጠ ለሚ ገበቶ	3 የእህል መጋዘን የመኖሪያ ቤት ቁሳቁስ	2,089,450.00
51	አቶ ጌታ ይፋት አፍቅረ	የእህል መጋዘን	986,000.00
52	አቶ ሰሎሞን ወ/ፃድቅ ደያሶ	ቡቲክ	560,395.00
53	ወ/ሮ ፀዳለ አበራ ለማ	ቡቲክ	557,775.00
54	አቶ ሁሴን ሸይሰማን በሽር	ሸቀጣ ሸቀጥ	27,000.00
55	አቶ አዲሱ መንግስቱ ገብሶ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ እቃ	200,000.00
56	አቶ ሁሴን ከድር መሀመድ ኑር	መኖሪያ ቤትና ሱቅ ከነሙሉ እቃው	300,000.00
57	አቶ አብርሀም አሰፋ ተንሴ	መኖሪያ ቤትና ሆቴል ከነሙሉ እቃው	1,171,295.00
58	አቶ አለማየሁ ተካ ሩጋ	መኖሪያ ቤትና ጨርቃ ጨርቅ ሱቅ	382,710.00
59	አቶ ማርቆስ ደንበል ኢዶ	ሱቅ	250,000.00
60	አቶ ተፈራ ተመስገን ቶሎሳ	ጨርቃ ጨርቅ	844,410.00
61	አቶ ጌታቸው ሞላ ሁሉቃ	ጨርቃ ጨርቅ	860,000.00
62	አቶ ታፈሰ በቀለ ብሩ	ሱቅ	250,000.00
63	ወ/ሮ ተዋበች ታደሰ ሞላ	ጨርቃ ጨርቅ	481,900.00
64	አቶ መሰለ ቱፋ ሰበታ	መኖሪያ ቤትና 2 ሱቅ ከነሙሉ እቃው	2,388,410.00
65	አቶ ሰለሞን ካሰኝ ጉልማ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ እቃው	604,750.00
66	አቶ ገርቲ ደበላ ሁንዴ	መኖሪያ ቤት	800,000.00
67	አቶ ታምራት ብዙነህ ተጫነ	የመኖሪያ ቤት ቁሳቁስ	735,000.00
68	አቶ ባህሩ ከበደ ገብረየስ	ጨርቃ ጨርቅ	294,940.00
69	አቶ ትዕግስቱ አማኑ ደበላ	ጫማ ቤት	230,000.00
70	አቶ ገረሙ ታደሰ እውነቱ	ቡቲክ	442,870.00
71	አቶ አስኖ ረድዋን አብድልመናና	ጫማ ቤት	444,700.00
72	አቶ ጀማል በየነ ገመዴ	ጫማ ቤት	77,955.00
73	አቶ ብርሀኑ አዳነ በለጠ	የቤት እቃ	86,580.00
74	አቶ መልካ ነጋሽ ገለቱ	የሻይ ቤት እቃ	50,000.00
75	አቶ የኒላሸት በግዱ ሞገስ	ሱቅና መጋዘን	789,376.00
76	መ/ር ጣሳቸው አልማው አድማሱ	ሸቀጫ ሸቀጥ	156,000.00
77	አቶ ደመላሽ ሰብስቤ ጉርሙ	ቡቲክ	311,119.00
78	ወ/ሮ እቴነሽ ተስፋዬ ሀይሌ	የሆቴል ውስጥ እቃ	480,000.00
79	አቶ ደርጉ ሻሮ ጥላዬ	የቤት እቃ	31,000.00
80	አቶ አብድላዚዝ መቻል አህመድ	ቡቲክ	510,000.00
81	አቶ ገዛሀኝ ቅናቴ ጉታ	ሱቅ	250,000.00
82	አቶ የትነበርክ ፍስሀ ካሳ	ጨርቃ ጨርቅ	80,791.00
83	አቶ እርገቱ ኮሬ ሽፈራው	ጫማ ቤት	68,105.00
84	አቶ ማንደፍሮ ክፍሌ ሲማ	ቡቲክ	424,135.00
85	አቶ በሀይሉ ክፍሌ ደበላ	ፀጉር ቤት	19,000.00
86	አቶ መርከብ አለማየሁ ሰንበቶ	ሸቀጣ ሸቀጥ	303,071.00
87	ወ/ሮ አቻምየለሽ ተፈራ ሀ/ማርያም	ግሮሰሪ	176,950.00
88	ወ/ሮ ሀረገወይን ይፋት አፍቀሬ	ሱቅ	250,000.00
89	አቶ እንዳሹ ስዩም እሸቱ	ጨርቃ ጨርቅ	591.455.00
90	አቶ ከበደ አካዋቅ ቤኛ	ቡቲክ	318.175.00
91	አቶ ታደለ ወልደ ባደርጥብ	ሸቀጣ ሸቀጥ	330,000.00
92	መ/ር ሰለሞን ሙሉጌታ አጎናፍር	ሸቀጣ ሸቀጥ	550,000.00
93	መ/ርት ፀዳሽ ሰለሞን ታደሰ	ፀጉር ቤት ከነሙሉ እቃው	200,000.00

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ Human Rights Council

ተ.ቁ	የተጎጂው ስም	የወደመና የተዘረፈ ንብረት ዝርዝር	የወደመ ንብረት ግምት በብር
94	አቶ ለገሰ ገልዳ ባንቦ	መጋዘንና የሸቀጥ ሱቅ	92,468.00
95	አቶ ሻፊ ኤርሳዶ የሱፍ	ሸቀጣሸቀጥና መኖሪያ ቤት ሙሉ እቃው	2,000,000.00
96	አቶ አህመድ ኡመር መሀመድ	መኖሪያ ቤትና ሱቅ ከነሙሉ እቃው	1,454,000.00
97	ወ/ሮ አሚና ሀቢብ ሁሴን	ሞባይልና ኤሌክትሮኒክስ ከነሙሉ እቃው	850,000.00
98	አቶ አዱኛ ሙላቱ ጁዋሮ	የመኖሪያ ቤትና ሱቅ ከነሙሉ እቃው	54,317.00
99	አቶ አብድራህማን ደሰፋ ለማ	ሸቀጣ ሸቀጥ	84,320.00
100	አቶ መስፍን አሰጋህኝ ገ/ሀና	ፎቶ ስቱዲዮ ከነሙሉ እቃው	182,900.00
101	አቶ ሞርኮታ ጌታሁን ቀጀላ	ሸቀጣ ሸቀጥ	708,485.00
102	ወ/ሮ ትርንጎ ወርቁ ገረሱ	ፍራሽ ቤት	604,400.00
103	አቶ አብድልፈታ ከድር መሀመድ	የመኖሪያ ቤት እቃ	75,000.00
104	አቶ መዝሙር ከበደ ኪዳኔ	ሱቅ	200,000.00
105	አቶ ሁሴን ጀማል መሀመድ	ሱቅ	186,000.00
106	አቶ ይስሀቅ አብርሀም በየነ	የቤት ቁሳቁስ	36,000.00
107	አቶ ከድር አባዱካ	ሸቀጣ ሸቀጥ	199,000.00
108	አቶ እንግዳ አከማየሁ ፀጋዮ	የመኖሪያ ቤት እና የንግድ ቤት ዕቃ	146,742.00
109	አቶ መኮንን ተካ ሩጋ	ጨርቃ ጨርቅ	254,650.00
110	አቶ ግርማ ዘለቀ አሳምነው	መኖሪያ ቤት	175,000.00
111	አቶ ዘለቀ ተክሌ አመኒ	ቡቲክ	542,045.00
112	አቶ ተካልኝ ኤርስሞ ጌደቦ	የእሸት ቡና መፈልፈያ ሳይት	4,000,000.00
113	አቶ ገረሙ ገረሶ ቡርቃ	የእህል መጋዘን ከነእህሉ	350,000.00
114	አቶ አንሙት ይስማ ካሳ	የወጥ ቤት እቃዎች ዝርፊያ	112,000.00
115	አቶ ውብሸት አ/ጊዮርጊስ ነጋሽ	ቡቲክ	341,500.00
116	አቶ ጀማል ሱሌማን	ሻይ ቤት፣ ለስላሳ መጠጦችና ሸቀጣሸቀጥ	347,000.00
117	ዲያቆን አስማማው ኪዳኔ	ሸቀጣ ሸቀጥ	170,000.00
118	አቶ ዘሪሁን ለማ	ሰርቪስ ቤት	165,000.00
119	ወ/ሮ በረከት ተስፋዬ ንጋቱ	ግሮሰሪና ምግብ ቤት	165,000.00
120	አቶ መርሻ አሰፋ እሸቴ	የእሸት ቡና መፈልፈያ	10,550,000.00
121	ወ/ሮ መስታወት አሰፋ እሸቴ	የእሸት ቡና መፈልፈያ	10,550,000.00
122	ወ/ሪት ኡቾ ጽጌ ማሬ	የቤት እቃና ጌጣጌጥ	168,500.00
123	አቶ ፍቃዱ ሳህሌ ሶሪጋ	የቤት እቃ	100,000.00
124	አቶ ዮሴፍ ወ/ማሪያም ዘውዴ	የቤት እቃ	37,000.00
125	አቶ መስለ ደፋር ተክሉ	የቤት እቃ	70,000.00
126	አቶ ተስፋዮ ሽፈራው ተሰማ	የቤት እቃ	142,800.00
127	አቶ ተሾመ አበበ ወ/ጊዮርጊስ	የቤት እቃ	110,000.00
128	ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤ/ክርስትያን	ሙዳየ ምጽዋት ሳጥን	220,000.00
129	የሙስሊም መካነ መቃብር	የአጥር ቆርቆሮ ውድመት	100,000.00
130	አቶ ከበደ ገበየሁ በላይነህ	የቤት እቃ	167,600.00
131	አቶ ጀማል መሀመድ ኡስማን	የቤት እቃ	145,000.00
132	ወ/ሮ ፍፁሜ መለሰ አበራ	ጠጅ ቤት	170,000.00
133	ወ/ሮ ሰይዳ መሀመድ ሶዊሊን	የቤት እቃ	80,000.00
134	አቶ አብርሀም አማራ አሳዮ	የሞተር ሳይክል ቃጠሎ	80,000.00

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

ፎቶግራፍ 1- በዲላ ዙሪያ ወረዳ አንዲዳ ጉላ ቀበሌ በእሳት የተቃጠለና ሙሉ በሙሉ የወደመ ሞተር ሳይክል ናሙና

ፎቶግራፍ 2- በዲላ ዙሪያ ወረዳ አንዲዳ ጉላ ቀበሌ በግጭቱ ወቅት በተፈፀመ ጥቃት የፈረሰ የመኖሪያ ቤት ናሙና

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

ሰንጠረዝ 6፡ በደ/ብ/ብ/ሕ/ክ/ መንግስት በጌዴኦ ዞን በይርጋጨፌ ከተማ መስከረም 27 እና 28 ቀን 2009 ዓ.ም በጌዴኦ ብሔረሰብ ተወላጆች ከጌዴኦ ማኅበረሰብ ውጭ ባሉ ነዋሪዎች ላይ የተፈጸመ የድርጅትና የመኖሪያ ቤት ቃጠሎ ዝርዝር (በተወካዮቻቸው አማካኝነት የቀረበ)፡

ተ.ቁ	የተጎዱ ግለሰብ/ ድርጅት ሙሉ ስም	የወደመው / የተዘረፈው ንብረት ዝርዝር	የወደመ ንብረት ግምት በብር
1	የአብ ሥራ ኃ/የተ/የግል ማኅበር	የደረቅ ቡና ማበጠሪያ ኢንደስትሪ ከነሙሉ ማሽነሪዎቹ	8,520,900.00
2	ዱከሌ ዋቀዮ የእሸት ቡና መፈልፈያ ኢንደስትሪ	የተቃጠሉ የእሸት ቡና መፈልፈያ ኢንደስትሪ ከነማሽነሪዎቹ፣ ሙሉ በሙሉ የወደመ የደረቅ ቡና ማበጠሪያ ኢንደስትሪ፣ በእሳት የተቃጠሉና የተገደሉ ከብቶች፣ የተቃጠለ የደረቅ ጭነት ማመላለሻ አይሱዙ መኪና እና ሙሉ በሙሉ የመኖሪያ ቤት ቃጠሎና ውድመት	35,000,000.00
3	አቶ ሱራፌል ብርሃኑ	ሙሉ በሙሉ የተቃጠሉ ሦስት አይሱዙ የደረቅ ጭነት መኪና	2,760,000.00
4	አቶ ዓለማየሁ ብርሃኑ	የተቃጠለ የደረቅ ጭነት ማመላለሻ አይሱዙ መኪና	700,000.00
5	አቶ ግርማ ሚደቅሳ	የእሸት ቡና መፈልፈያ ከነሙሉ ንብረቱ፣ የደረቅ ቡና መፈልፈያ ከነሙሉ ማሽነሪና ንብረቱ እና የታጠበ ቡና መጋዘን ከነንብረቱ	22,504,731.00
6	አቶ ኤርሚያስ መለሰ	የተቃጠለ የደረቅ ጭነት ማመላለሻ አይሱዙ መኪና	700,000.00
7	አቶ ማቲያስ ሀብታሙ ከበደ	የተቃጠለ የደረቅ ጭነት ማመላለሻ አይሱዙ መኪና	600,000.00
8	አቶ ቢትወደድ ኪዳኔ ዓለሙ	የተቃጠለ የደረቅ ጭነት ማመላለሻ አይሱዙ መኪና	900,000.00
9	አቶ ፍቅሩ ለማ ጎንፋ	የተቃጠለ የደረቅ ጭነት ማመላለሻ አይሱዙ መኪና	700,000.00
10	አቶ መኩሪያ መርጊያ	ሙሉ በሙሉ የተቃጠለ የደረቅ ጭነት አይሱዙ	800,000.00
11	አቶ አሸብር ፍቃዱ አርጋው	ሙሉ በሙሉ የተቃጠለ አይሱዙ የደረቅ ጭነት መኪና	700,000.00
12	አቶ አሸናፊ ጌታሁን	ሙሉ በሙሉ የተቃጠለ ኤፍ ኤስ አር አይሱዙ የየደረቅ ጭነት መኪና	1,400,000.00
13	ወ/ሮ ዓለም ፀሐይ ሙሉጌታ	ሙሉ በሙሉ የተቃጠለ ደረቅ ጭነት አይሱዙ መኪና	650,000.00
14	ወ/ሮ አበባሽወርቅ ስሜ	ሙሉ በሙሉ የተቃጠለ የሕዝብ ማመላለሻ ቅጥቅጥ አይሱዙ መኪና	1,000,000.00
15	አቶ ዳኘው ታደገ	ሙሉ በሙሉ የተቃጠለ አይሱዙ መኪና የተቃጠለ የቤት ዕቃ ሙሉ ንብረት እና የለስላሳና አልኮል መጠጥ መጋዘን ከነንብረቶቹ	1,361,500.00
16	አቶ ተገኔ ተሾመ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተቃጠለ፣ ግሮሰሪ ከነሙሉ ዕቃ የተቃጠለ፣የተዘረፉ ብርና ጌጣጌጦች	706,000.00
17	አቶ ወርቁ ጫካ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተቃጠለ እናየተዘረፉ ብርና ጌጣጌጥ	447,180.00
18	አቶ ውድነህ መንገሻ	ሙሉ በሙሉ የተዘረፉ ንብረቶች	112,209.00
19	አቶ መሐመድ ከፍያለው	ሙሉ በሙሉ የተዘረፉ ንብረቶች	300,000.00
20	አቶ አለዊ መሐመድ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተቃጠለ	600,000.00
21	ወ/ሮ ገነት ፍቃዱ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተቃጠለ	490,000.00
22	አቶ ገዛኸኝ ካሣ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተቃጠለ	775,632.00
23	አቶ ከተማ ወልደመኮንን	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተቃጠለ	560,000.00
24	አቶ ታምራት አህመድ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተቃጠለ	400,000.00
25	ወ/ሮ አስናቀች አበበ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተቃጠለ	500,000.00
26	ወ/ሮ ዘነበች አየለ	የወደመ ንብረት	100,000.00
27	አቶ ሀብታሙ ንዳው	መኖሪያ ቤትና ድርጅት ከነሙሉ ዕቃው የተቃጠለ	430,000.00
28	አቶ ይስሐቅ ሴርኔስ	ሙሉ በሙሉ የወደመ ንብረት	450,000.00
29	አቶ ጅቢር ዑመር	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተቃጠለ	500,000.00
30	ወ/ሮ ወጋየሁ ተሰማ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተቃጠለ	350,000.00
31	አቶ ሁሴን ጥላሁን	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	103,900.00
32	አቶ ከብሮም ጎሼ	የተዘረፈና የተቃጠለ ንብረት	90,000.00
33	ወ/ሮ ሮማን ጥላሁን	የተዘረፈ፤ የተቃጠለና የወደመ ንብረት	102,000.00
34	አቶ ዘበነ ከፍታው እስጢፋኖስ	የተዘረፈ፤ የተቃጠለና የወደመ ንብረት	175,000.00
35	አቶ መንግሥቱ ቦጋለ	የተዘረፈ፤ የተቃጠለና የወደመ ንብረት	174,000.00
36	መ/ር ዓባይነህ ተሻገር	የተዘረፈ፤ የተቃጠለና የወደመ ንብረት	177,000.00
37	መ/ር ሰገና ቦዴ	የተዘረፈ፤ የተቃጠለና የወደመ ንብረት	168,000.00
38	ወ/ሮ መቅያ ጉልማ	በድንጋይ ውርውራና በስለት የወደመ የመኖሪያ ቤት ቅጥር ቤት እና መኖሪያ ቤት ከነመገልገያ ቁሳቁስ	198,476.00
39	አቶ ታሪኩ ታከለ	የተዘረፈ፤ የተቃጠለና የወደመ ንብረት	170,000.00
40	ወ/ሮ ሰላማዊት ዓለማየሁ	የተዘረፈ፤ የተቃጠለና የወደመ ንብረት	192,000.00
41	መ/ርት ሠዓዳ ላሉ	የተዘረፈ፤ የተቃጠለና የወደመ ንብረት	185,000.00
42	አቶ ድንቁ ሳሙኤል	የተዘረፈ፤ የተቃጠለና የወደመ ንብረት	180,000.00

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ Human Rights Council

ተ.ቁ	የተጎጂ ግለሰብ/ ድርጅት ሙሉ ስም	የወደመው / የተዘረፈው ንብረት ዝርዝር	የወደመ ንብረት ግምት በብር
43	አቶ ሰሎሞን ለገሠ	የተዘረፈ፤ የተቃጠለና የወደመ ንብረት	180,000.00
44	አቶ ከድር ናስር	የተዘረፈ፣ የተቃጠለ ድርጅትና የወደመ ንብረት	865,600.00
45	አቶ ፍሬው ምንዲውን	የተዘረፈ፣ የተቃጠለና የወደመ ንብረት	275,000.00
46	ወ/ሮ ዝናቧ ንጋቱ	የተዘረፈ፤ የተቃጠለና የወደመ ንብረት	365,000.00
47	ወ/ሮ አበበች ሉሀ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	250,000.00
48	አቶ ሀኪም ከማል	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	490,000.00
49	አቶ ነሪ ስባኔ	የተዘረፈና የተቃጠለ መኖሪያ ቤትና ድርጅት ከነሙሉ ዕቃው፣ የከብቶች ማድለቢያ እና የወደመ የአልኮልና የለስላሳ መጠጦች	9,951,420.00
50	አቶ አብዲ ከበደ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና	207,540.00
51	አቶ ፍሥሐ ዘርዑ	የተቃጠለ መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈ የመኖሪያ ሰርቪስ ክፍሎች የተቃጠለ የመድኃኒት መደብር የተዘረፈ	1,500,000.00
52	አቶ ደሳለኝ ተረጋ	የመኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	450,000.00
53	ወ/ሮ አበበች ያዥ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	550,000.00
54	አቶ ቸርነት ደሳለኝ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	250,000.00
55	አቶ ኑረዲን ጀማል	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	230,000.00
56	አቶ ሸዋ አብደላ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	
57	ወ/ሮ ሸዋዘርፍ ተሰማ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	500,000.00
58	ወ/ሮ ይመኙሻል አመዴ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	70,000.00
59	አቶ ሙሰማ ሳሊያ	ንብረት የወደመ፤ የተዘረፈና የተቃጠለ	300,000.00
60	አቶ ሁሴን እርኮ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	250,000.00
61	አቶ አስግድ መኩሪያ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	450,000.00
62	አቶ ሚፍትሀ ሱኒካ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	550,000.00
63	ወ/ሮ ዓይናለም በዛብህ	የንግድ ድርጅት ሱቅ ሙሉ በሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	64,000.00
64	ወ/ሮ ታደለች ሽፈራው	ንብረት የተዘረፈና የወደመ	100,000.00
65	አቶ አበባየሁ ጋረደው	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	300,000.00
66	አቶ ፍሬው ነሪ ስባኔ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ መጋዘን ከነሙሉ ንብረት የተቃጠለ	1,457,580.00
67	ወ/ሪት ነጻነት ነሪ ስባኔ	ስፔሻል ቡና ማዘጋጃና ከብት ማድለቢያ ሙሉ በሙሉ በዝርፍያና በቃጠሎ የወደመ	2,174,000.00
68	አቶ ታሪኩ በሬሳ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና በቃጠሎ የወደመ	460,608.00
69	አቶ ፈለቅ ሸዋረጋ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና በቃጠሎ የወደመ	750,000.00
70	አቶ ዓሊ ማሞ	የተዘረፈ ድርጅት ዳቦ ቤት	30,000.00
71	ወ/ሮ አረጋሽ ታደገ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	30,000.00
72	አቶ ተስፋዬ ደጀኔ	መኖሪያ ቤትና የንግድ ሱቅ ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	48,710.00
73	አቶ ዘላለም ጽጌ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	250,000.00
74	መ/ርት አዛለች ረዳ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	185,000.00
75	አቶ ስንታየሁ አለነ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	78,450.00
76	አቶ ጸጋዬ ሀ/ማርያም	ሁለት የመኖሪያ ቤቶችና ሰርቪስ ቤቶች ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ የጥሬ ገንዘብ ዘረፋ	1,676,650.00
77	አቶ ደመቀ ካሣ	የተዘረፈና የተቃጠለ መኖሪያ ቤትና ሻይ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	120,000.00
78	አቶ ዘሪሁን ፋንታዬ	የጥሬ ገንዘብ ዘረፋ	150,000.00
		መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	
79	አቶ መስፍን ተክሌ	ሰርቪስ ክፍሎችና መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	307,600.00
80	ወ/ሮ ዘነበች ከለለው	የጌጣ ጌጥ ዝርፍያ፤ መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	1,471,900.00
81	አቶ አገዘ ባልቻ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ የጥሬ ገንዘብ፣ የወርቅና ጌጣ ጌጥ ዝርፍያ	663,600.00
82	አቶ ተስፋዬ ወንድሙ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ፣ የንግድ ሱቅ ውድመትና ዝርፍያ፣ የጥሬ ገንዘብና ጌጣጌጥ ዝርፍያ	450,000.00
83	ወ/ሮ ሙላቷ መሐመድ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ የጌጣጌጥ ዝርፍያ	400,000.00
84	አቶ አባተ ኃይሌ	የንግድ ቤትና የሰርቪስ መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ ተሽከርካሪ ሞተር የተቃጠለ የንግድ ቤት ዝርፊያ	1,198,000.00
85	አቶ ሄኖክ አዳነ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ፣ የሞተር ሳይክል ቃጠሎ፣ የባጃጅ ሞተር መለዋወጫ ንብረት ዝርፍያና ቃጠሎ	671,500.00

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

ተ.ቁ	የተጎጂ ግለሰብ/ ድርጅት ሙሉ ስም	የወደመው / የተዘረፈው ንብረት ዝርዝር	የወደመ ንብረት ግምት በብር
86	አቶ አሸናፊ በቀለ	የመኖሪያ ቤት ዕቃ የተዘረፈና የተቃጠለ የጥሬ ገንዘብ ዝርፍያ	67,000.00
87	አቶ ይገረም ፍቅረ ማርያም	የጥሬ ገንዘብና የንብረት ዘረፋ መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	427,857.00
88	አቶ ፈለቀ ሥዩም	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ፣ ጌጣ ጌጥ የተዘረፈና የወደመ፣ በጥሬ ገንዘብ የተዘረፈ	200,000.00
89	አቶ አብዮት ተስፋዬ	የንግድ ድርጅት ሱቅ ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ እና የጥሬ ገንዘብ ዝርፍያ	225,000.00
90	ወ/ሪት ትዕግሥት ተስፋዬ	የሴቶች የውበት ሳሎን ድርጅት ከነሙሉ ዕቃው ዝርፍያና ውድመት	18,450.00
91	አቶ ፍሥሐ ገ/ማርያም	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ የጥሬ ገንዘብ ዝርፍያ	1,292,000.00
92	ወ/ሮ ብልጫ ረዲ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	50,000.00
93	መ/ር ሙሉጌታ ከበደ	የንግድ ሱቅና መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ የጌጣ ጌጥ ዝርፍያ	250,000.00
94	ወ/ሮ ጀማነሽ እንድሪ	የመኖሪያ ቤት ቁሳቁስ የተዘረፈና የተቃጠለ የኮምፒዩተርና ፕሪንተር ዝርፍያ	25,000.00
95	አቶ ኃይለ ሚካኤል አበበ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	23,000.00
96	አቶ አዱኛ መስፍን	የመኖሪያ ቤት ቁሳ ቁስ የልብስ ጫማ እና መጻሕፍት ዘረፋና የተቃጠለ	52,500.00
97	አቶ መጫ ጃቢር	የንግድ ሱቅ ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ፣ የጥሬ ገንዘብ ዝርፍያ	800,000.00
98	መ/ር መኮንን ምንዳ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ እና የጥሬ ገንዘብ ዝርፍያ ጌጣጌጥ ዝርፍያ	1,047,300.00
99	አቶ ሞገስ አሸናፊ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ እና የጥሬ ገንዘብ ዝርፍያ፣ የጌጣጌጥ ዝርፍያ	176,200.00
100	አቶ ከድር መሀመድ	የሸቀጣ ሸቀጥ ኮስሜቲክስ ሱቅ ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	783,000.00
101	አቶ ሐሰን ሀምዛ	የንግድ ሻይ ቤት የተዘረፈና የወደመ እና መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	150,000.00
102	አቶ ሽኩር አህመድ	የልብስ መሸጫ ቡቲክ ዝርፍያ እና የተለያዩ የሞባይል ስልክ ቀፎዎችና የጥሬ ገንዘብ ዝርፍያ	400,000.00
103	አቶ አጥናፍሰገድ ዓለማየሁ	የንግድ ሱቅ ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	110,000.00
104	አቶ አያኖ አልዩ	የንግድ ሱቅ ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	119,000.00
105	ወ/ሮ ዝናሽ ዋቅጅራ	የንግድ ሱቅ ግሮሰሪ ከነሙሉ መጠጦችና ዕቃዎች የተዘረፈና የተቃጠለ እና የመኖሪያ ቤት ቃጠሎና የቤት ዕቃ ዝርፍያ	450,000.00
106	አቶ አብዱልሽኩር ሰይድ	የመኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ እና የጌጣ ጌጥ ዝርፍያና ውድመት	150,000. .00
107	ወ/ሮ አቦነሽ ሀ/ማርያም	የመኖርያ ቤትና የንግድ ሱቅ ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	131,000.00
108	ወ/ሮ ሀይሮ ሀምዛ	የመኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ፤ የጥሬ ብርና ጌጣ ጌጥ ዝርፍያ	50,000.00
109	አቶ የሀያ ሀምዛ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ሱቅ ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	550,000.00
110	ወ/ሮ በኃይሏ አሉላ	የንግድ ሱቅ ግሮሰሪና መኖሪያ ቤት	500,000.00
111	አቶ አህመዲን ኢብራሂም	በድንጋይ ውርወራና ድብደባ የወደመ የመኖሪያ ቤት ቅጥር ግቢ	121,000.00
112	ወ/ሮ ዘላለም ሙሉጌታ	የንግድ ሻይ ቤት፣ ግሮሰሪና መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	400,000.00
113	ወ/ሮ ሸዋዬ	በድንጋይ ውርወራና ድብደባ የመኖሪያ ቤት ቅጥር ግቢ	124,645.00
114	አቶ ጀማ ኑሪ	የኤሌክትሮኒክስ ዕቃዎችና የመኖሪያ ቤት መገልገያ ቁሳቁሶች የተዘረፈና የተቃጠለ፣ የጥሬ ብርና ጌጣ ጌጥ ዝርፍያ	15,000.00
115	አቶ ዘላለም ፈይሳ	የመኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ፣ የንግድ ሱቅ ከነሙሉ ንብረት ውድመትና ዝርፍያ እና የበርካታ መጻሕፍት ዝርፍያና ቃጠሎ	100,000.00
116	አቶ ሙሉቀን አገዘ	የመኖርያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ እና የጥሬ ብርና ጌጣ ጌጥ ዝርፍያ	230,000.00
117	አቶ ደበበ ሙላት	የመኖሪያ ቤትና ሰርቪስ ቤቶች ከነሙሉ ዕቃው፣ መለስተኛ መጋዘን የተዘረፈ እና የተቃጠለ የጥሬ ብርና ጌጣ ጌጥ ዝርፍያ	525,200.00
118	አቶ ብዙአየሁ አበራ	የመኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ እና የሞተር ሳይክል ጋራዥ ከነሙሉ ንብረቱ በቃጠሎ የወደመ	177,865.00
119	ወ/ሮ ዘላለም ረዲ	የመኖርያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ	16,000.00
120	ወ/ሮ አብዮት ደጀኔ	የመኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ፣ ተሽከርካሪ ሞተር ሳይክል ዝርፍያ የጥሬ ብርና ጌጣ ጌጥ ዝርፍያ	580,,800.00
121	ወ/ሮ ቢልልኝ ተክሌ	አራት ክፍል የመኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ እና የጥሬ ብርና ጌጣ ጌጥ ዝርፍያ	597,000.00
122	ወ/ሮ ዘውዴ አያሌው	የመኖሪያ ቤትና ሰርቪስ ክፍሎች ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ እና የጥሬ ብርና ጌጣ ጌጥ ዝርፍያ	450,000.00
123	መ/ር ደጀኔ ተክሌ	የንግድ ሱቅ ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ የጥሬ ብር ዝርፍያ	171,000.00

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

ተ.ቁ	የተጎጂ ግለሰብ/ ድርጅት ሙሉ ስም	የወደመው / የተዘረፈው ንብረት ዝርዝር	የወደመ ንብረት ግምት በብር
124	ወ/ሮ አመለወርቅ ዋቆ	የመኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ የጥሬ ብርና ጌጣጌጥ ዝርፍያ	561,900.00
125	ወ/ሪት የሩቅነሽ ጌልዶ	የንግድ ሱቅ ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ፤ የጥሬ ብርና ጌጣጌጥ ዝርፍያ	498,870.00
126	ወጣት ጸጋዬ አበራ	የሞተር ሳይክል መለዋወጫ ንግድ ሱቅ የተዘረፈና የተቃጠለ የጥሬ ብር ዝርፍያ	191,580.00
127	ሐጂ ነጋሽ ከድር	የመኖሪያ ቤትና አራት ሰርቪስ ክፍሎች ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ ፣ የእህል ወፍጮ ቤት ከነሙሉ ንብረቱ ውድመትና ቃጠሎ እና የጥሬ ብርና ጌጣጌጥ ዝርፍያ	5,000,000.00
128	አቶ ከበደ ገብረየስ	የንግድና የመኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ የተለያዩ የቤት መገልገያ ቁሳቁስ ዝርፍያ	230,000.00
129	መ/ር ቹቹ ሙሉጌታ	የመኖርያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ የተለያዩ የቤት መገልገያ ቁሳቁስ ዝርፍያ	80,000.00
130	ወ/ሮ አየለች ገብረየስ	የመኖርያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ የተለያዩ የቤት መገልገያ ቁሳቁስ ዝርፍያ	75,000.00
131	ወ/ሪት ካሠች አባተ	የንግድ ሱቅ ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ፣ የሞተር ሳይክል ቃጠሎ እና የጥሬ ብርና ጌጣ ጌጥ ዝርፍያ	538,072.00
132	አቶ ኤልያስ መሐመድ	የመኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ እና የጥሬ ብር ወርቅና ጌጣጌጥ ዝርፍያ	405,000.00
133	ወ/ሪት በድሪያ መሐመድ	የንግድ ምግብ ቤትና መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ እና የጥሬ ብርና ጌጣጌጥ ዝርፍያ	700,000.00
134	አቶ አብዲ መጫ	የንግድ ሱቅ ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ እና የጥሬ ብርና ጌጣጌጥ ዝርፍያ	500,000.00
135	አቶ ካሣሁን ረጋሳ	የንግድ ድርጅት ከነሙሉ ዕቃው የተዘረፈና የተቃጠለ እና የጎሚስታ ንብረት ውድመት	300,000.00
136	አቶ መሐመድ ሱርሞሎ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደሙ ንብረቶች	2,097,000.00
137	አቶ ብርሃኑ ጥላሁን	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደሙ ንብረቶች	20,000.00
138	አቶ መሐመድ መጫ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደሙ ንብረቶች	20,000.00
139	አቶ ሀሚድ ሀሰን	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደሙ ንብረቶች	1,500,000.00
140	አቶ አማን ጀማል	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደሙ ንብረቶች	1,100,000.00
141	ወ/ሮ ፈቲያ ጃቢር	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደሙ ንብረቶች	300,000.00
142	ወ/ሮ ዛሀራ ሻሚል	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደሙ ንብረቶች	350,000.00
143	አቶ ሙጂብ በድሩ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደሙ ንብረቶች	200,000.00
144	ወ/ሮ ነጃ አብዲ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደሙ ንብረቶች	800,000.00
145	አቶ ሳዲቅ ሱልጣን	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደሙ ንብረቶች	900,000.00
146	ወ/ሮ አበባ ነሪ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደሙ ንብረቶች	180,000.00
147	አቶ ሚካኤል ሀጎስ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደሙ ንብረቶች	204,670.00
148	አቶ ሸምሱ ዋበላ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደሙ ንብረቶች	500,000.00
149	አቶ ሸረፋ ሺፋ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደሙ ንብረቶች	150,000.00
150	ወ/ሮ አበበች መኮንን	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደሙ የሱቅ ንብረቶች	376,032.00
151	ወ/ሮ መስከረም ሺበሺ	- የተቃጠ የንግድ ድርጅት - የተዘረፉ የቤት ንብረቶች፣ ጥሬ ገንዘብና ጌጣጌጥ	479,163.00
152	አቶ ፍቃዱ ተመስገን	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደሙ የንግድ ሱቅ ንብረቶች	1,098,000.00
153	አቶ ሰሎሞን ተስፋዬ ደኒ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደሙ የሱቅ ንብረቶች፣ የተዘረፈ ጥሬ ገንዘብ	847,850.00
154	ወ/ሮ ሮማን ይልማ	ከንግድ ሱቅ የተዘረፈ ጥሬ ገንዘብ የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የወደሙ የሱቅ ንብረቶች	404,937.00
155	ወ/ሮ እጅጋየሁ መኮንን	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ ሸቀጣሸቀጥ	558,000.00
156	አቶ ሀብታሙ ገብረሥላሴ	የተቃጠለ የመኪናና የሞተር መለዋወጫ፣ የተዘረፈ የተቃጠለና የወደሙ ንብረቶች	2,080,000.00
157	አቶ በኃይሉ ተስፋዬ ዶኒ	ከንግድ ሱቅ የተዘረፈ ጥሬ ገንዘብ፣ የተዘረፈ የተቃጠለና የወደሙ የሱቅ ንብረቶች	2,232,050.00
158	ወ/ሮ ማንጠግቦሽ አሰፋ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደሙ የውበት ሳሎን ንብረቶች	85,000.00
159	ወ/ሮ ፍቅርተ አብዛ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደሙ የንግድ ድርጅት ንብረቶች	250,000.00

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

ተ.ቁ	የተጎጂ ግለሰብ/ ድርጅት ሙሉ ስም	የወደመው / የተዘረፈው ንብረት ዝርዝር	የወደመ ንብረት ግምት በብር
160	ወ/ሮ አረጋሽ ንጉሤ	በሱቅ የነበረ ጥሬ ገንዘብ የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የሸቀጣሸቀጥ	250,000.00
161	ዲያቆን ይሄይስ ሙሉ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የሱቅ ንብረቶች	93,251.00
162	አቶ ዳዊት ሀብታሙ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የንግድ ድርጅት ንብረቶች፣ የተዘረፉ የቤት ዕቃዎች	50,000.00
163	ወ/ሮ ሰላማዊት አሰፋ	የተዘረፉ የተቃጠሉና የወደመ የውበት ሳሎን ንብረቶች	100,000.00
164	አቶ ፈቀደ አልማ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የንግድ ድርጅት ዐሥራ አንድ ክፍሎች ንብረቶች	1,100,000.00
165	አቶ አቡሌ ሽብሩ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የንግድ ሱቅ ንብረቶች	50,000.00
166	አቶ ጌትነት ሙሉጌታ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የንግድ ድርጅትና ሱቆች ንብረቶች	1,000,000.00
167	አቶ ፍሬው ውርጂ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የንግድ ንብረቶች	1,500,000.00
168	ወ/ሮ ሽብሬ መሐመድ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የንግድ ድርጅት ንብረቶች	70,000.00
169	ሼህ መሐመድ በሽር	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የንግድ ንብረቶች	300,000.00
170	አቶ ጸጋዬ ሹሜ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የቤት ንብረቶች	38,000.00
171	አቶ መርጊያ አሰፋ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የቤት ንብረቶች፣የወደመ የቤት መገልገያ ቁሳቁሶች	1,000,000.00
172	አቶ ፈይሰል ዑመር	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የሱቅ ንብረቶች	180,000.00
173	አቶ ተገኝ ንጉሤ	የተዘረፈ፣ የተቃጠለና የወደመ የንግድ ድርጅት ንብረቶች	420,000.00
174	ወ/ሮ ሚሚ አበበ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የመኖሪያ ቤት ንብረቶች	7,900.00
175	ወ/ሮ አየለች ጉዱ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የቤት ንብረቶች	100,000.00
176	ወ/ሮ ሽብሬ ከድር	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ ንብረቶች	40,000.00
177	አቶ ተስፋዬ ሰበታ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ ንብረቶች	1,450,000.00
178	አቶ መገርሣ አመና	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ ንብረቶች	30,000.00
179	ወ/ሮ ጫልቱ ኑሮ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ ንብረቶች	45,000.00
180	አቶ ወንድሙ ለማዬ	የተዘረፈ የተቃጠለና የግሮሰሪና ሻይ ቤት የመጠጥ ንብረቶች	150,000.00
181	ወ/ሮ አሰገደች በሻህ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የሸቀጣሸቀጥ ሱቅ ንብረቶች	220,000.00
182	ወ/ሮ ዙቤዳ ረዲ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የንግድ ድርጅት ንብረቶች	250,000.00
183	ወ/ሮ ዙሪያሽ በራሶ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ ንብረቶች	50,000.00
184	ወ/ሮ ሰብለ አየለ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የምግብ ቤት ንብረቶች	32,000.00
185	ወ/ሮ ተሚማ መጫ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የንግድ ድርጅት ንብረቶች	65,000.00
186	ወ/ሮ ነስሪያ ሽኩራ	የተዘረፈ ጥሬ ገንዘብ የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የንግድ ድርጅት ሱቅ ንብረቶች	70,000.00
187	አቶ አሽረቃ ጀማል	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የዳቦ ማከፋፈያ ንብረቶች	30,000.00
188	አቶ ዓባይነህ አሰፋ ገዳ	የተዘረፈ ጥሬ ገንዘብ የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የሱቅ ንብረቶች	224,925.00
189	ወ/ሮ እታገኝ ሞላ	የተዘረፈ ጥሬ ገንዘብ የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የሱቅ ንብረቶች	178,000.00
190	ወ/ሮ ወገኔ ለገሠ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የሱቅ ንብረቶች፣ የገንዘብ ዝርፍያ	271,270.00
191	አቶ ዋለልኝ ታምሩ	የወርቅና ጌጣጌጥ ዝርፍያ የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የንግድ ድርጅቶች ንብረቶች	406,000.00
192	ወ/ሮ ትክክሏ እሸቱ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የመኖሪያ ቤት እና የንግድ ድርጅቶች ንብረቶች	2,264,000.00
193	አቶ ሠይፉ ክንፈ	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የሱቅ ንብረቶች	300,000.00
194	አቶ መስፍን ሥዩም	የተዘረፈ የተቃጠለና የወደመ የፀጉር ቤት ንብረቶች	50,000.00
195	ወ/ሮ ዘነካ አበራር	የመኖሪያ ቤት ቁሳቁስ ውድመት	5,000.00
196	አቶ አሸብር ግርማ	ሁለት እግር ባጃጅ የተቃጠለ፣ የባጃጅ መለዋወጫዎች የተዘረፉ	201,000.00
197	አቶ ቁምላቸው ቢሻው	ሙሉ በሙሉ የተቃጠለና የወደመ የእሸት ቡና መፈልፈያ	6,500,000.00
198	ሀያት ኃ/የተ/የግ/ማኅበር	የተቃጠለ እና የወደመ የእሸት ቡና መፈልፈያ	4,500,000.00
199	መሀመድ ሁሴን	የተቃጠለና የወደመ የእሸት ቡና መፈልፈያ	1,788,900.00
200	አቶ ቃለወንጌል ገንፍር	የተዘረፈ የሱቅ ንብረት	150,000.00
201	አቶ ጎንፋ ቀልቤሳ	የቤት ዕቃ ሙሉ በሙሉ የተቃጠለ እና የተቃጠለ መኖሪያ ቤት	1,286,046.00
202	አቶ ተስፋዬ ቃንቂ	የተዘረፉ የቤት ዕቃዎች፣ የተቃጠለ መኖሪያ ቤት እና የወደመ ንብረቶች	600,000.00
203	ወ/ሮ ገነት ታደሰ	የተቃጠለ መኖሪያ ቤት፣ የተቃጠለ የንግድ ድርጅት እና የተዘረፈና የተቃጠለ ሱቅ	880,000.00
204	አቶ ፍቃዱ ታደሰ	የተቃጠለ ሱቅ፣ የተዘረፈ የንግድ ድርጅት እና የወደመ የቤት ዕቃዎች	294,278.00
205	አቶ ታደሰ ደሳለኝ	ሙሉ በሙሉ የተዘረፈ የመኖሪያ ቤት ዕቃ	18,000.00
206	ወ/ሮ አበበች መልካ	የተዘረፈ የመኖሪያ ቤት ዕቃ እና ንብረቶች	53,000.00

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

ተ.ቁ	የተጎጂ ግለሰብ/ ድርጅት ሙሉ ስም	የወደመው / የተዘረፈው ንብረት ዝርዝር	የወደመ ንብረት ግምት በብር
207	አቶ ተሾመ አያሌው	የተዘረፉ የቤት ቁሳቁስ	50,000.00
208	ተስፋዬ ብርሃኑ	የተዘረፉ የቤት ዕቃዎች	10,000.00
209	ትዝታ ከድር	የወደሙና የተዘረፉ የቤት ቁሳቁስ	12,200.00
210	ሎሚ ጉርሜሳ	የተቃጠለ መኖሪያ ቤት፣ የወደሙና የተዘረፉ ንብረቶች	350,000.00
211	ወ/ሮ አበባሸወርቅ ሰሜ	የተቃጠለ የሕዝብ ማመላለሻ ቅጥቅጥ	1,000,000.00
212	አቶ ኪዳኔ አመና	የተቃጠለ መኖሪያ ቤት፣ የወደሙና የተዘረፉ ንብረቶች	26,000.00
213	ወ/ሮ ክብነሽ ደገፋ	የተቃጠለ መኖሪያ ቤት፣ የወደሙና የተዘረፉ ንብረቶች	815,000.00
214	መዓዛ ዳባ	የተቃጠለ መኖሪያ ቤት፣ የወደሙና የተዘረፉ ንብረቶች	70,000.00
215	ወ/ሮ አዳነች ጉርሜሳ	የተቃጠለ መኖሪያ ቤት፣ የወደሙና የተዘረፉ ንብረቶች	377,000.00
216	አቶ ብርሃኑ ዋሚ	የተቃጠለ መኖሪያ ቤት፣ የወደሙና የተዘረፉ ንብረቶች	340,000.00
217	አቶ ጉታ ጉርሜሳ	የተቃጠለ መኖሪያ ቤት፣ የወደሙና የተዘረፉ ንብረቶች	386,000.00
218	አቶ ወርቅነህ ጉታ	የተቃጠለ መኖሪያ ቤት፣ የወደሙና የተዘረፉ ንብረቶች	200,000.00
219	አቶ ረመዳን አሚር	የተቃጠለ መኖሪያ ቤት፣ የወደሙና የተዘረፉ ንብረቶች	26,000.00
220	ወ/ሮ አስናቀች በየነ	የተቃጠለ መኖሪያ ቤት፣ የወደሙና የተዘረፉ ንብረቶች	40,000.00
221	ወ/ሮ እመቤት ተስፋዬ	የተቃጠለ መኖሪያ ቤት፣ የወደሙና የተዘረፉ ንብረቶች	300,000.00
222	አቶ ውብ እሸት ዓለማየሁ	1. የተሰበሩ የቤት መስታወት	5000.00
223	ወ/ሮ አዛሉ አበበ	የተቃጠለ መኖሪያ ቤት፣ የወደሙና የተዘረፉ ንብረቶች	63,000.00
224	ወ/ሮ ብርቄ ያሱ	የተቃጠለ መኖሪያ ቤት፣ የወደሙና የተዘረፉ ንብረቶች	143,000.00
225	ወ/ሮ ታምራየሁ ካሣ	የተቃጠለ መኖሪያ ቤት፣ የወደሙና የተዘረፉ ንብረቶች	250,000.00
226	አቶ ጌታቸው ፈለቀ	የተቃጠሉ የሱቅ ንብረቶች እና የወደሙ የቤትና የቢሮ ዕቃዎች	250,000.00
227	መርጌታ ክቡር አያልነህ	የተዘረፉ የሻይ ቡና መሸጫ ሙሉ ንብረቶች	30,680.00
228	ኑረዲን ጀማል	የተዘረፉ የተቃጠሉ የሱቅ ንብረቶች	198,967.00
234	ነስረዲን ሺፋ	የተቃጠለ መኖሪያ ቤት፣ የወደሙና የተዘረፉ ንብረቶች	75,000.00
235	ሙስጠፋ አዳም	የተቃጠለ መኖሪያ ቤት፣ የወደሙና የተዘረፉ ንብረቶች	180,000.00
236	ሳኒ ሱልጣን	የተዘረፉና የወደሙ ሱቆች	45,000.00
237	ሰኚ ቶላ	የተቃጠለ የንግድ ድርጅትና የወደመ ወርቅ ቤት	200,000.00
238	ወ/ሮ ፋንቱ ለማ	የወደሙና የተዘረፉ ንብረቶች	80,000.00
239	አቶ አሰፋ ገዳ	የተቃጠለ ሙሉ የሱቅ ንብረቶች	883,910.00
240	ፍሬው ሀብቴ	የተዘረፉ የሱቅ ንብረቶች እና የተዘረፈ ጥሬ ገንዘብ	1,200,900.00
241	ተሰማ በደቻ	የተቃጠለ የሱቅ /ቡቲክ/ ንብረት ጠቅላላ	1,145,800.00
242	ዳዊት ሀብቴ	የተዘረፈ ጥሬ ብር እና የሱቅ ንብረቶች	442,500.00
243	ወ/ሮ ታደለች ጸጋዬ	የወደሙና የተቃጠለ የሱቅ ንብረቶች፣ የንግድ ድርጅትና የተዘረፈ ንብረት	1,146,750.00
244	አቶ አየለ ንጉሤ	የተዘረፉ ና የወደሙ የቤት ንብረቶች	144,000.00
245	አቶ ነጋሽ ዳማ	የተቃጠለ የግሮሰሪ ንብረቶች፣ የወደሙ የቤት ንብረቶች እና የተዘረፈ ጥሬ ገንዘብ እና ንብረት	2,300,370.00
246	ዮሰፍ ዋጋሁን	የተዘረፈ የቤት ንብረት እና ገንዘብ	10,000.00
247	ሸዋማረ ጌታሁን	የተዘረፉና የወደሙ የደረቅ ቡና መፈልፈያ	600,000.00
248	ተሻለ ተስፋ	የተዘረፉ የምግብ ቤት ዕቃዎች	50,000.00
249	ሡልጣን ሙስጠፋ	የወደመ ሱቅ ዕቃዎች	103,804. .00
250	ሞላሽ ሰሎሞን	የተቃጠለና የተዘረፈ የእህል መጋዘን	120,407.00
251	ወ/ሮ የኔነሽ ሽፈራው	የተዘረፉ የምግብ ቤት ዕቃዎችና የተቃጠለ የንግድ ድርጅት	172,146.00
252	አቶ መኩሪያ መርጊያ	አይሱዙ መኪና	500,000.00
253	መ/ር መሠለ ገዛኸኝ	ዘመናዊ ሱቅ ከነሸቀጣሸቀጡ፣ ሙሉ የመኖሪያ ቤት ቁሳቁስና ንብረት	229,000.00
254	ወጣት ተስፋነህ ክንዴ	ዘመናዊ ሱቅ ከነሸቀጣሸቀጡ እና ኖርያ ቤት ከነ ንብረቱ	880,000.00
255	ወ/ሮ ፈለቀች ኃይሌና ወ/ሮ ሽታዬ ኃይሌ	የመኖሪያ ቤት ሙሉ ንብረት	82,000.00
256	አቶ ዓሊ ጉዮ	ባጃጅ	70,000.00
257	አቶ ዓሊ ሀሰን	ዘመናዊ ቤት ከነ ቁሳቁሱ	900,000.00
258	ወጣት አዳነ ንጉሠ	ዘመናዊ መኖሪያ ቤት ከነ ሙሉ ንብረቱ የወደመ	850,000.00
259	ግርማ ደቦጭ	ዘመናዊ መኖሪያ ቤትና ሙሉ የመኖርያ ቤት ንብረት የወደመ	1,699,500.00
260	አቶ አምሪ ሙዘይን	ዘመናዊ መኖሪያ ቤትና ሙሉ የመኖርያ ቤት ንብረት የወደመ	700,000.00
261	ወ/ሮ በቀለች ካሡ	ዘመናዊ መኖሪያ ቤትና ሙሉ የመኖርያ ቤት ንብረት የወደመ	80,000.00

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

ተ.ቁ	የተጎጂ ግለሰብ/ ድርጅት ሙሉ ስም	የወደመው / የተዘረፈው ንብረት ዝርዝር	የወደመ ንብረት ግምት በብር
262	መ/ርት መልኬነሽ ወልደየስ	የወደመ መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ቁሳቁሱ	150,000.00
263	አቶ ቢላል ናስር	የወደመ መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ቁሳቁሱ	50,000.00
264	ወ/ሮ አጸዱ ተመስገን	የወደመ መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ቁሳቁሱ	35,000.00
265	አቶ መሀመድ ፋርስ	የተዘረፈ የቤት ውስጥ ቁሳቁስ	30,000.00
266	አቶ ረድኤት ወልዴ	የተዘረፈ የቤት ውስጥ ቁሳቁስ	50,000.00
267	ወ/ሮ ደብሪቱ ጉልማ	የወደመ መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ቁሳቁሱ	25,000.00
268	ወ/ሮ አበራሽ አኩማ	የወደመ መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ቁሳቁሱ	30,000.00
269	ፋሪስ ሱሌማን	የወደመ መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ቁሳቁሱ	100,000.00
270	አቶ ፈለቀ ንጉሤ	ሙሉ የወደመ መኖርያ ቤት ከነቁሳቁሱ እና የገንዘብ ዝርፍያ	30,000.00
271	አቶ ደምሴ ኃይሌ	ሦስት የሚከራዩ ሰርቪሶች ቁሳቁስ፣ የወደሙ ስቅና ሦስት እግር ባጃጂ	270,000.00
272	አቶ ባሕሩ መሀመድ	ዘመናዊ መኖርያ ቤት ከነሙሉ መኖርያ ቤት ከነቁሳቁሱ	75,000.00
273	አቶ መርሻ መኮንን	ዘመናዊ መኖርያ ቤት ከነሙሉ መኖርያ ቤት ከነቁሳቁሱ	400,000.00
274	አቶ ሸሜ አደም	የመኖርያ ቤት ከነሙሉ ቁሳቁስ	250,000.00
275	አቶ በረካ ጀማል	የመኖርያ ቤት ከነሙሉ ቁሳቁስ	150,000.00
276	አቶ ማርቆስ ቶንባ	የመኖርያ ቤት ቁሳቁስና ንብረት	50,000.00
277	አቶ ቅባቱ ታምሩ	የመኖርያ ቤት ቁሳቁስና ንብረት	35,000.00
278	አቶ ዱከሌ ዋቃዮ	የእሸት ቡና መፈልፈያ፣ የደረቅ ቡና ማበጠርያ፣ የተቃጠሉ ከብቶች፣ የተቃጠለ አይሱዙ መኪና እና የተቃጠለ መኖሪያ ቤት	35,000,000.00
279	አቶ መሠለ መኮንን	የወደሙ የአራት ክፍል ሰርቪስ መስታወት	10,000.00
280	አቶ በለጠ መርጊያ	የወደመ መኖርያ ቤት በክፍል የቤት ወስጥ ቁሳቁስ በሙሉ	500,000.00
281	አቶ አብዱልመጅድ ጅብሪል	ሙሉ በሙሉ የተቃጠለና የወደመ የእሸት ቡና መፈልፈያ ሳይት	3,500,000.00
282	አባወሉ ኃ/የተ/የግል ማኅበር	ሙሉ በሙሉ የተቃጠለና የወደመ የእሸት ቡና መፈልፈያ ሳይት	1,548,000.00
283	የይ/ጨፌ ደ/ም/ቅ/ኪና/ቅ/ሚ/ ቤተ ክርስቲያን	ሁለት ሙሉ በሙሉ የተቃጠሉ ሱቆች	185,000.00
284	ወ/ሮ ቀለሚ አስፋው	የተዘረፉና የተቃጠሉ የመኪና መለዋወጫ ዕቃዎች	589,660.00
285	አቶ አየለ ተፈራ	የተዘረፈ የመኖሪያ ቤት	144,500.00
286	አቶ ሬድዋን ከሊል	የተዘረፈ የመኖሪያ ቤት	77,900.00
287	አቶ ስንታየሁ ተካልኝ	የተዘረፈ የቤት ንብረት	92,000.00
288	ወ/ሮ ሙሉዓለም ተሾመ	የተቃጠለ መኖሪያ ቤት እና የተዘረፈ የቤት ንብረት	100,000.00
289	ካይሬ በረካ	የተዘረፈና የተቃጠለ መኖርያ ቤት	60,000.00
290	ወ/ሮ የማታወርቅ ታፈሰ	የተዘረፈ የቤት ንብረት	80,000.00
291	ወ/ሮ ትዝታ ተሾመ	የተዘረፈ የቤት ንብረት	70,000.00
292	አቶ አሸብር ግርማ	የተዘረፈና የተቃጠለ መኖርያ ቤት	200,000.00
293	አሰይካ ረሽድ	የተዘረፈ ሻይ ቤትና መኖሪያ ቤት	5,690.00
294	አብዲ ሁልጨፎ	የተዘረፈ ሻይ ቤትና ጥሬ ብር	23,540.00
295	አቶ ደሳለኝ	የተዘረፈ የቤት ንብረት	150,000.00
296	አቶ አምሮ ነጋሽ	የተቃጠለ መኖሪያ ቤት እና የወደመና የተዘረፈ ንብረት	305,000.00
297	ወ/ሮ ዘነበች ሰበታ	የወደሙ ንብረቶች	200,000.00
298	እስጢፋኖስ ደጋሳ	የወደመና የተዘረፈ ንብረት	90,000.00
299	ደረጀ ብሩ	የወደሙ ንብረቶች	5,000.00
300	ሀብታሙ ታደሰ	የተዘረፈና የወደመ የሱቅ ንብረት	264,800.00
301	መሳፍንት ስሙ ንጉሥ	የወደመ የግሮሰሪ ሙሉ ንብረት፣ የተዘረፈ መኖሪያ ቤት እና የተቃጠለና የወደመ ሱቅ	2,450,000.00
302	ወ/ሮ ፀሐይ ይልማ	የወደመና የተዘረፈ የሱቅ ንብረት	250,000.00

ተ.ቁ	የተጎጂ ግለሰብ/ ድርጅት ሙሉ ስም	የወደመው / የተዘረፈው ንብረት ዝርዝር	የወደመ ንብረት ግምት በብር
303	ወ/ሮ ውቢቱ ተፈራ	ሁለት የተቃጠሉ የንግድ ድርጅቶች፣ የተዘረፉ የቤት ዕቃዎች እና የወደሙ የግሮሰሪና የሱቅ ንብረቶች	1,936,950.00
304	አቶ ራህመት መካ	የተቃጠለ የሱቅ ንብረት	270,000.00
305	አቶ በጋሻው በየነ	የተቃጠለ የንግድ ድርጅት መኪና እና የተዘረፉና የወደሙ ንብረቶች	2,500,000.00
306	አቶ ተጫ . . .ረጋሳ	የተቃጠለና የወደመ የጎሚስታ ሙሉ ንብረት	411,650.00
307	አቶ ብርሃኑ ቱጂ	የወደሙና የተቃጠሉ ንብረቶች እና የተዘረፉ የቤትና የቢሮ ዕቃዎች	360,500.00
308	ወ/ሮ ፋንቱ ደሴ	የተቃጠሉ ሰርቪሶች፣ የተዘረፉ እና የወደሙ ንብረቶች	1,850,000.00
309	አቶ ደሲል መለስ	የተቃጠሉ እና የተዘረፉ ንብረቶች	318,250.00
310	ሰርካለም በርታ	የወደሙ የንግድ ድርጅቶች እና የተዘረፉ ንብረቶች	120,000.00
311	መምህር አበበ በቀለ	የተዘረፈ የቤት ንብረት	22,800.00
312	ታምራት ይልማ	የተዘረፈ የሱቅ ንብረት እና የተቃጠለ የዕቃ መጋዘን	3,075,100.00
313	አቶ ዳኛው ታደገ	የተቃጠለ አይሱዙ የጭነት መኪና፣ የተቃጠለ የቤት ዕቃ እና በመጋዘን ያለ የመጠጥ ሳጥኖች	1,361,500.00
314	አቶ ደረጀ ታሪኩ	ሙሉ የመኖሪያ ቤት ንብረት ዘረፋ	45,000.00
315	አቶ ሙሉ አረፉ	ሙሉ የመኖሪያ ቤት ንብረት ቃጠሎና ዘረፋ	37,000.00
316	አቶ መሐመድ ኑሩ	ሙሉ የመኖሪያ ቤት ንብረት ቃጠሎና ዘረፋ	130,000.00
317	ሎሚ ዲሳሳ	የተቃጠለ መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው የመኖሪያ ሰርቪስ ክፍሎች የተዘረፈና የተቃጠለባቸው የተዘረፈ ወርቅና የዕድር ገንዘብ	30,000.00
318	ኑረዲን ሻሚል	የመኖሪያ ቤት ከነሙሉ ዕቃው	2,300,000.00
319	ኪዳኔ መኩሪያ	የተቃጠለ መኖሪያ ቤት	80,000.00
320	አዳነች ተስፋዬ	የተቃጠለ ቤት	80,000.00
321	ታምሩ ደምሴ	የተዘረፈ ሱቅ	70,000.00
322	ፍቃዱ ጎሣዬ	የቤት ዕቃ የተዘረፈ	30,000.00
323	አበበ ቶሎሳ	የመኖሪያ ቤት የተቃጠለ	250,000.00
324	ገነነ ጫካ	የተቃጠለ	180,000.00
325	ሐጂ ሐሰን አብዱርቃድር	ከነሱቁ የተቃጠለ ቤትና ንብረት	79,000.00
326	ሳሳዲን ሐሰን	የተቃጠለ ንብረት	50,000.00
327	ድንቃየሁ ወ/ማገኝ	የተዘረፈ ንብረት	109,000.00
328	አየለች ሐጬሌ	የተዘረፈ ንብረት	50,000.00
329	አቶ ዓለማየሁ ሾንጣ	የተዘረፈ የቤት ንብረት	69,920.00
330	አቶ ጌትነት ከበደ	የተዘረፈ የቤት ንብረት	44,600.00
331	አቶ ያለው ደነቀ	የተቃጠለና የወደመ ንብረት	350,000.00
332	ወ/ሮ አሰገደች መኮንን	የተቃጠለና የወደመ ንብረት	150,000.00

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

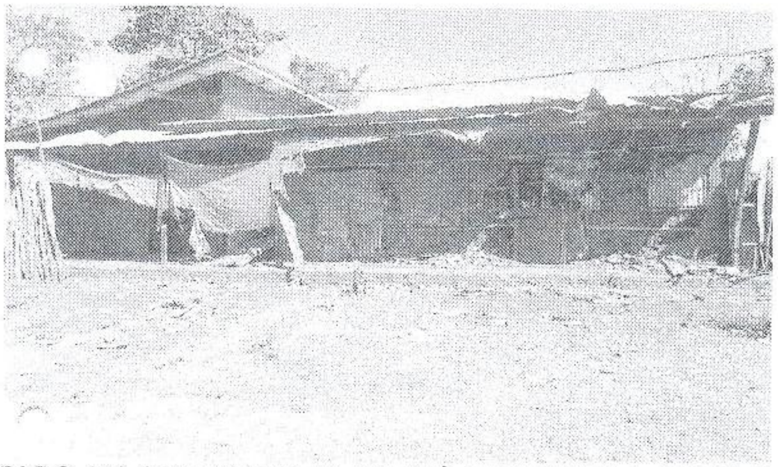

ፎቶግራፍ 3- በዲላ ዙሪያ ወረዳ አንዲዳ ጉላ ቀበሌ በእሳት የተቃጠለና የፈረሰ የመኖሪያ ቤት ናሙና

ፎቶግራፍ 4- በዲላ ዙሪያ ወረዳ አንዲዳ ጉላ ቀበሌ በእሳት የተቃጠለና የፈረሰ የመኖሪያ ቤት ናሙና

ሰንጠረዥ 7፡ በደ/ብ/ብ/ሕ/ክ/ መንግስት በጌዴኦ ዞን በይርጋጨፌ ወረዳ በሐሩ ከተማ መስከረም 28 ቀን 2009 ዓ/ም አንዳንድ የጌዴኦ ብሔረሰብ ተወላጆች "ሀገራችንን ልቀቁልን" በማለት ባነሱት ሁከትና የእሳት ቃጠሎ ምክንያት የወደሙና የተዘረፉ ንብረቶች ዝርዝርና የዋጋ ግምት (በተወካዮቻቸው አማካኝነት የቀረበ)፡

ተ.ቁ	የተጎጂ ግለሰብ /ድርጅት/ ሙሉ ስም	በእሳት ቃጠሎና ዝርፍያ የወደሙ ንብረቶች ዓይነት	የወደመ ንብረት ግም በብር
1	አቶ መድኃኒት አሸናፊ መኮንን	የሸቀጣሸቀጥ ሱቅ፣ መኖሪያ ቤት እና ንግድ ቤት	255,340.00
2	ወ/ሮ አስቴር ታደሰ	መኖሪያ ቤት እና ንግድ ቤት	91,966.80.
3	አቶ ፍቃዱ አክዋክ ቡርቃ	መኖሪያ ቤት እና ንግድ ቤት	100,357.00
4	አቶ ካሳቸው ኃይሌ	መኖሪያ ቤት እና ጠጅ ቤት	395,360.00
5	ወ/ሮ ሹናዬ ካሡች ኃይሌ	አረቄ ቤት	17,864.00
6	አቶ ዓለማየሁ ጌታቸው መኮንን	መኖሪያ ቤት እና ሸቀጣሸቀጥ	96,504.00
7	አቶ ሢሳይ ጎሳዬ	መኖሪያ ቤት	37,170.00
8	ዲያቆን ዘሪሁን ሽፈራው	መኖሪያ ቤት	51,196.00
9	ወ/ሮ አሰለፈች አያሌው	ቅመማቅመም መደብር	97,151.00
10	አቶ ጌታቸው ተሾመ አዳነ	ማርና ስኳር መደብር እና መኖሪያ ቤት	207,500.00
11	አቶ ወንዱ ተስፋዬ ዓለሙ	ግሮሰሪ፣ ሱቅ እና መኖሪያ ቤት	500,000.00

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

ተ.ቁ	የተጎጂ ግለሰብ /ድርጅት/ ሙሉ ስም	በእሳት ቃጠሎና ዝርፍያ የወደሙ ንብረቶች ዓይነት	የወደመ ንብረት ግም በብር
12	አቶ ተካልኝ አበበ ኃ/ሚካኤል	የሸቀጣሸቀጥ ሱቅ እና መኖሪያ ቤት	151,624.00
13	መላከ ምሕረት ፋንታ	መኖሪያ ቤት እና መድኃኒት መደብር	1,282,175.00
14	ወ/ሮ መሠረት ታደሰ ማሩ	መኖሪያ ቤት እና ንግድ ቤት	104,249.00
15	አቶ እሸቱ ታደሰ ጎዳና	የልብስ ቤት	15,000.00
16	መ/ር ቁምላቸው ግርማ	ሸቀጣሸቀጥ	92,920.00
17	ወ/ሮ ጆማነሽ ካሣ ጣሴ	ጠጅ ቤት እና መኖሪያ ቤት	293,090.00
18	ወ/ሮ እጸገነት አሰፋ	አረቄ መሸጫ እና መኖሪያ ቤት	132,300.00
19	ወ/ሮ ዙሪያ ዘርፉ	አረቄ መሸጫ	15,054.00
20	አቶ አስናቀ ፍቅሩ	የመጠጥ ማከፋፈያ	221,680.00
21	አቶ ብርሃኑ ዶጊ	የንግድ ልብስ	35,900.00
22	አቶ ሚጁ ገቸማ	የኮምፒዩተር ሥራ	33,490.00
23	አቶ ሀብታሙ ጆንበሬ	ጥራጥሬ	33,490.00
24	አቶ ነጋሽ ዘውዱ	መኖሪያ ቤት	7,350.00
25	አቶ አሸናፊ ብሻው ታደሰ	መጠጥ ማከፋፈያ	567,500.00
26	ወ/ሮ መሠለች ጥላሁን አየለ	መኖሪያ ቤት	190,900.00
27	አቶ ሰሎሞን መኮንን እንግዳ	መኖሪያ ቤት	2,000.00
28	መ/ሬ ቡዝነህ ታደሰ ገ/ሥላሴ	ሱቅ ችርቻሮ እና መኖሪያ ቤት	273,816.00
29	አቶ ጻዲቅ በረካ	ሱቅ በጅምላ አከፋፋይ	2,378,099.00
30	አቶ ሰሎሞን ተካ ፈይሳ	መኖሪያ ቤት እና የችርቻሮ ሱቅ መሸጫ	150,045.00
31	ወ/ሮ ካሠች በቀለ ገለቱ	መኖሪያ ቤት	26,250.00
32	መ/ርት ገነት ተስፋዬ ክፍሌ	መኖሪያ ቤት፣ ግሮሰሪ እና ጥሬ ገንዘብ	665,020.00
33	ወ/ሮ ዘነበች ወ/ማገኘ	መኖሪያ ቤት እና ምግብ ቤት	12,742.00
34	አቶ ዓለማየሁ	መኖሪያ ቤት	ግምቱ ያልታወቀ
35	ወ/ሮ ለጋወርቅ ታደሰ ማሩ	መኖሪያ ቤት፣ ግሮሰሪ እና ምግብ ቤት	431,852.00
36	አቶ አበባየሁ አሸብር ዘለቀ	የልብስ መስፊያ ሲንጀር	4,000.00
37	ወ/ሮ ዘሪቱ ተ/ማርያም	የመኖሪያ ቤት ዕቃ	20,800.00
38	መ/ር ወንድሙ ጌትነት	መኖሪያ ቤት	3,070.00
39	ወ/ሮ ዘሪቱ ጉልላት	መኖሪያ ቤት፣ ቦካ ግምጃ ቤት እና ግሮሰሪ	482,190.00
40	ወ/ሮ ፋሲካ ጸጋዬ	ሱቅ - ግሮሰሪ	281,827.00
41	አቶ ዘባ መንገሻ	መኖሪያ ቤት	33,880.00
42	አቶ አሰፋ በዳኔ ዋሪዮ	መኖሪያ ቤት፣ ጠጅ ቤት እና ምግብ ቤት	698,677.00
43	አቶ አሸናፊ እንዳለ ዘሪሁን	መኖሪያ ቤት፣ ጠጅ ቤት እና ግሮሰሪ	760,200.00
44	አቶ ዘገዬ ከበደ	መኖሪያ ቤት	33,070.00
45	ወ/ሮ ሠናይት አያሌው	መኖሪያ ቤት	2,700.00
46	አቶ ማርያም ገዳዬ	የማይት ዘበኛ ቤት	2,385.00
47	ወ//ሮ ጽጌ ጅማ	መኖሪያ ቤት	33,911.00
48	ወጣት ነጋሳ አሰፋ በዳኔ	ሱቅ	88,897.00
49	ወ/ሮ አየለች ወ/ዜና ደነቀ	መኖሪያ ቤት እና ጠጅ ቤት	11,800.00
50	አቶ ጌታቸው ቢሻው ታደሰ	መኖሪያ ቤት እና ንግድ ቤት	173,734.00
51	ወ/ሮ ምንትዋብ ወለላ	መኖሪያ ቤ፣ የሱቆች ንብረት እና የእድር ጥሬ ገንዘብ	301,050.00
52	መ/ር ደስታ ታደሰ	መኖሪያ ቤት	4,425.00
53	አቶ ደብሩ ተስፋዬ ክፍሌ	መኖሪያ ቤት እና ሸቀጣሸቀጥ	30,318.00
54	አቶ ሙሉነህ ሽብሩ ሞገሴ	ሸቀጣሸቀጥ	217,916.00
55	መ/ር ወገኔ ብሬ በሠአ	የውበት ሳሎን	1,008.00
56	አቶ አብነው ምስጋና ከበደ	ማርና ስኳር ማከፋፈያ	689,550.00
57	መ/ር መልካሙ ንጉሤ	መኖሪያ ቤት	5,650.00
58	ወ/ሮ አጸዱ ቶሎሳ	መኖሪያ ቤት እና ምግብ ቤት	45,505.00
59	ወ/ሮ አማረች አሸናፊ	የቤት ዕቃ	2,710.00

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

ተ.ቁ	የተጎጂ ግለሰብ /ድርጅት/ ሙሉ ስም	በእሳት ቃጠሎና ዝርፍያ የወደሙ ንብረቶች ዓይነት	የወደመ ንብረት ግም: በብር
60	አቶ ፍቃዱ ተሾመ ለማ	መኖሪያ ቤት፣ ጠጅ ቤት እና ግሮሰሪ	26,663.00
61	አቶ ወገኔ ተስፋዬ	መኖሪያ ቤት እና ከጓሮ የተፈጩ የቡና ተክል	21,378.00
62	ወ/ሮ አመለወርቅ በራኄ	የመኖሪያ ቤት ዕቃ	11,650.00
63	ወ/ሮ ጌጤ ገብሬ	የመኖሪያ ቤት እና ጠጅ ቤት	284,908.00
64	አቶ አሸናፊ ካሣቸው ኃይሌ	የኮምፒዩተር ሥራ	103,485.00
65	አቶ ደቡ ዘሪሁን ጉርሜሳ	የመኖሪያ ዕቃ	52,540.00
66	አቶ አዱኛ እንዳለ ዘሪሁን	የመኖሪያ ቤት፣ ጠጅ ቤት እና ሱቅ	702,871.00
67	አቶ ሀብታሙ ሽብሩ ሞገስ	ሽቀጣሽቀጥ	243,218.00
68	አቶ ግዛው ዳፎራ	ሽቀጣሽቀጥ	21,440.00
69	አቶ ሀብታሙ ጥላሁን ኡታላ	ሽቀጣሽቀጥ	146,090.00
70	አቶ ታረቀኝ ናደው	ክሊኒክ	120,774.00
71	መሬጌታ ነቅዐጥበብ ጸጋዬ	የመኖሪያ ቤት	3,255.00
72	አቶ ጌታቸው አበበ ኃ/ወልድ	ሽቀጣሽቀጥ መደብር	290,593.00
73	ወ/ሮ መሳይ ጥላሁን ዘርጉ	መኖሪያ ቤት፣ ንግድ ቤት ሽቀጣሽቀጥ እና የቤተ ክርስቲያን ብር	263,919.00
74	አቶ አባዲ ኤያሱ	የመኖሪያ ቤት	10,650.00
75	መምሬ ጃጃው ወርቅዬ	የመኖሪያ ቤት	4,180.00
76	አቶ ዓምባዬ እሸቴ ዘለቀ	የልብስ ስፌት መኪና	6,000.00
77	አቶ አዱኛ ታሪኩ	የመኖሪያ ቤት	13,090.00
78	አቶ ብርሃኑ ጃንቦ	የመኖሪያ ቤት	4,600.00
79	አቶ ብርሃኑ መንገሻ ክፍሌ	የመኖሪያ ቤት	8,726.00
80	ትዕግሥት ተሻገር	የሞተር መለዋወጫ	193,855.00

ፎቶግራፍ 5- በዲላ ዙሪያ ወረዳ አንዲዳ ጉላ ቀበሌ በእሳት የተቃጠለና የፈረሰ የንግድ ቤት

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

ፎቶግራፍ 6- በዲላ ዙሪያ ወረዳ አንዲዳ ጉላ ቀበሌ በጥቃቱ በከፊል ጉዳት የደረሰበት የመኖሪያ ቤት እና የፈረሰ አጥር

ሰንጠረዥ 8፡ በደ/ብ/ብ/ሕ/ክ/ መንግስት በ ፍስኃ ገነት መስከረም 27 እና 28 ቀን 2009 ዓ.ም. በጌዴኦ ብሔር ተወላጆች ከጌዴኦ ማህበረሰብ ውጪ ባሉ ነዋሪዎች ላይ የተፈፀመ የድርጅትና የመኖሪያ ቤቶች ቃጠሎ ዝርዝር (በተወካዮቻቸው አማካኝነት የቀረበ)፡

ተ.ቁ	የተጎጂ ግለሰብ (ድርጅት) ሙሉ ስም	የወደመው (የተዘረፈው) ንብረት ዝርዝር	የወደመ ንብረት ግምት በብር
1	አቶ አበበ ወርቁ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	850,000.00
2	ወ/ሮ ፀዳሉ ብርሃኑ	የንግድ ድርጅት	75,000.00
3	አቶ ጂጃ ቆርቾ	የመኖሪያ ቤት	60,000.00
4	አቶ ግርማ አለማየሁ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	350,000.00
5	አቶ ሰብስቤ ለገዱ	የመኖሪያ ቤት	300,000.00
6	አቶ በገዱ ሞሳሳ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	690,000.00
7	አቶ ዳምጠው ተስፋዬ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	350,000.00
8	አቶ ስንታየሁ ማንደፍሮ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	545,000.00
9	አቶ ብርሃኑ ዋኬኔ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	1,030,800.00
10	አቶ አለማየሁ አየለ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	779,800.00
11	አቶ ቶሎሳ ዘለቀ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	9,500,000.00
12	ወ/ሮ ሙላቷ በንቲ	የመኖሪያ ቤት	600,000.00
13	አቶ ምህረቴ ሙሉጌታ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	1,397,000.00
14	አቶ አሰፋ እሸቱ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	763,000.00
15	አቶ ለማ ንጉሤ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	800,000.00
16	አቶ መንገሻ ሀሰን	የንግድ ድርጅት	50,000.00
17	ቄስ ስሜ አድነው	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	1,200,000.00
18	ወ/ሮ እምወድሽ አይችሉህም	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	1,091,800.00
19	ወ/ሮ ትእግስት ዘለቀ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	600,000.00
20	ወ/ሮ አየለች ገለታ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	900,000.00
21	አቶ ጌታቸው አምሃ	የንግድ ድርጅት	50,000.00
22	አቶ መሰለ ጌታቸው	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	4,605,900.00
23	አቶ ዘለቀ በሻህ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	3,880,000.00
24	አቶ ፀሐዬ ወ/ጊዮርጊስ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	3,052,220.00
25	ወ/ሮ ደብሪቱ አማረ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	115,000.00

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

ተ.ቁ	የተጐጂ ግለሰብ (ድርጅት) ሙሉ ስም	የወደመው (የተዘረፈው) ንብረት ዝርዝር	የወደመ ንብረት ግምት በብር
26	ወ/ሮ ንግስቲ አሸብር	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	153,170.00
27	ወ/ሮ ንጋቷ አምሃ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	150,000.00
28	ወ/ሮ የውብነሽ ገብሬ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	190,000.00
29	ወ/ሮ እጅጓ ዳምጠው	የንግድ ድርጅት	550,000.00
30	ወ/ሮ በላይነሽ አበበ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	310,000.00
31	አቶ መኩሪያ ኃይሉ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	130,000.00
32	ወ/ሮ ሽታዬ ሙላት	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	850,000.00
33	አቶ አብርሃም ኑሩ	የመኖሪያ ቤት	150,000.00
34	ወ/ሮ የሺ ንጉሴ	የንግድ ድርጅት	20,000.00
35	አቶ ንጋቱ ደነቀ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	1,640,000.00
37	ወ/ሮ አበበች ተጫኔ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	200,000.00
38	አቶ አማረ ተስፋ	የንግድ ድርጅት	120,000.00
39	ወ/ሮ ሽታዬ ታፈሰ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	100,000.00
40	ወ/ሮ በላይነሽ በየነ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	200,000.00
41	አቶ ቦጋለ ሙላቱ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	1,337,150.00
42	አቶ ከበደ ገ/ማሪያም	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	505,000.00
43	መ/ር አርጋው ገናና	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	1,700,000.00
44	አቶ ይርጋለም ወልዴ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	1,650,000.00
45	ወ/ሮ ወላንሳ ያደቴ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	240,000.00
46	ወ/ሮ እቴነሽ ጋሹ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	1,680,000.00
47	ወ/ሮ ጥሩነሽ ምትኩ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	141,200.00
48	አቶ አየለ ጌታቸው	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	2,675,000.00
49	አቶ ክበበ ፀሐይ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	1,821,800.00
50	አቶ ታደሰ መንግስቱ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	447,300.00
51	አቶ ታምራት አለማየሁ	የመኖሪያ ቤት	316,540.00
52	አቶ ተረፈ ኩምሳ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	351,000.00
53	አቶ መርሻ ጉልላት	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	1,080,000.00
54	አቶ ተጫኔ ከፍያለው	የንግድ ድርጅት	20,000.00
55	አቶ ለማ ማሞ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	2,400,000.00
56	ወ/ሮ ወላንሳ ሀብቴ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	220,550.00
57	አቶ አብይ ጉልላት	የንግድ ድርጅት	1,305,400.00
58	አቶ ብርሃኑ ስህን	የንግድ ድርጅት	199,500.00
59	አቶ አቢ ብዙነህ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	950,000.00
60	አቶ ግርማ ታዬ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	1,100,000.00
61	አቶ አወቀ ተክሌ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	120,000.00
62	አቶ ታደሠ ገ/ሕይወት	የንግድ ድርጅት	200,000.00
63	አቶ በረከት ታደሰ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	607,000.00
64	አቶ አስፋወሰን ገነነ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	220,000.00
65	አቶ ደምመላሽ ከማል	የመኖሪያ ቤት	300,000.00
66	አቶ አበበ እሸቱ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	300,000.00
67	አቶ እያሱ ስህን	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	5,700,000.00
70	አቶ ዘሪሁን ታደሰ	የንግድ ድርጅት	780,000.00
71	ወ/ሮ አለምነሽ አሰፋ	የንግድ ድርጅት	16,000,190.00
72	አቶ መርሻ ዉሂብ	የንግድ ድርጅት	100,000.00
73	ወ/ሮ ሙሉነሽ ገበየሁ	የንግድ ድርጅት	1,666,240.00
74	አቶ ምትኩ ተፈሪ	የንግድ ድርጅት	16,450.00
75	አቶ አለማየሁ ቦጋለ	የንግድ ድርጅት	16,200.00
76	ወ/ሮ እልፍነሽ በቀለ	የንግድ ድርጅት	23,000.00
77	አቶ ሙሉነህ አለማየሁ	የንግድ ድርጅት	270,000.00
78	አቶ ታደሰ ብርሃኑ	የመኖሪያ ቤትና የንግድ ድርጅት	385,000.00
79	አቶ ዛፉ ፋንታዬ	የንግድ ድርጅት	40,000.00
80	አቶ መክብብ ዉሂብ	የንግድ ድርጅት	420,000.00
82	አቶ ወርቃገኘሁ	የንግድ ድርጅት	30,000.00
83	አቶ ጐርፍነህ	የንግድ ድርጅት	50,000.00
84	አቶ ዝናዬ እሸቱ	የንግድ ድርጅት	25,000.00
85	አቶ ሀብታሙ ሙሉጌታ	የንግድ ድርጅት	75,000.00

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

ተ.ቁ	የተጐጂ ግለሰብ (ድርጅት) ሙሉ ስም	የወደመው (የተዘረፈው) ንብረት ዝርዝር	የወደመ ንብረት ግምት በብር
86	አቶ አያሌው በቀለ	የንግድ ድርጅት	80,000.00
87	ወ/ሮ ኤክቻ እሸቱ	የንግድ ድርጅት	101,000.00
88	አቶ ይስማው ፋሲል	የንግድ ድርጅት	42,000.00
89	ወ/ሮ ጣይቱ ወርቁ	የንግድ ድርጅት	49,000.00
90	አቶ አዳነ ቦጋለ	የንግድ ድርጅት	85,000.00
91	ቅዱስ ሚካኤል ቤ/ክርስቲያን	ቤ/ክርስቲያን	250,000.00
92	ብርሃኔ አሰፋ	የንግድ ድርጅት	28,000.00
93	ወ/ሮ ስምረት አውላቸው	የንግድ ድርጅት	300,000.00
94	አቶ አለማየሁ ታምሩ	የንግድ ድርጅት	15,200.00
95	አቶ ብርሃኔ አሸብር	የንግድ ድርጅት	150,000.00
96	ወ/ሮ ስመኝ አሸብር	የንግድ ድርጅት	21,340.00
97	ቄስ ገብረመድህን መኩተ	የንግድ ድርጅት	23,500.00
98	ወ/ሮ አሰለፈች እሸቴ	የንግድ ድርጅት	200,000.00
99	አቶ ሽመልስ ፀጋዬ	የንግድ ድርጅት	189,000.00
100	አቶ መርድ ደመዎዝ	የንግድ ድርጅት	10,750.00
101	መ/ር አለማየሁ ማንደፍሮ	የንግድ ድርጅት	75,000.00
102	መ/ር መሸሻ መና	የንግድ ድርጅት	16,890.00
103	አቶ ጥበበ መሸሻ	የንግድ ድርጅት	50,000.00
104	ሀብታሙ ነጋሽ	የንግድ ድርጅት	16,000.00
105	መ/ር አየለ መንግስቱ	የንግድ ድርጅት	16,520.00
106	ወ/ሮ ማስረሻ አምሃ	የንግድ ድርጅት	15,000.00
107	ወ/ሮ የሺ ደገፋ	የንግድ ድርጅት	40,000.00
108	ወ/ሮ አየለች ፀጋዬ	የንግድ ድርጅት	70,000.00
109	አቶ ክበደ ተሰማ	የንግድ ድርጅት	72,000.00
110	አቶ መክብብ አሰፋ	የንግድ ድርጅት	70,000.00
111	አቶ አረፈአይኔ አዛገ	የንግድ ድርጅት	28,000.00
112	አቶ ደረጀ ገዛኸኝ	የንግድ ድርጅት	1,800,000.00
113	አቶ ክብሩ ሙላት	የንግድ ድርጅት	110,000.00
114	አቶ ደግነት ታደሰ	የንግድ ድርጅት	50,000.00
115	አቶ ለማ ግዛው	የንግድ ድርጅት	60,000.00
116	አቶ አደፍርስ ማሞ	የንግድ ድርጅት	900,000.00
117	ወ/ሮ እመቤት መኮንን	የንግድ ድርጅት	55,000.00
118	አቶ መለሰ ነጋሽ	የንግድ ድርጅት	100,000.00
119	አቶ ጌታቸው ሀይሉ	የንግድ ድርጅት	75,000.00
120	መ/ርት እንጉዳይ ተገኝ	የንግድ ድርጅት	25,450.00
121	ወ/ሪት የኔወርቅ ሞላ	የንግድ ድርጅት	19,000.00
122	መ/ር ጌታነው	የንግድ ድርጅት	24,551.00
123	አለማየሁ(የአባት ስም ያልታወቀ)	የንግድ ድርጅት	50,000.00
124	አቶ አለምገና አቢ	የንግድ ድርጅት	ግምቱ ያልታወቀ
125	አሸብር መንግስቱ	የንግድ ድርጅት	ግምቱ ያልታወቀ
126	አቶ ገነነ ገ/ህይወት	የንግድ ድርጅት	30,000.00
127	ስንታየሁ ታደሰ	የንግድ ድርጅት	180,000.00
128	አቶ ተፈራ ዋለልኝ	የንግድ ድርጅት	1,300,613.00
129	ወ/ሮ መርሻ ሞላ	የንግድ ድርጅት	5,120.00
130	ወ/ሮ መዓዛ አበራ	የንግድ ድርጅት	44,500.00
131	ወ/ሮ ክብነሽ አበራ	የንግድ ድርጅት	150,000.00
132	አቶ ግርማ ደበሎ	የንግድ ድርጅት	75,000.00
133	ወ/ሮ ስመኝ እንዳለ	የንግድ ድርጅት	60,000.00
134	ወ/ሮ ፀሃይ ማንደፍሮ	የንግድ ድርጅት	20,000.00
135	ወ/ሮ ስንታየሁ መንገሻ	የንግድ ድርጅት	100,000.00
136	አቶ ዘሪሁን ይገረም	የንግድ ድርጅት	339,156.00
137	አቶ ምትኩ ይማም	የንግድ ድርጅት	250,00.00
138	አቶ ደረሰ ይግዛው	የንግድ ድርጅት	80,000.00
139	አቶ ሙላቱ ወልዴ	የንግድ ድርጅት	295,400.00
140	ወ/ሮ ገላዬ (የአባት ስም ያልታወቀ)	የንግድ ድርጅት	50,000.00
141	ወ/ሪት ጥሩዓለም (የአባት ስም ያልታወቀ)	የንግድ ድርጅት	15,691.00

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

ተ.ቁ	የተጐጂ ግለሰብ (ድርጅት) ሙሉ ስም	የወደመው (የተዘረፈው) ንብረት ዝርዝር	የወደመ ንብረት ግምት በብር
142	መ/ር ሐብታሙ (የአባት ስም ያልታወቀ)	የንግድ ድርጅት	10,600.00
143	ወ/ሪት አትክልት (የአባት ስም ያልታወቀ)	የንግድ ድርጅት	15,000.00
144	ወ/ሪት አምሳል (የአባት ስም ያልታወቀ)	የንግድ ድርጅት	16,000.00
145	አቶ መስፍን ወልዴ	የንግድ ድርጅት	295,119.00
146	መ/ጌታ በፀተብርሃን ሃይሌ	የንግድ ድርጅት	200,000.00
147	አቶ መኮንን ጨረቦ	የንግድ ድርጅት	777,534.00
148	አቶ ቢሆነኝ ነጋሽ	የንግድ ድርጅት	143,500.00
149	ወ/ሮ ባዩሽ ከበደ	የንግድ ድርጅት	109,000.00
150	አቶ ታገል ታደሰ	የንግድ ድርጅት	106,420.00
151	ወ/ሪት ቢፍቱ እስጢፎ	የንግድ ድርጅት	39,000.00
152	ወ/ሪት ፀሐይ ወ/ማሪያም	የንግድ ድርጅት	55,000.00
153	መ/ር ተስፋለም ተሰማ	የንግድ ድርጅት	25,000.00
154	አቶ ሀይሌ አበ.	የንግድ ድርጅት	140,000.00
155	የቅዱስ ሚካዔል መረዳጃ እድር	የንግድ ድርጅት	132,000.00
156	የኪዳነምሕረት ዕድር	የንግድ ድርጅት	44,400.00
157	ወ/ሪት ፅጌ ገነነ	የንግድ ድርጅት	360,000.00
158	ወ/ሮ ሸዋዬ ይመኔ	የንግድ ድርጅት	6,000.00
159	አቶ ዘሪሁን ሙሉጌታ	የንግድ ድርጅት	60,000.00
160	አቶ ጥሩቤዛ አለምወርቅ	የንግድ ድርጅት	508,000.00
161	አቶ ከበደ ግዛው	የንግድ ድርጅት	430,000.00
162	አቶ እንዳልካቸው ሙሉጌታ	የንግድ ድርጅት	55,000.00
163	ወ/ሮ ወርቃለም ብርቄ	መኖሪያ ቤት	367,000.00
164	አቶ በቀለ ደስታ	መኖሪያ ቤት	30,000.00
165	አቶ ታደሰ በላይ	መኖሪያ ቤት	20,000.00
166	ወ/ሮ ፍቅርተ ከበደ	መኖሪያ ቤት	59,275.00
167	ወ/ሮ ፍሬሕይወት ታምሩ	መኖሪያ ቤት	4,180.00
168	መ/ር ሀብታሙ ሙላቱ	መኖሪያ ቤት	27,000.00
169	መ/ር መንግስቱ ታዘዘ	መኖሪያ ቤት	16,800.00
170	መ/ር ንጉሡ መንገሻ	መኖሪያ ቤት	24,300.00
171	መ/ር መልዐከ ሽፈራው	መኖሪያ ቤት	15,635.00
172	ወ/ሮ አይናለም በግዱ	መኖሪያ ቤት	1,670,000.00
173	ወጣት ተገኔ ሞገስ	መኖሪያ ቤት	350,000.00
174	ወጣት መስፍን አግደው	መኖሪያ ቤት	100,000.00
175	ወ/ሮ መሠረት ተስፋዬ	መኖሪያ ቤት	32,000.00
176	አቶ ያሲን ዋበላ	መኖሪያ ቤት	228,612.00
177	ወ/ሮ ሃይማኖት አማረ	መኖሪያ ቤት	25,500.00
178	ወጣት ሙሉቀን በቀለ	መኖሪያ ቤት	20,060.00
179	አቶ ጋሻው ዳምጠው	መኖሪያ ቤት	101,000.00
180	ዲ/ን ይርጋለም አፈወርቅ	መኖሪያ ቤት	100,000.00
181	አቶ አንዱዓለም ብርሃኑ	መኖሪያ ቤት	150,000.00
182	ወ/ሮ አየለች ቢረዳ	መኖሪያ ቤት	100,000.00
183	ወጣት አዲስ አበረ	መኖሪያ ቤት	50,000.00
184	ወ/ሮ ዝናዬ ምትኩ	መኖሪያ ቤት	30,000.00
185	አቶ አላምረው ተፈራ	የንግድ ድርጅት	60,000.00
186	ወ/ሪት ውቢት ካሳ	የንግድ ድርጅት	30,000.00
187	ወጣት ልደቱ አበረ	የንግድ ድርጅት	86,000.00
188	አቶ ተስፋዬ ግስላ	የንግድ ድርጅትና የመኖሪያ ቤት	184,700.00
189	ወ/ሮ ሙሉዓለም ፀጋዬ	የንግድ ድርጅትና የመኖሪያ ቤት	410,000.00
190	አቶ አብዮት ኃይሉ	የንግድ ድርጅትና የመኖሪያ ቤት	110,000.00
191	መምሬ አሰቻለው ገ/መድህን	የመኖሪያ ቤት	851,000.00
192	ወ/ሮ በላይነሽ ካሳ	የመኖሪያ ቤት	100,000.00
193	ወጣት ዘገየ አበረ	የመኖሪያ ቤት	100,000.00
194	አቶ ሙሉቀን ፈቃዱ	የመኖሪያ ቤት	35,000.00
195	ወ/ሮ ዜና በቀለ	የመኖሪያ ቤት	115,000.00
196	አቶ መስፍን ሙላቱ	የመኖሪያ ቤት	810,000.00
197	አቶ ሉሌ መዳ	የመኖሪያ ቤት	80,000.00

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

ተ.ቁ	የተጐጂ ግለሰብ (ድርጅት) ሙሉ ስም	የወደመው (የተዘረፈው) ንብረት ዝርዝር	የወደመ ንብረት ግምት በብር
198	መ/ር እሸት ዘለቀ	የመኖሪያ ቤት	65,000.00
199	ወጣት እንዳለ አግደው	የመኖሪያ ቤት	95,000.00
200	አቶ አማረ ዋንኬ	የመኖሪያ ቤት	160,000.00
201	አቶ አበራ አሳዩ	የመኖሪያ ቤት	60,000.00
202	ወጣት አዳነች ፀጋዬ	የመኖሪያ ቤት	85,000.00
203	አቶ ስንታየሁ ታደሰ	የመኖሪያ ቤት	11,300.00
204	አቶ አሸናፊ ካሣ	የመኖሪያ ቤት	110,000.00
205	አቶ ፋሲል ቸሬ	የመኖሪያ ቤት	80,000.00
206	አቶ መኮንን ተማረ	የመኖሪያ ቤት	200,000.00
207	አቶ ሻረው ጥላዬ	የመኖሪያ ቤት	110,000.00
208	አቶ አሳምነው ኪዳኔ	የመኖሪያ ቤት	55,000.00
209	የቻይና መንገድ ሥራ ድርጅት	የመኖሪያ ቤት	982,020.00
210	ወ/ሮ ዓለምፀሃይ ሙሉጌታ	የመኖሪያ ቤት	4,800,000.00
211	መክብብ አሰፋ	የመኖሪያ ቤት	230,000.00
212	ታዬ አታለሉ	የመኖሪያ ቤት	120,000.00
213	መ/ር አየለ መንግስቱ	የመኖሪያ ቤት	16,080.00
214	ስንታየሁ ታደሰ ገ/ህይወት	የመኖሪያ ቤት	172,000.00
215	ግዛቸው በቀለ	የመኖሪያ ቤት	29,300.00
216	መሳይ ተስፋዬ	የመኖሪያ ቤት	52,000.00
217	ይስማው ፋሲል	የንግድ ድርጅት	29,800.00
218	ሰውነት ከፋሎ	የንግድ ድርጅት	20,700.00
219	ሙሉነህ መንግስቱ	የንግድ ድርጅት	32,100.00
220	መታፈሪያ ሀይሌ	የንግድ ድርጅት	16,700.00
221	ቴዎድሮስ ወርቅነህ	የንግድ ድርጅት	69,200.00
222	ጐርፍነህ ጐሳዬ	የንግድ ድርጅት	12,880.00
223	አለማየሁ ካሳዬ	የንግድ ድርጅት	60,000.00
224	ጌቱ ዘለቀ	መኖሪያ ቤት	2,857,000.00
225	ለገሰ ተማረ	መኖሪያ ቤት	50,000.00
226	ፍስሃ ስንታየሁ	መኖሪያ ቤት	50,580.00
227	ኤልሳቤጥ ከበደ	መኖሪያ ቤት	400,000.00
228	ጆንበሩ ምትኩ	መኖሪያ ቤት	100,000.00
229	ገናናው ለማ	መኖሪያ ቤት	45,000.00
230	እማሆይ ብርሃኔ	መኖሪያ ቤት	28,000.00

ፎቶግራፍ 7- በዲላ ዙሪያ ወረዳ አንዲዳ ጐላ ቀበሌ በእሳት የተቃጠለና የወደመ የመኖሪያ ቤት

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

ፎቶግራፍ 8- በዲላ ዙሪያ ወረዳ አንዲዳ ጉላ ቀበሌ በእሳት የተቃጠለና የፈረሰ የመኖሪያ ቤት

ሰንጠረዥ 9፡ በደ/ብ/ብ/ሕ/ክ/ መንግስት በጌዴኦ ዞን ዲላ ዙሪያ ወረዳ ጨጬ ቀበሌና አካባቢው መስከረም 27 እና 28 ቀን 2009 ዓ.ም. የጌዴኦ ብሔረሰብ ተወላጆች ባደረሱት ጥቃትና ግጭት ከጌዴኦ ማህበረሰብ ውጪ ባሉ ነዋሪዎች ላይ የተፈፀመ የድርጅትና የመኖሪያ ቤቶች ቃጠሎ ዝርዝር (በተወካዮቻቸው አማካኝነት የቀረበ)

ተ.ቁ	የተጐጂ ግለሰብ (ድርጅት) ሙሉ ስም	የወደመው (የተዘረፈው) ንብረት ዝርዝር	የወደመ ንብረት ግምት
1	አቶ ለገሰ ፊዳ በየነ	ሙሉ ሱቅ፤ መኖሪያ ቤትና ንብረት	450,000.00
2	መ/ር ታደለ ገዛኸኝ ዳመነ	ንግድ ቤት፤ መኖሪያ ቤትና ንብረት	258,000.00
3	አቶ ገዛኸኝ ዳመነ ደምሴ	ንግድ ቤት፤ መኖሪያ ቤትና ንብረት	175,780.00
4	ወጣት አዳነ ገዛኸኝ ዳመነ	መኖሪያ ቤትና ንብረት	55,620.00
5	ወ/ሮ ታየች ተሰማ ቱፋ	ንግድ ቤት፤ መኖሪያ ቤትና ንብረት	250,000.00
6	ወ/ሮ አይናለም ነጋ	ንግድ ቤት፤ መኖሪያ ቤትና ንብረት	50,000.00
7	አቶ አስፋው መንጋ	ንግድ ቤት፤ መኖሪያ ቤት	60,000.00
8	አቶ ፍፁም ጫካ	ንግድ ቤት፤ መኖሪያ ቤት	70,000.00

ሰንጠረዥ 10፡ በጌዴኦ ዞን ዲላ ዙሪያ ወረዳ አንዲዳ ቀበሌና አካባቢው መስከረም 27 እና 28 ቀን 2009 ዓ.ም የጌድኦ ብሔረሰብ ተወላጆች "ሀገራችንን ልቀቁልን" በማለት ባስነሱት ሁከትና ብጥብጥ በቤት እንስሳትና ንብረት ቃጠሎ፣ በዝርፊያ፣ ድብደባ፣ ክብረ ነክ ድርጊትና ድንጋይ ውርወራ ተጎጂ የሆኑ ግለሰቦች ስም ዝርዝርና የጉዳት መጠን (በተወካዮቻቸው አማካኝነት የቀረበ)፡

ተ.ቁ	የተጎጅው ሙሉ ስም	የወደመው(የተዘረፈው) ንብረት ዝርዝር	የወደመው ንብረት ግምት በብር
1	አቶ መኮንን ሰይፉ ጌታቸው	ሁለት መኖሪያ ቤት፣ መጠጥ ቤት፣ ግሮሰሪና የከብት እርባታ ቦታ	5,000,000.00
2	አቶ ታደለ አዳነ ገድቤ	የመኖሪያ ቤት፣ የመጠጥ ቤት፣ ተሽከርካሪ፣ የእርባታ ቦታና ሻይ ቤት	4,500,000.00
3	አቶ ሰሎሞን መኩሪያ ዳመና	ዳቦ ቤት፣ ሻይቤት፣ መኖሪያ ቤትና መጠጥ ቤት	1,022,678.00
4	መ/ሬ ጥላሁን ተሰማ ጎሹ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ እቃው	225, 240.00
5	አቶ ሰይፉ ጌታቸው ብርሀኔ	መኖሪያ ቤት ከነሙሉ ንብረት	219,805.00
6	አቶ ነስሮ በያን አህመድ	ቀጣ ሸቀጥ ሱቅ	215,910.00
7	አቶ መንግስቱ ታፈሰ ዓዲቅ	መኖሪያና መጠጥ ቤት	80,180.00
8	ወ/ሮ በላይነሽ ደሳለኝ	መኖሪያና መጠጥ ቤት	160,000.00
9	አቶ ክንድ ይሔሁን አለማየሁ	መኖሪያና መጠጥ ቤት	323,600.00
10	ወ/ሮ መስታዎት አበበ አየለ	መኖሪያና ንግድ ቤት	137,389.00
11	ወ/ሮ ሽዋረገ ቦጋለ ጎሳ	መኖሪያ ቤት ቃጠሎ ከነሙሉ ንብረት	84,100.00

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

ተ.ቁ	የተጎጅው ሙሉ ስም	የወደመው(የተዘረፈው) ንብረት ዝርዝር	የወደመው ንብረት ግምት በብር
12	አቶ ሙሉጌታ በቀለ በራኔ	መኖሪያ ቤት ቃጠሎ ከነሙሉ ንብረት	211,000.00
13	አቶ አሰገደች ደስታ	መኖሪያና ንግድ ቤት	102,292.00
14	ወ/ሮ አበበች ገሰሰ	መኖሪያ ቤት	86,000.00
15	ወጣት አንተሁን ጥላሁን ተሰማ	መኖሪያ ቤትና የዕርባታ ከብቶች	102,500.00
16	ወጣት ታከለ አሰፋ	ወፍጮ ቤት	682,950.00
17	ስንታየሁ መታፈሪያ ሀይሉ	መጠጥ ቤት	77, 980.00
18	አቶ ደነቀው እሸቱ	መኖሪያና ንግድ ቤት (ግሮሰሪ)	488,200.00
19	ወጣት አበራ እሸቱ	የንግድ ቤትና የሸቀጣሸቀጥ ሱቅ	435,700.00
20	ወጣት አለማየሁ እሸቱ	የንግድ ቤት	135,530.00
21	አቶ አንዱዓለም ገረሙ	መኖሪያና ንግድ ቤት	365,886.00
22	ወጣትኑረዲን በያን አህመድ	መኖሪያ ወፍጮ ቤትና የሸቀጣሸቀጥ ሱቅ	1,2945,94.00
23	አቶ ግዛው ጌታሁን	መኖሪያ ቤት	141,600.00
24	ወ/ሮ ስህነ ተፈራ	መኖሪያ ቤት	100,000.00
25	አቶ ሙደሲር በያን አህመድ	መኖሪያ ቤትና የሸቀጣ ሸቀጥ ሱቅ	549,508.00
26	ወ/ሮ ጌጤ ተፈራ	መኖሪያ ቤት	143,660.00
27	ወጣት ብርሀኑ ተስፋዮ ሰቦቃ	መኖሪያና ንግድ ቤት	200,946.00
28	ወጣት ትግረም ፍስሀ	መኖሪያ ቤት	266,574.00
29	ወ/ሮ የሺ ፅጌ	መኖሪያና ንግድ ቤት	88, 000.00
30	አቶ ለማ ጥላሁን	መኖሪያ ቤት	56,930.00
31	ወ/ሮ ቀነኒ እሸቱ	መኖሪያ ቤት	80,000.00
32	አቶ ግዛቸው ካሳ	የጓሮ አትክልት	150,000.00
33	አቶ ጌታቸው አጥናፍ ስገድ	መኖሪያ ቤት	209,400.00
34	ወጣት ሙላቱ አበራ	መኖሪያና ንግድ ቤት	281,750.00
35	ወጣት የኔነሽ ይልማ	መኖሪያና መጠጥ ቤት	43,880.00
36	አቶ ባዩ ያደቻ	የንብረት ውድመት	200, 000.00
37	ወጣት ሰይፉ ሺፈራው ዓዲቄ	መኖሪያ ቤትና የሸቀጣ ሸቀጥ ሱቅ	216,441.00
38	አቶ ጥላሁን አካለወልድ	መኖሪያ ቤት	811,000.00
39	አቶ ካሱ ገ/ኪዳን	መኖሪያ ቤት	97,620.00
40	ወ/ሮ አለሚቱ ሆርሳ	መኖሪያ ቤት	380,000.00
41	ወጣት ጥሩሩነህ ዘሪሁን	መኖሪያ ቤት	350,000.00
42	ወ/ሮ ፍቅርተ ስዩም	መኖሪያ ቤት	1,500,424.00
43	ወ/ሮ ወጋየሁ ገረሙ	መኖሪያና ንግድ ቤት	300,000.00
44	አቶ አበባየሁ ተስፋዮ	የሸቀጣ ሸቀጥ ቤትና ንግድ ቤት	200,000.00
45	ወጣት ምህረት ተስፋዮ	የሸቀጣ ሸቀጥ ሱቅ	120,000.00
46	አቶ ታምራት ተፈራ	የመኖሪያ ቤት ከነሙሉ ንብረት	665,000.00

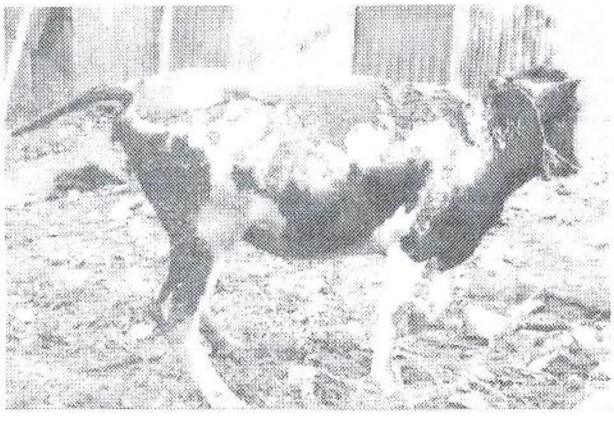

ፎቶ ግራፍ 9- በደርጋጨፌ ወረዳ በሐሩ ከተማ በቁሟ በእሳት የተቃጠለች የቤት እንስሳ

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

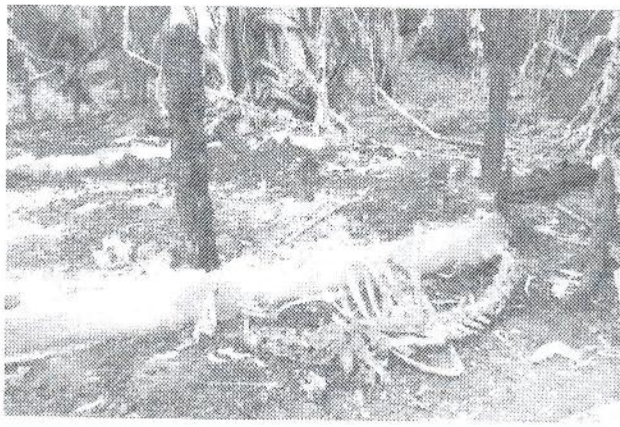

ፎቶግራፍ 10- በይርጋጨፌ ወረዳ በሐሩ ከተማ በእሳት የተቃጠለና የወደመ የመኖሪያ ቤት

5.4 የተፈጸመውን ጥቃትና የተፈጠረውን ግጭት ተከትሎ በመንግሥት በኩል ስለተወሰዱት እርምጃዎች ከመንግሥት አካላት የተገኙ መረጃዎች

በተፈጸመው ብሔር ተኮር ጥቃት ጉዳት የደረሰባቸው ዜጎች በተከታታይ ችግራቸውን እያመለከቱ በመሆኑ ሰመጉ የዞኑን የመንግስት አካላት ስለችግሩና እስካሁን ስለተደረገው መፍትሄ ምላሽ እንዲሰጡ በደብዳቤ በመጠየቅ ችግሩ አሁን ያለበትን ሁኔታ ለማየትና ለመረዳት ችሏል፡፡

በደ/ብ/ብ/ሕ ክልል የጌዴኦ ዞን ዋና አስተዳዳሪ ስለተከሰተው ጥቃትና ግጭት እና ስለተወሰደው መፍትሄ የሰመጉ ባለሙያዎች በነሐሴ ወር 2009 ዓ.ም በቢሯቸው ተገኝተው በጠየቋቸው መሰረት ከመስከረም 27-28 ቀን 2009 ዓ.ም ድረስ በተከሰተው ግጭት 395 ቤቶች ከባድ ጉዳት፣ 231 ቤቶች መካከለኛ ጉዳት፣ 448 ቤቶች ቀላል ጉዳት በድምሩ 1047 ቤቶች ላይ ጉዳት መድረሱን ገልጸዋል፡፡

ተ.ቁ	የከተማው ስም	ከፍተኛ ጉዳት	መካከለኛ ጉዳት	አነስተኛ ጉዳት
1	ዲላ ከተማ	72	84	105
2	ገደብ ወረዳ	2	23	17
3	ይርጋጨፌ	83	35	105
4	ወናጎ	46	83	4
5	ዲላ ዙሪያ ወረዳ	19	130	9
6	ኮቾሬ ወረዳ	43	117	18
	ጠቅላላ ድምር	265	472	258

ሰላሳ ሁለት የታጠበ ቡና የሚያዘጋጁ ኢንዱስትሪዎችና አስራ አራት ያልታጠበ ወይም ደረቅ ቡና ማበጠሪያዎች በአጠቃላይ ከ46 የታጠበ ቡና ማዘጋጃዎችና ደረቅ ቡና ማበጠሪያዎች ጉዳት ደርሶባቸዋል፡፡ በአጠቃላይ በምርት ማዘጋጃዎች ላይ የደረሰው ከፍተኛ፣ መካከለኛ እና ዝቅተኛ ጉዳት መጠን በገንዘብ ሲሰላ ብር 144,950,000.00 (አንድ መቶ አርባ አራት ሚሊዮን ዘጠኝ መቶ ሀምሳ ሺ ብር) እንደሚደርስ ሲገመት በቡና ማዘጋጃዎች ቅጥር ግቢዎች ውስጥ ቆመው የነበሩ ተሽከርካሪዎችም ለቃጠሎና ለከባድ ውድመት በመዳረጋቸው ምክንያት 22,950,000 (ሀያ ሁለት ሚሊዮን ዘጠኝ መቶ ሀምሳ ሺ ብር) ኪሳራ እንዳስከተለባቸው የክልሉና የፌደራል መረጃ እንደሚጠቁምና ጉዳት ለደረሰባቸው ቡና አዘጋጆች ካሳ ክፍያ እየተፈጸመ መሆኑን ሪፖርተር ጋዜጣ ነሓሴ 14 ቀን 2009 ዓ.ም በቅፅ 22 ቁጥር 1806 እትሙ ዘግቧል፡፡

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ Human Rights Council

1. በመንግስት በኩል የተወሰዱ የመፍትሔ እርምጃዎች

ዋና አስተዳዳሪው አያይዘውም "የመልሶ ማቋቋም ስራ ለመስራት 113,000,000.00 /አንድ መቶ አስራ ሶስት ሚሊዮን ብር/ ሃብት ለማሰባሰብ አቅደን፣ ከጠቅላላ ዕቅዱ 68,704,000.00 (ስልሳ ስንት ሚሊዮን ሰባት መቶ አራት ሺ. ብር) ለቤት ግንባታና ለተሽከርካሪዎች የካሳ ክፍያ አቅደን ከዚህ ውስጥ 60% ከደ/ብ/ብ/ሕ ክልል መንግስት፣ 20% ከጌድኦ ዞን፣ 20% ደግሞ ወረዳዎች ከበጀታቸው እንዲቀነስ ተደርጎ የቤት ስራው እየተሰራ ይገኛል" በማለት ገልጸዋል፡፡

እንደ ዞኑ ዋና አስተዳደሪ ገለጻ፡

መኖሪያ ቤቶችን በተመለከተ፡

- *በወናጎ ወረዳ ጉዳት የደረሰባቸው ሀምሳ ሶስት መኖሪያ ቤቶችና ስማንያ የንግድ ቤቶች ሲሆኑ የሰላሳ ስምንት መኖሪያ ቤቶች ግንባታና ጥገና ተጠናቋል፡፡ ከንግድ ቤቶች መካከል ሰባ ሁለት ቤቶች ተጠናቀዋል፣ ስምንት የንግድ ቤቶች በጥገና ላይ ናቸው፡፡*
- *ዲላ ዙሪያ ወረዳ* አንድ መቶ ሀምሳ ሰባት መኖሪያ ቤቶችና አንድ የንግድ ቤት ጉዳት የደረሰባቸው ሲሆን የአንድ መቶ ሰላሳ አራት መኖሪያ ቤቶች ግንባታ ተጠናቋል፣ ሀያ ሶስት መኖሪያ ቤቶች እየተሰሩ ይገኛሉ፣ አንድ የንግድ ቤት አልተጀመረም፡፡
- *ኮቸሬ ወረዳ ጨለለቅቱ ከተማ* ሀያ ሁለት መኖሪያ ቤትና አርባ አራት የንግድ ቤቶች እንዲሁም በሁለት ገጠር ቀበሌዎች ጉዳት የደረሰባቸው ስልሳ ሶስት መኖሪያ ቤቶች ተጠናቀዋል፡፡ የአስር ቤቶች ግንባታ በመጠናቀቅ ላይ ሲሆን የስምንት ቤቶች ስራ ገና አልተጀመረም፡፡
- *ገደብ ቀበሌ* ሁለት ከባድ ጉዳት፣ ሀያ ሶስት መካከለኛና አስራ ሰባት ቀላል ጉዳት ደርሶባቸው የነበሩት ቤቶች ሁሉም ተሰርተው ተጠና ቀዋል፡፡
- *ይርጋጨፌ* አንድ መቶ ሰላሳ ዘጠኝ መኖሪያ ቤቶችና ስማንያ አራት የንግድ ቤቶች ላይ ጉዳት ደርሷል፡፡ የሰማንያ የንግድ ቤቶች ጥገና ተጠናቋል፣ አሁንም ያልተጠናቀቁ በርና መስኮቶች አሉ፤ አንድ መቶ ሰላሳ ሁለት የመኖሪያ ቤቶች ተጠናቀዋል፣ የስድስት ቤቶች ግንባታ በሂደት ላይ ሲሆን የአንድ ቤት ስራ አልተጀመረም፡፡

የተሽከርካሪዎችን ውድመት በተመለከተ

- ለ23 የወደሙ መኪናዎች ብር 12,243,602.00 (አስራ ሁለት ሚሊዮን ሁለት መቶ አርባ ሶስት ሺ. ስድስት መቶ ሁለት ብር)፣
- ለስምንት የወደሙ ባለ ሶስት እግር ባጃጅ መኪኖች የተከፈለ 334,146.00 (ሶስት መቶ ሰላሳ አራት ሺ. አንድ መቶ አርባ ስድስት ብር)፣
- ለአርባ ስምንት የወደሙ ባለ ሁለት እግር ሞተር ሳይክል የተከፈለ ብር 641,873 (ስድስት መቶ አርባ አንድ ሺ. ስምንት መቶ ሰባ ሶስት ብር)፣
- ለሰባት በከፊል ለተጎዱ መኪኖች ጥገና የተከፈለ ብር 185,250.00 (አንደ መቶ ሰማንያ አምስት ሺ. ሁለት መቶ ሀምሳ ብር) በጠቅላላው 13,404,872.00 (አስራ ሶስት ሚሊዮን አራት መቶ አራት ሺ. ስምንት መቶ ሰባ ሁለት ብር) ወጪ ተደርጎ ተከፍሏል፡፡

የንግድ ድርጅቶችን ውድመት በተመለከተ፡

- በይርጋጨፌ ከተማ በደረሰ የጣውላ መሰንጠቂያ ቤት ውድመት 144,600.00 (አንድ መቶ አርባ አራት ሺ. ስድስት መቶ ብር) ክፍያ ተፈጽሟል፣
- በዲላ ከተማ በደረሰ የዳቦ መጋገሪያ ቤት እቃዎች ውድመት ብር 1,216,945.00 (አንድ ሚሊዮን ሁለት መቶ አስራ ስድስት ሺ. ዘጠኝ መቶ አርባ አምስት ብር) ክፍያ ተፈጽሟል፣
- በይርጋ ጨፌ ከተማ ቆቂ ሃይላንድ የተቆላና የተፈጨ ቡና አቅራቢ ማህበር እቃዎች ውድመት ብር 343,412.50 (ሶስት መቶ አርባ ሶስት ሺ. አራ መቶ አስራ ሁለት ብር ከ ሀምሳ ሳንቲም) ክፍያ

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ Human Rights Council

ተፈጽሟል፣ ለአራት ወፍጮ ቤት እቃዎች ውድመትና ለአንድ ባውላ ቤት ማሽን ውድመት 642,441.80 (ስድስት መቶ አርባ ሁለት ሺ አራት መቶ አርባ አራት ብር ከ80 ሳንቲም) ክፍያ ተፈጽሟል፡፡

አጥፊዎችን በሚመለከት፤ እንደ ዞኑ ዋና አስተዳዳሪ ገለጻ ፡
‹‹ከመስከረም 27 ቀን 2009 ዓ.ም ጀምሮ በተከሰተው ጥቃት፣ በድርጊቱ ላይ ተሳትፈዋል ተብለው የተጠረጠሩ ሰዎችን በአንደኛና በሁለተኛ ዙር ተሃድሶ ገብተው ስልጠና ከወሰዱ በኋላ ማስረጃ አልተገኘባቸውም የተባሉ 2553 (ሁለት ሺ አምስት መቶ ሀምሳ ሶስት) ተለቀዋል፡፡ በ3ኛ ዙር 628 (ስድስት መቶ ሀያ ስምንት) ተጠርጣ ናቸው የተባሉ ሰዎች ተሃድሶ ገብተው 626ቱ (ስድስት መቶ ሀያ ስድስት) ስልጠናውን ጨርሰው ሲወጡ ሁለት ሰዎች ‹‹ባስያዙንና በመሰከሩብን ሰዎች ላይ እርምጃ እንወስዳለን›› ብለው በመዛታቸው በእስር እንዲቆዩ ተደርገዋል፡፡›› ‹‹በአጠቃላይ በአሁኑ ወቅት በተፈጠረው ችግር በወንጀል የተጠረጠሩ 469 (አራት መቶ ስልሳ ዘጠኝ) ሰዎች በዲላ ማረሚያ ቤት ሆነው የፍርድ ሂደታቸውን እየተከታተሉ ይገኛሉ፣ የቡና መፈልፈያ ማሽነሪዎችን በተመለከተ ደግሞ ክፍያው በፌደራል መንግስት ተፈጽሟል››፡፡ በተጨማሪም የዞኑ ዋና አስተዳዳሪ ደጋፊ የሆኑ ደብዳቤዎችንና ማስረጃዎችንም ለሰመጉ ሰጥተዋል፡፡

ሰላሳ ሁለት የታጠበ ቡና የሚያዘጋጁ ኢንዱስትሪዎችና አስራ አራት ያልታጠበ ወይም ደረቅ ቡና ማበጠሪያዎች በአጠቃላይ ከ46 የታጠበ ቡና ማዘጋጃዎችና ደረቅ ቡና ማበጠሪያዎች ጉዳት ደርሶባቸዋል፡፡ በአጠቃላይ በምርት ማዘጋጃዎች ላይ የደረሰው ከፍተኛ፣ መካከለኛ እና ዝቅተኛ ጉዳት መጠን በገንዘብ ሲሰላ ብር 144,950,000.00 (አንድ መቶ አርባ አራት ሚሊዮን ዘጠኝ መቶ ሀምሳ ሺ ብር) እንደሚደርስ ሲገመት በቡና ማዘጋጃዎች ቅጥር ግቢዎች ውስጥ ቆመው የነበሩ ተሽከርካሪዎችም ለቃጠሎና ለከባድ ውድመት በመዳረጋቸው ምክንያት 22,950,000 (ሀያ ሁለት ሚሊዮን ዘጠኝ መቶ ሀምሳ ሺ ብር) ኪሳራ እንዳስከተለባቸው የክልሉና የፌደራል መረጃ እንደሚጠቁምና ጉዳት ለደረሰባቸው ቡና አዘጋጆች ካሳ ክፍያ እየተፈጸመ መሆኑን በተለያዩ ሚዲያዎች ተዘግቧል፡፡

5.5 ማጠቃለያ

በደ/ብ/ብ/ሕ ክልል በጌድኦ ዞን በዲላ፣ ይርጋጨፌ፣ ፍስሀገነት፣ ጨለለቅቱ፣ ወናጎ፣ ኮቸሬ ከተሞችና በአጎራባች ከተሞች ቀበሌዎች ከመስከረም 27-28 ቀን 2009 ዓ.ም ድረስ በጥቂት አክራሪ በሆኑ የብሔረሰቡ ተወላጆች አነሳሽነትና ተባባሪነት፣ የጌዴኦ ብሔረሰብ አባል ባልሆኑ የአካባቢው ኗሪ ዜጎች ላይ በተፈፀመው ጥቃት ምክንያት በርካታ ሰዎች ለሞት፣ ለአካል ጉዳት፣ ለንብረት ውድመትና ለመፈናቀል ተዳርገዋል፡፡

የሰብዓዊ መብቶች ጉባዔ ባለሙያዎች በመንግሥት በኩል በድጋሚ የተሰሩትን ቤቶች በነሐሴ ወር መጨረሻ 2009 ዓ.ም ተዘዋውረው እንደተመለከቱት የጥራት ችግር እንዳለባቸው፣ በአብዛኛው ቤቶች የተጀመሩና እየተሰሩ የሚገኙ እንዲሁም ሊጠናቀቁ የተቃረቡ ቢሆኑም በርና መስኮት የቀራቸው መኖራቸውን ለማየት ችለዋል፡፡ ሌላው ኮርኒስ የነበራቸው ቤቶች ተቃጥለው አሁን ሲሰራ ግን "ኮርኒስና ቀለም እኛ አንሰራም" በማለት የአካባቢው ባላሥልጣናት እንደገለፁላቸው ለማረጋገጥ ችለናል፡፡

በመሆኑም ጉዳት የደረሰባቸው ዜጐች የተጀመሩት ቤቶች ቶሎ ተጠናቀው እንዲረከቡ፣ የወደመባቸው የቤት እቃ እንዲተካላቸው እና ለወደመባቸው ንብረት በቂ ካሳና መቋቋሚያ እንዲከፈላቸው ጠይቀዋል፡፡

ቤት ንብረት ለወደመባቸው ተጎጂዎች ቤታቸውን መልሶ መስራትና መጠገን መጀመሩ የሚበረታታ እርምጃ ቢሆንም በቂ አለመሆኑን ግን ሰመጉ ያምናል፡፡ ምክንያቱም በሰዎች ህይወት፣ አካል፣ ስነ ልቦናና ሞራል ላይ የደረሰው ጥፋትና ጉዳት በቀላሉ የማይካስ ነው፡፡ በተለይም ይህን መሰል ጥቃቶች መደጋገማቸው መንግስት የሚሰጠው ምላሽና መፍትሄ የተጠናና ዘለቄታዊ እንዳልሆነ ያሳያል፡፡ ይህንን ሰብዓዊና ቁሳዊ ጥፋት አድርሰዋል ተብለው ታስረው ከነበሩ ሰዎች ጥቂቶች ያለበቂ ምክንያት በመለቀቃቸው፣ ተጎጂዎች ላይ

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

ተጨማሪ ጥቃት ለማድረስ ከመዛታቸው በላይ በተጨባጭም ጥቃት ማድረሳቸውን ተጠቂዎች ለሰመጉ አመልክተዋል። የዳግም ጥቃቱም የከፋ ጉዳት ከማድረሱ በፊት ሰመጉ ለደቡብ ክልል የጸጥታ ሀይሎች በፍጥነት እንዲታረም በመጠየቁ ጉዳዩ በቁጥጥር ስር እንዲውል ተደርጓል። ሰመጉም ለዚህ ማሳሰቢያ የክልሉ የጸጥታ ሀይሎች ለሰጡት ፈጣን ምላሽ በዚህ አጋጣሚ ምስጋናውን ያቀርባል።

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ (ሰመጉ) በተደጋጋሚ በሚያነሳቸው የተለያዩ አይነት መግለጫዎቹ መንግስት ግጭቶች ከመከሰታቸው በፊት አስፈላጊ የሆነ የጥንቃቄ እርምጃዎችን እንዲወስድ በተደጋጋሚ በአንድ አካባቢ እየተቀሰቀሱ የሰው ህይወት፣ የአካል ጉዳት እና የንብረት ውድመት የሚያስከትሉ ግጭቶችን መነሻ ምክንያታቸውን ህብረተሰቡንና ምሁራንን በማሳተፍ መፍትሄ እንዲፈለግላቸው ሲጠይቅና ሲያሳስብ ቆይቷል። እነዚህ ተደጋጋሚ ጥሪና ማሳሰቢያዎች ችላ በመባላቸው የበርካቶች ህይወትና ንብረት ጠፍቷል፤ እየጠፋም ይገኛል። በመሆኑም መንግስት ዘላቂና የማያዳግም መፍትሄ ይስጥ በማለት ሰመጉ በዚህ መግለጫ ጥሪውን ያስተላልፋል።

ክፍል ሁለት

6. በሐረሪ ህዝብ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ውስጥ የተፈጸሙ የሰብዓዊ መብቶች ጥሰቶች

መግቢያ፡

የሐረሪ ክልል የተለያዩ ብሄር ብሄረሰቦች ለዘመናት በመቻቻልና በመከባበር የሚኖሩበት ክልል ነው። በሐረሪ ክልል ውስጥ በአጠቃላይ ወደ 183,344 የሚጠጉ ሕዝቦች ሲኖሩ ከነዚህ መካከል 84,023 በከተማ 99,321 ደግሞ በገጠር ይኖራሉ። የብሄር ስብጥርን በሚመለከት ደግሞ የሐረሪ ህዝብ 15,858፣ የኦሮሞ ህዝብ 103,421፣ የአማራ ህዝብ 41,755፣ የጉራጌ ህዝብ 7,949፣ የትግራይ ህዝብ 2,806 እና ሌሎች የተለያዩ ብሄረሰቦች 44,755 ገደማ እንደሚኖሩ እ.ኤ.አ በ2007 የተደረገው የህዝብና ቤት ቆጠራ መረጃ ያረጋግጣል። ይህም የሐረሪን ህዝብ ቁጥር ከአጠቃላይ የክልሉ ነዋሪ የ8.65% ድርሻ እንዲይዝ ያደርገዋል።

የኢፌዴሪ ሕገ-መንግስት ምዕራፍ አንድ ጠቅላላ ድንጋጌዎች አንቀጽ 1 የኢትዮጵያ መንግስት ስያሜን በሚመለከት ሀገሪቷ ፌደራላዊና ዴሞክራሲያዊ የመንግስት አወቃቀር ስርዓትን እንደምትከተል ደንግጓል። ብሔርን መሠረት ያደረገ የፌደራላዊ የመንግስት አወቃቀር በሀገሪቱ ከተተገበረ በሁዋላ፣ በተለያዩ የሀገሪቱ አካባቢዎች ብሔር ተኮር የሆኑ ግጭቶች እጅጉን ሰፍተውና ተባብሰው የበርካታ ዜጎችን ክቡር ህይወትና ንብረት አጥፍተዋል። ‹‹እናንተ የዚህ ብሄር አባል አይደላችሁም›› በማለት ማሳደድና ማፈናቀል ሲደረግባቸው ቆይቷል፣ አሁንም ይህንን መሰል ድርጊት እየተፈጸመ ይገኛል።

ኢትዮጵያ የተከተለችውና የተገበረችው የፌደራሊዝም አወቃቀር መሰረት የሚያደርገው በብሔር ላይ በመሆኑ ለብሔር ተኮር ግጭቶች መባባስ አስተዋጽኦ ማድረጉ ሰመጉ በተለያዩ የሀገሪቱ አካባቢዎች ማጣራት ባደረገበት ወቅት ለመገንዘብ ችሏል። ብሔርንና ቋንቋን መሠረት ባደረገው የፌዴራል ስርዓት በተለያዩ የአስተዳደር እርከኖችች የብሔር ማንነት ለፖለቲካና ስልጣንም ሆነ የበጀትና ኢኮኖሚ ሀብት ለማግኘት ቁልፍ ሚና እንዳለው በመቆጠሩ፣ እንዲሁም ከአንድነት ይልቅ በልዩነት ላይ የማተኮር ሁኔታ በመታየቱ፣ በኢትዮጵያ ከዘመናት በፊት ተግባብተውና ተረዳድተው ይኖሩ የነበሩትን ህዝቦች ከመረዳዳት ይልቅ መፎካከር ውስጥ እንዲገቡ ሆኗል፤ በዚህ እና በተፈጥሮ ሀብትና በድንበር ይገባኛል ምክንያት የተለያዩ ሕዝቦች ለበርካታ ጊዜያት ግጭት ውስጥ ገብተዋል። ከዚህም ውስጥ ለአብነት ለመግለጽ ያህል በሰሜን ኢትዮጵያ በወልቃይትና ቅማንት፣ በደቡብ ኢትዮጵያ በአማሮና በጉጂ፣ በቡርጂና በጉጂ፣ በሲዳማና ወላይታ፣በኮንሶ፣ በቁጫ፣

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

በኮንቶማ፣ በምስራቅ ኢትዮጵያ በኦሮሞና ሶማሌ፣ በሐረሪና በኦሮሞ፣ በምዕራብ ኢትዮጵያ በጉሙዝና በኦሮሞ የተከሰቱት ግጭቶች በጥቂቱ ማሳያዎች ናቸው።

በቅርቡም ማለትም ሰኔ 30 ቀን 2009 ዓ.ም በሐረር ከተማ የተፈጸመው የመብት ጥሰትም ብሔርን መሰረት ያደረገ ነው። በኢፌዴሪ ሕገ መንግስት አንቀጽ 9 ማንኛውም ዜጋ ሰብዓዊና ዴሞክራሲያዊ መብቶቹ በማንኛውም የመንግስት አካል ወይም ባለስልጣን መጣስ እንደሌለባቸውና ይልቁንም የዜጎችን መብቶች የማስከበር ግዴታ እንደተጣለባቸው ደንግጓል። የሐረሪ ክልል ሕዝብ ህገ መንግስት አንቀጽ 10/2 በክልሉ ውስጥ የግለሰቦችንና የህዝቦችን ሰብዓዊና ዴሞክራሲያዊ መብቶች የተከበሩ ናቸው በማለት ደንግጓል። ይሁንና ይህንን የፌደራልና የክልሉን ህገ መንግስታዊ ዴሞክራሲያዊና ሰብዓዊ መብቶች ባለማክበር ከዚህ በታች የተዘረዘሩት ዜጎች መብቶች ተጥሰዋል።

6.1 የደረሱ የሰብዓዊ መብቶች ጥሰቶች

ሰኔ 30 ቀን 2009 ዓ.ም የአፍረንቀሎ የኦሮሞ ባህልና ታሪክ ማዕከል ለመገንባት የመሰረት ድንጋይ በሀረር ከተማ ውስጥ የኦሮሚያ ክልል ፕሬዝዳንትና የሐረሪ ክልል ፕሬዝዳንትን ጨምሮ በርካታ የመንግስት ባለስልጣናት እና የሁለቱም ክልል ነዋሪዎች በተገኙበት የመሰረት ድንጋይ ተጥሏል። ከላይ በተጠቀሰው ቀን በርካታ ተጠርተው የመጡ የኦሮሞ ብሄረሰብ ተወላጆች ባህላዊ ልብሶችን በመልበስ የተለያዩ ዘፈኖችን በማሰማት ደስታቸውን ገልጸዋል። ሰላማዊ ሰልፍም በማድረግ ለባህል ማዕከሉ ግንባታና ለሁለቱም ክልል አስተዳዳሪዎች ያላቸውን አጋርነት በሰላማዊ መንገድ በሰልፍና በጭፈራ ገልጸዋል።

ሰኔ 30 ቀን 2009 ዓ.ም ከላይ በተጠቀሰው ዝግጅት ላይና በሰላማዊ ሰልፉ ላይ ተሳትፋችኋል፣ ሐረሪ የኛ ናት፣ የኦሮሚያ ክልል ፕሬዝዳንት የኛ ነው፣ የሐረሪ ክልል ፕሬዝዳንት የኛ ነው ብላችኋል፣ እንዲሁም እጃችሁን በተቃውሞ አንስታችኋል በማለት የሐረሪ ክልል ፖሊስ አባላት በዱላ በመደብደብና በማስገደድ ቁጥራቸው ከ 20 በላይ የሚሆኑ የኦሮሞ ተወላጅ ወጣቶችን ከመንገድ ላይ በመያዝ በሐረሪ ክልል ወደሚገኘው አሚር ኑር ፖሊስ ጣቢያ በመውሰድ በህገ ወጥ መንገድ ለሰዓታት ታስረው እንደነበሩ፣ መደብደባቸውንና በዚህም ምክንያት 4 ወጣቶች ላይ የአካል ጉዳት እንደደረሰ ተጎጂዎችና ታሳሪዎች እንዲሁም ምስክሮቻቸው በአካባቢው ለተገኙ የሰመጉ ባለሙያዎች አረጋግጠዋል።

እነዚህን ጥቃቶች ያደረሱ አካላት ‹‹ሀይልን በመጠቀምና ጥቂት የሀረሪ ብሄረሰብ ግለሰቦችን በመቀስቀስ ብሄርን በብሄር ላይ በማነሳሳት በሰላማዊ የኦሮሞ ብሔረሰብ ተወላጅ ወጣቶች፣ የኦህዴድ አባላት እና የወጣቶችና የሴቶች ሊግ አመራሮች ላይ የሰብዓዊ መብት ጥሰት እንዲፈጸም አድርገዋል። ከእነዚህ ግጭት ቀስቃሽ አካላት መካከል አንዳድ የክልሉ ከፍተኛ ባለስልጣናት እና ሌሎችም ተባባሪዎቻቸው በክልሉ የሚኖሩ የኦሮሞ ወጣቶች ላይ አደጋ በመፍጠርና የሐረሪ ብሄረሰብን በኦሮሞ ላይ በመቀስቀስና ያለአግባብ ስልጣንን ተጠቅሞ የአሚር ኑር ወረዳ ፖሊስ ጣቢያን በማዘዝ፣ ሰላማዊ ህዝብን ከፖሊስ ጣቢያ ውጪና በፖሊስ ጣቢያ ውስጥ ደብድበዋል፣ አካል አጉድለዋል በማለት የክልሉ የፍትህና ጸጥታ ጉዳይ ቢሮ ለሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ ምስራቅ ቀጠና ድሬደዋ ቅርንጫፍ ጽ/ቤት ነሐሴ 11 ቀን 2009 ዓ.ም በቁጥር 2/1316/09 ማመልከቻ ጽፈው አቅርበዋል።

በተጨማሪም የሐረሪ/ብ/ክ/መንግስት ሰኔ 30 ቀን 2009 ዓ.ም. በተፈጠረው ችግር ዘጠኝ አባላት ያሉት የአጣሪ ኮሚቴ ባደረገው ጥናት የሰብዓዊ መብቶች ጥሰት መፈጸሙን እና በጸጥታ ሃይሎች የሚደረግ አላስፈላጊ ጣልቃ ገብነት ስለመኖሩ አረጋግጦ ማንኛውም ችግር ፈጣሪ አካል ከሐምሌ 6 ቀን 2009 ዓ.ም ጀምሮ ካሉበት በፖሊስ ተይዘው በህግ ቁጥጥር ስር እንዲውሉ፣ ይህንን ስራ ፖሊስ ገለልተኛና ታማኝ በመሆን እንዲያከናውን እና የሁለቱም ድርጅት ከፍተኛ አመራሮች ህዝቡን የማረጋጋት ስራ ማከናወን እንዳለባቸው ኮሚቴው የውሳኔ ሃሳቡን አቅርቧል። በውሳኔ ሀሳቡ መሰረት ጉዳዩ በፖሊስ በኩል የምርመራ ስራ ተጀምሮ የተጎጂዎችን ቃል ከተቀበሉ በኋላ የሐረሪ ክልል ፕሬዝዳንት ምርመራው እንዲቋረጥ በደብዳቤ እንደገለጹ ተጎጂዎች ለሰመጉ ገልጸዋል።

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

ይህንን የተጐጂዎችን አቤቱታ የተቀበለው ሰመጉ መስከረም 11 ቀን 2010 ዓ.ም የሐረሪ ክልል ፖሊስ ኮሚሽነርን የተጀመረው ምርመራ የደረሰበትን በስልክ ጠይቆ ምርመራው ቀጥሎ ጉዳዩ ወደ ፍ/ቤት የደረሰ መሆኑን ገልጸውልናል። በሐረሪ ክልል ባለስልጣናት ድብደባና እስር ደረሰብን ብለው ያመለከቱ አ[illegible] በበኩላቸው ጥሰት ፈጻሚዎቹ እስካሁን ለፍርድ እንዳልቀረቡና ቢቀርቡም እንኳን ከሀረሪ ክልል ፍ/ቤት[illegible], ገለልተኛ በሆነ ፍ/ቤት እንዲታይላቸውና የሐረሪ ክልል ፍ/ቤቶች ገለልተኛ ዳኝነት ሊሰጧቸው እንደማይችሉ ስጋታቸውን ለሰመጉ ገልጸዋል።

ሰኔ 30 ቀን 2009 ዓ.ም በሐረሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የአፍረንቀሎ የኦሮሞ ባህልና ታሪክ ማዕከል ለመገንባት የመሰረት ድንጋይ መጣልን ምክንያት በማድረግ በዓሉን ለማክበር በተጠሩ የኦሮሞ ማህበረሰብ ወጣቶች ላይ የደረሰውን ድብደባና እስራት ድርጊቱን የፈጸሙ አካላት ለህግ እንዲቀርቡ፣ የተቋረጠው ምርመራ እንዲቀጥልና የህግ የበላይነት እንዲከበር ሰመጉ ያሳስባል።

ሰንጠረዥ 11፡ በሐረሪ ክልል የአፍረንቀሎ የኦሮሞ ባህልና ታሪክ ማዕከል ለመገንባት የመሰረት ደንጋይ መጣልን ተከትሎ የተፈጸሙ የተለያዩ የሰብዓዊ መብቶች ጥሰቶች የተፈጸመባቸው ሰዎች ስም ዝርዝር

ተ.ቁ	የተጎጂው ሙሉ ስም	ጾታ	እድሜ	ወረዳ	ቀበሌ	የጥሰቱ አይነት
1	ፊትያ ባክረ	ሴ		ሶፊ	ሶፊ ከተማ	ሕገ-ወጥ እስራት
2	ኑረዲን አድናን	ወ		››	ገልመሺራ	ድብደባ
3	ፋረዲን ዚያድ	››		››	ሼካ	ሕገ-ወጥ እስራት
4	ማረዋን ከማል	››		››	ሼካ	››
5	አቤ ማማ	››		ሸንኮር	09	ድብደባ
6	ሀሰን አደም	››		ድሬ	ሲዬቻ	ሕገ-ወጥ እስራት
7	አብዱላዚዝ ሱአሚ	››		ሸንኮር	09	››
8	አባስ የሱፍ	››		ኤረር	ዋልዲያ	››
9	አብዱልቃድር ኤልያስ	››		››	››	››
10	ከድር ኢብራሂም	››		ሶፊ	አዊኡመር	››
11	ከድር አብዱራህማን	››		ሸንኮር	ቢቡና	››
.12	መሀመድ ረሽድ	››		ድሬ	ሲዬቻ	››
13	ፉርቃን ሙሳ	››		ኤረር	ሀዋያ	››
14	አህመድ ሲራጅ	››		ሶፊ	ዳካር	››
15	አህመድ አልይ	››		››	ሼካ	››
16	አፊንዲ አህመድ	››		››	አዊኡመር	››
17	ኢሳቅ ሬድዋን	››		››	ጋለመሽራ	ድብደባ
18	ዛራ አሚን	ሴ		››	ማናይሽ	ሕገ-ወጥ እስራት
19	ሙሳድ ኢብራሂም	››		ግነላ	16	››
20	አሊ የሱፍ	››		ሶፊ	ሼካ	››
21	ሀምዛ ያያ	››		››	አዊኡመር	››
22	ኢብራሂም ኡስማን አብዱላሂ	››		ግነላ	16	››
23	ነቢል አብዱራህማን ሙሳ	››		ኤረር	ዋልዲያ	››
24	አሚን ሀሰን	››		››	››	››
25	ኤልያስ ሶፊያን አብደላ	››		ሀኪም	-	ድብደባ
26	ከድር ኢንራሂም	››		ሶፊ	-	ሕገ-ወጥ እስራት
27	ኢብራሂም አብዱልሰላም	››		››	-	››
28	ሀሰን መሜ	››		››	-	ድብደባ
29	አብዱልሰመድ ኢብራሂም	››		››	-	››
30	አሪፍ ዘብዱላዚዝ	››		››	-	››
31	ሺሀብ አብዱራህማን	››		››	-	››

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ Human Rights Council

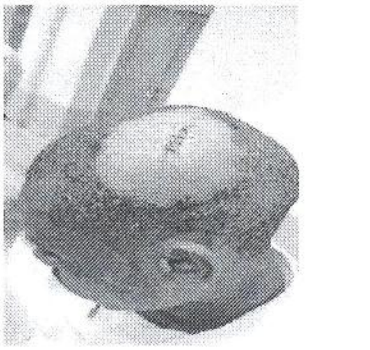

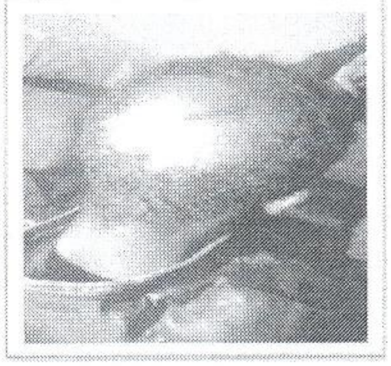

ፎቶግራፍ 11- በፖሊስ ድብደባ ከደረሰባቸው ሰዎች መካከል

6.2 ማጠቃለያ

በሀገራችን ለዘመናት በመቻቻልና በመረዳዳት ይኖሩ የነበሩ ህዝቦች ከቅርብ ጊዜ ወዲህ ‹‹የኛ ክልል ነው፣ የኛ ብሄር አይደላችሁም›› እና የተለያዩ ብሄርንና ቋንቋን መሰረት ያደረጉ ጥቃቶችና ግጭቶች ተከስተው የበርካታ ንጹሀን ዜጎች ህይወት ጠፍቷል፣ አካል ጎድሏል፣ በብዙ መቶ ሚሊዮኖች የሚገመት ንብረት ወድሟል። እንዲሁም በርካታ ዜጎች ቤትና ንብረታቸውን ጥለው ተሰደዋል። ከመስከረም 2010 ዓም ጀምሮ ይህ ሪፖርት በሚጠናቀርበትም ወቅት ጭምር በኦሮሚያና የኢትዮጲያ ሶማሌ ክልሎች መካከል በድንበር ይገባኛልና በሌሎች ምክንያቶች ብሄርን መሰረት ያደረጉ የተለያዩ ግጭቶች ተፈጽመው የበርካታ ንጹሀንን ዜጎች ህይወት ጠፍቷል፣ አካል አጉድሏል፣ በመቶ ሺዎች የሚቆጠሩ ዜጎች ቤት ንብረታቸውን ጥለው እንዲሰደዱ አድርጓል፣ እንዲሁም በብዙ ሚሊዮኖች የሚገመት ንብረት ወድሟል።

ከዚህ ቀደም በሀገሪቱ የተለያዩ አካባቢዎች የተነሱ ግጭቶች መነሻ ምክንያት ከሚሆኑት ውስጥ የግጦሽ ቦታ፣ የምንጭ ውሃ የመሳሰሉት ነበሩ። ግልጽ እደደለም። በግጭቱ ተሳታፊ ከነበሩትም ባብዛኛው በዝቀተኛ እርከን ላይ የሚገኙ አመራሮችና ሌሎች ዜጎች ነበሩ። አሁን ግን በኦሮሚያና በኢትዮጵያ ሶማሌ ክልል መካከል የተቀሰቀሰው ግጭት ሰፊ መሬትን እና ኢኮኖሚን የመቆጣጠርና የመጠቀም ፍላጎትን መነሻ ያደረገ እና ፖለቲካዊ ይዘትም ያለው ነው። ለዚህም ነው የሁለቱም ክልል መንግስታትና የጸጥታ ሀይሎች በዚህ ግጭት ላይ በስፋት ተሳታፊ የሆኑት። ግጭቱም ከፍተኛና ከቁጥጥር በላይ በመሆኑ የፌደራል መንግስት ጣልቃ ቢገባም ግጭቱን ለማስቆም አልቻለም። ይህ ሪፖርት በሚጠናቀርበት ጊዜ በአንዳንድ አካባቢዎች ግጭቱ አልቆመም። በዚህ ግጭት ጉዳትና ከቤት ንብረት መፈናቀል የደረሰባቸው የኦሮሞና የሶማሌ ብሔር ተወላጆች ብቻ ሳይሆኑ የሌሎች ብሔረሰቦች ተወላጆችም ጭምር ይገኙበታል።

የመንግስት ኮሚዩኒኬሽን ጽ/ቤት ሁለቱም ክልሎች ህዝብን ከህዝብ የሚያጋጩ ጽሁፎችና ንግግሮችን በሚዲያ እንዳያስተላልፉ ማስጠንቀቂያ ቢሰጥም ግጭቱ ግን ሊቆም አልቻለም። መንግስት ከነዚህ ብሔርን መሰረት ካደረጉ ግጭቶች ምንም አይነት ትርፍ እንደማይገኝ በማወቅና በማሳወቅ ከፌዴራል እስከ ክልል ያሉ የመንግስት መዋቅሮች እና ባለስልጣናት እራሳቸውን እንዲያዩ፣ ህዝብን ከህዝብ ከሚያጋጭና ሀገርን ከሚጎዳ ድርጊታቸው እንዲቆጠቡ ሰመጉ ይጠይቃል።

መንግስት ብሄርንና ቋንቋን መሰረት አድርገው ለሚቀሰቀሱ ግጭቶችና ለሚሰነዘሩ ጥቃቶች የሚሰጠው ምላሽ የዘገየ ከመሆኑም ባሻገር ግጭቶች ከተከሰቱ በኋላ ችግሩን ከመሰረቱ በማጥናት አስተማማኝና የማያዳግም እርምጃ ሲወስድ አይታይም። በዚህም ምክንያት ብሔር ተኮር ጥቃቶች፣ ግጭቶች ቁጥራቸው፣ አይነታቸውና ስፋታቸው እየጨመረና በአንድ አካባቢም ተመሳሳይ ግጭቶች በተደጋጋሚ እየተነሱ ዜጎች በገዛ ሐገራቸው የመኖርና ሠርቶ ሀብት የማፍራት ሕገ-መንግሥታዊ መብቶቻቸውን እንዲሁም በሕይወት የመኖርና የአካል ደህንነት የተፈጥሮ መብቶቻቸውን እየተነጠቁ ይገኛሉ።

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ (ሰመጉ) በተለያዩ ጊዜዎች በሚያወጣቸው የተለያዩ አይነት መግለጫዎቹ መንግስት ብሄርንና ቋንቋን መሰረት ያደረጉ ግጭቶችን በቂ ትኩረት በመስጠት ዘላቂና አስተማማኝ ስራ እንዲሰራና እንዲያስቆም ሲጠይቅ መቆየቱ ይታወቃል፡፡ ሰመጉ በቅርቡ እንኳ ጳጉሜ 04 ቀን 2009 ዓ.ም ባወጣው ጋዜጣዊ መግለጫው ‹‹በክልሎች መካከል ለግጭት መንስኤ የሚሆኑ ጉዳዮች በአስቸኳይ እልባት ይሰጣቸው›› በማለት ግጭት የተከሰተባቸውንና ሊከሰትባቸው ይችላሉ ያላቸውን አካባቢዎች በዝርዝር በመግለጫው በማካተት አውጥቷል፡፡ ይህንንም መግለጫ ጉዳዩ ለሚመለከታቸው የተለያዩ የክልልና የፌደራል መንግስት ተቋማት እንዲደርሳቸው አድርጓል፡፡ ሆኖም የብሔር ጥቃትና ግጭቶቹ ከመሻሻል ይልቅ እየተባባሱ በመሄዳቸው ሊከሰት የሚችለውን ሰብዓዊ ቀውስና ሐገራዊ ጉዳት በትክክል ለመገመት ቢያስቸግርም በእርግጠኛነት ግን እጅግ አደገኛ አድርጎታል፡፡

7. ማሳሰቢያ

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ /ሰመጉ/ በሀገሪቱ የተለያዩ አካባቢዎች በተለያዩ ጊዜያት ብሄር ተኮር የሆኑ ጥቃቶችና ግጭቶች በክልሎች፣ በዞኖችና በወረዳዎች መካከል ሲቀሰቀሱና የበርካታ ዜጎችን ህይወትና ንብረት ሲያጠፉ እንደነበር ይህም ጉዳይ በቂ ትኩረትና ዘለቄታዊ ህጋዊ መፍትሄ እንዲሰጠው በተደጋጋሚ በሚያወጣቸው የተለያዩ መግለጫዎቹ ከክልል እስከ ፌደራል እርከን ለሚገኙ የመንግስት አካላት ሲያሳስብ መቆየቱ ይታወቃል፡፡

አሁንም በዚህ 143ኛ ልዩ መግለጫው ብሄር ተኮር የሆኑ ጥቃቶችና ግጭቶችን በቂ ትኩረት በመስጠት ህብረተሰቡ የሚያነሳቸውን ጥያቄዎች በእውነተኛነት በማዳመጥ ለግጭቶቹ መቀስቀስ ምክንያት የሆኑትን ምንጮች በማጥናት፣ ህጋዊና ዴሞክራሲያዊ እርምጃዎችን በመውሰድ በጥቃቱና በግጭቱ እጃቸው ያለበት አካላትን ተጠያቂ በማድረግ፣ ዜጎችን በሀገራቸው በእኩልነትና በሰላም የሚኖሩበትን ሁኔታ በአስቸኳይ እንዲያመቻቹ ሰመጉ በዚህ መግለጫው ጥሪውን ያቀርባል፡፡ በተጨማሪም

- በጌዴኦም ሆነ በሐረሪ ክልል ጥቃትና ጉዳቱን ያደረሱ አካላት ሁሉ ጉዳዩ በአስቸኳይ ተጣርቶ ለህግ እንዲቀርቡ፣
- ሕገወጥ ግድያና የአካል ጉዳት ለደረሰባቸው ተጎጂዎችና ቤተሰቦች ተገቢው ካሣ እንዲከፈል፣
- ቤት ንብረታቸው ለወደመባቸው ዜጎች ተመጣጣኝ ካሳ እንዲከፈል፣
- ለግጭቱ መቀስቀስ ምክንያት የሆኑትን ችግሮችና ጥያቄዎች ከሚመለከታቸው የህብረተሰብ ክፍሎች ጋር በመመካከርና በመወያየት የማያዳግም መፍትሄ እንዲሰጥ፣
- ከህግና ከዲሞክራሲ አግባብ ውጭ በዜጎች ህይወትና አካል ላይ ጥቃትና ጉዳት የፈፀሙና ያስፈጸሙ የመንግሥት አካላትን ለሕግ በማቅረብ ተጠያቂ እንዲያደርግ፣
- መንግሥት ብሔርንና ቋንቋን መሠረት ያደረገውን የፌዴራል አደረጃጀት ክፍተቶችና ችግሮች በመመርመር ተገቢውን ማስተካከያ እንዲያደርግ፣ በተለይም ዜጎች በማናቸውም የሀገሪቱ ክልል የመስራት፣ ንብረት የማፍራትና የመንቀሳቀስ መብታቸው እንዲረጋገጥ፣ እንዲሁም ከክልላቸው ውጭ የሚኖሩ ዜጎች ተገቢ ጥበቃና ዋስትና እንዲያገኙ አስፈላጊውን ተቋማዊና ሕጋዊ ስርዓት እንዲዘረጋ፣
- የብሔር ተኮር ግጭቶችን የሚያነሳሱ ቅስቀሳዎችን በመከታተል ይህን በሚያደርጉ አካላት ላይ ፈጣን እርምጃ እንዲወስድ፤
- መንግስት ዜጎች የሚያነሱትን ማንኛውም አይነት ጥያቄና ቅሬታ ከማፈንና በሕግ ስም ከመገደብ ይልቅ በዲሞክራሲያዊ፣ በሰላማዊ፣ በሕጋዊና በሰለጠነ መንገድ ብቻ እንዲመልስ፣
- የቅርቡን ጊዜ ጨምሮ በሐገራችን የሚፈጸሙ የሰብዓዊ መብቶች ጥሰቶችን ነጻ፣ ገለልተኛና ሣይንሳዊ በሆነ መንገድ አጣርቶ ችግሮችን በተጨባጭና በአስተማማኝ ሁኔታ ለማሳየት እንዲሁም ኃላፊነት የተሞላበትና ገንቢ የመፍትሔ ሀሳብ ለማቅረብ ከሚረዱት መንገዶች አንደኛው ሐገር በቀል፤ አንጋፋና ነጻ የሆነውን የሰብዓዊ መብቶች አስከባሪ ድርጅት የሰብዓዊ መብቶች ጉባዔን - ሰመጉን በነጻነት፣

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

በስፋትና በሙሉ አቅሙ የሚሰራበትን የፖለቲካና የኢኮኖሚ ምህዳር ማስፋት ነው። በመሆኑም መንግስት ለሰመጉ ተገቢውን እውቅና፣ የመሥራት ነጻነት፣ ድጋፍና ጥበቃ እንዲያደርግለት፣

- በአጠቃላይ በተለያዩ ወቅቶች በሀገሪቱ የደረሰውን የህይወት፣ የአካልና የንብረት ጥፋት ነጻና ገለልተኛ በሆነ መንገድ ለማጣራት ጥያቄ ላቀረቡ የተባበሩት መንግሥታት የሰብዓዊ መብቶች ኮሚሽን ጽ/ቤት፣ የአፍሪካ የሰዎችና ሕዝቦች መብቶች ኮሚሽንና ለሌሎችም ዓለም አቀፍ የሰብዓዊ መብቶች ተቋማት በጥያቄአቸው መሠረት ያለምንም ቅድመ ሁኔታ ምርመራ ለማድረግ እንዲፈቀድላቸው ይጠይቃል።

በመጨረሻም ለሰብዓዊ መብቶች መከበር የቆማችሁ ዜጎች፣ ሐገር አቀፍና ዓለም አቀፍ ተቋማትም መንግሥት የዜጎችን ሰብዓዊና ዴሞክራሲያዊ መብቶች እንዲያከብር፣ እንዲያስከብርና እንዲያሟላ ከዚህ በታች በተገለጹት አድራሻዎች በመጻፍና ስልክ በመደወል ጥያቄና ግፊት እንድታደርጉ ሰመጉ ይጠይቃል።

- **ለኢ.ፌ.ዴ.ሪ የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት አፈ-ጉባዔ ጽ/ቤት**
  ፖ.ሳ.ቁጥር :- 80001፣ ኢ-ሜል:- national.parliament@ethionet.et፣
  ፋክስ :- (+251) 011 155-0400፣የስልክ ቁጥር :- (+251) 011 124-1000፣
  አዲስ አበባ፣ ኢትዮጵያ
- **ለኢ.ፌ.ዴ.ሪ ፌደሬሽን ምክር ቤት አፈ-ጉባዔ ጽ/ቤት:-**
  ፖ.ሳ.ቁጥር :- 20122/1000፣ ኢ-ሜል :- kumashih@gmail.com
  ፋክስ :- (+251) 011 124-1208/011 124-2308፣
  የስልክ ቁጥር :- (+251) 011 122-3322፣
  አዲስ አበባ፣ ኢትዮጵያ
- **ለኢ.ፌ.ዴ.ሪ ፕሬዝዳንት ጽ/ቤት:-**
  ፖ.ሳ.ቁጥር:- 23698፣ ፋክስ :- (+251) 011 551- 8656፣
  የስልክ ቁጥር:- (+251) 011 551-8186፣
  አዲስ አበባ፣ ኢትዮጵያ
- **ለኢ.ፌ.ዴ.ሪ ጠቅላይ ሚኒስትር ጽ/ቤት :-**
  ፖ.ሳ.ቁጥር:-1031፣ ፋክስ:- (+251) 011 122-6292፣
  የስልክ ቁጥር:- (+251) 011 124-1155፣
  አዲስ አበባ፣ ኢትዮጵያ
- **የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ህግ**
  ስልክ ቁጥር +251 115541868
  ፋክስ +25115517775
  ኢሜይል MOJMO@ETHIONET.ET
  አዲስ አበባ፣ ኢትዮጵያ
- **ለኢ.ፌ.ዴ.ሪ ፌዴራል ጉዳዮች ሚኒስቴር**
  ፖ.ሳ.ቁጥር:- 5608፣ ኢ-ሜል:- mofatr1@yahoo.com፣
  ፋክስ:-(+251)011 551-1200፣
  የስልክ ቁጥር:-(+251) 011 515-3204፣
  አዲስ አበባ፣ ኢትዮጵያ
- **ለኢ.ፌ.ዴ.ሪ የሕዝብ ዕንባ ጠባቂ ተቋም:**
  ፖ.ሳ.ቁጥር:- 2459፣ ኢ-ሜል: ombudsmaneth@ethionet.et፣
  ፋክስ:- (+251) 011 553-2073፣
  የስልክ ቁጥር:- (+251) 011 543-336፣
  አዲስ አበባ፣ ኢትዮጵያ

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

- **ለኢትዮጵያ ሰብዓዊ መብት ኮሚሽን:**
  ፖ.ሳ.ቁጥር፡- 1165፣ ኢ-ሜ፡ hrcom@ethionet.et፣
  ፋክስ፡ (+251) 011 550-4125፣
  የስልክ ቁጥር፡- (+251) 011 550-4031፣
  አዲስ አበባ፣ ኢትዮጵያ
- **ለኢ.ፌ.ዴ.ሪ ፌደራል ፖሊስ ኮሚሽን ኮሚሽነር ጀነራል ጽ/ቤት:**
  ፖ.ሳ.ቁጥር፡- 199፣ የስልክ ቁጥር፡- (+251) 011 551-2744፣
  አዲስ አበባ፣ ኢትዮጵያ
- **ለሶማሌ ክልል ም/ቤት አፈ-ጉባዔ ጽ/ቤት:**
  ፖ.ሳ.ቁጥር 392፣ ፋክስ፡- (+251) 25 775-3429፣
  የስልክ ቁጥር፡ (+251) 257 75 34 29
  ጅግጅጋ፣ ኢትዮጵያ
- **ለሶማሌ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ርዕሰ መስተዳድር ጽ/ቤት:-**
  ፖ.ሳ.ቁጥር፡- 588 ፋክስ፡- (+251) 025 775-2325፣
  የስልክ ቁጥር፡- (+251) 025 775-4038 / 025 775-3241
  ጂግጂጋ፣ ኢትዮጵያ
- **ለኦሮሚያ ክልል ም/ቤት አፈ-ጉባዔ ጽ/ቤት:**
  ፖ.ሳ.ቁጥር፡- 101769፣ ኢ-ሜል፡- oromiawiev@ethionet.et፣
  ፋክስ፡- (+251) 011 551-3642 / (+251) 011 551-9633፣
  የስልክ ቁጥር፡- (+251) 011 552-4247፣
  አዲስ አበባ፣ ኢትዮጵያ
- **ለኦሮሚያ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ርዕሰ መስተዳድር ጽ/ቤት:-**
  ፖ.ሳ.ቁጥር፡- 101769 ፋክስ፡- (+251) 011 552-4247
  የስልክ ቁጥር፡- (+251) 011 555-0455
  አዲስ አበባ፣ ኢትዮጵያ
- **ለአማራ ክልል ምክር ቤት አፈ-ጉባዔ ጽ/ቤት:-**
  ፖ.ሳ.ቁጥር፡- 1324፣ ፋክስ፡- (+251) 058 220-2511፣
  የስልክ ቁጥር፡- (+251) 058 220-2659፣
  ባሕርዳር፣ ኢትዮጵያ
- **ለአማራ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ርዕሰ መስተዳድር ጽ/ቤት:-**
  ፖ.ሳ.ቁጥር፡- 312 ፋክስ፡- (+251) 058 220-1068፣
  የስልክ ቁጥር፡- (+251) 058 220-0924 / 058 220-0499
  ባህር ዳር፣ ኢትዮጵያ
- **ለደቡብ ብሔር፣ ብሔረሰቦችና ሕዝቦች ክልል ም/ቤት አፈ-ጉባዔ ጽ/ቤት:-**
  ፖ.ሳ.ቁጥር፡- 1546፣ ፋክስ፡- (+251) 046 220-2408፣
  የስልክ ቁጥር፡- (+251) 046 221-4778/ 046 220-5848፣
  ሐዋሳ፣ ኢትዮጵያ
- **ለደ/ብ/ብ/ህ ክልላዊ መንግስት ርዕሰ መስተዳድር ጽ/ቤት:-**
  ፖ.ሳ.ቁጥር፡- 18 ፋክስ፡- (+251) 046 220-1641፣
  የስልክ ቁጥር፡- (+251) 046 220-9166
  አዋሳ፣ ኢትዮጵያ

- **ለቤኒሻንጉል ጉሙዝ ክልል ም/ቤት አፈ-ጉባዔ ጽ/ቤት:-**
  ፖ.ሳ.ቁጥር፡- 44፣ ፋክስ፡- (+251) 057 775-0814፣
  የስልክ ቁጥር፡- (+251) 055 7775-0109፣
  አሶሳ፣ ኢትዮጵያ
- **ለትግራይ ክልል ምክር ቤት አፈ-ጉባዔ ጽ/ቤት:-**
  ፖ.ሳ.ቁጥር፡- 291፣ ፋክስ፡- (+251) 034 441-6564፣
  የስልክ ቁጥር፡- (+251) 034 441-6563፣
  መቀሌ፣ ኢትዮጵያ
- **ለጋምቤላ ክልል ምክር ቤት አፈ-ጉባዔ ጽ/ቤት:-**
  ፖ.ሳ.ቁጥር፡- 25፣ ፋክስ:- (+251) 046 220-2408፣
  ጋምቤላ፣ ጋምቤላ
- **ለጋምቤላ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ርዕሰ መስተዳድር ጽ/ቤት:-**
  ፖ.ሳ.ቁጥር፡- 025
  የስልክ ቁጥር፡- (+251) 047 551-1544
  ጋምቤላ፣ ኢትዮጵያ
- **ለሐረሪ ክልል ምክር ቤት አፈ-ጉባዔ ጽ/ቤት:-**
  ፖ.ሳ.ቁጥር፡- 952 ፋክስ፡- (+251) 025 666-2530፣
  የስልክ ቁጥር፡- (+251) 025 666-1723 / 025 666-1746
  ሐረር፣ ኢትዮጵያ
- **ለሐረሪ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ርዕሰ መስተዳድር ጽ/ቤት:-**
  ፖ.ሳ.ቁጥር፡- 272 ፋክስ፡- (+251) 025 666-0666፣
  የስልክ ቁጥር፡- (+251) 025 666-1799
  ሐረር፣ ኢትዮጵያ
- **ለአፋር ክልል ፕሬዚዳንት ጽ/ቤት**
  ስልክ ቁጥር (+251) 0336660056
  ሰመራ ኢትዮጵያ
- **ለድሬዳዋ ከተማ መስተዳድር የከንቲባ ጽ/ቤት**
  የስልክ ቁጥር፡ (+251) 025 11 11 358
  ፋክስ፡ (+251) 025 11 19 805
- **ለአዲስ አበባ ከተማ መስተዳድር የከንቲባ ጽ/ቤት**
  ስልክ ቁጥር (+251) 0118591363

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council

ሰመጉ የቆመው ለዴሞክራሲያዊ ሥርዓት መዳበር፣ ለሕግ የበላይነት መስፈንና ለሰብዓዊ መብቶች መከበር ነው!!

ሰመጉ በአፍሪካ የሕዝቦችና የሰብዓዊ መብቶች ኮሚሽን የታዛቢነት ቦታ አለው፣
የዓለም አቀፍ የሰብዓዊ መብቶች ፌዴሬሽ (FIDH) አባል፣
የዓለም ዓቀፍ ፀረ-ስቃይ ድርጅት (OMCT) አባል፣
የምሥራቅና የአፍሪካ ቀንድ የሰብዓዊ መብቶች ተሟጋቾች ሕብረት
(DefendDefenders) መሥራች አባልም ነው፡፡

የሰብዓዊ መብቶች ጉባኤ
Human Rights Council